

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KĘDZIERZYN-KOŹLE DO 2035 R.

2025 r.

Zamawiający:

Gmina Kędzierzyn-Koźle
ul. Piramowicza 32
47-200 Kędzierzyn-Koźle

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Joanna Kaszubska
Analityk – Zuzanna Ciska

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	12
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej miasta	12
1.2. Analiza SWOT	29
1.3. Potencjał miasta.....	33
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	36
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	38
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta	80
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	80
3.2. System powiązań przyrodniczych	83
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych	86
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	90
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście	96
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.....	96
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	98
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	99
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	100
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	100
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	101
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	102
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	103
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	103
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	104
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	105
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań	109
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	113
8. Ramy finansowe i źródła finansowania	117
9. Konsultowanie, opiniowanie, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko ...	118
Spis tabel i rysunków	119

Wstęp

Strategię rozwoju jednostki samorządu terytorialnego (JST) sporządza się na podstawie art. 10e. i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153). Ponadto Miasto przyjęło uchwałę nr XIII/111/25 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r. oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji zmienioną uchwałą Nr XIV/119/25 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dn. 29 kwietnia 2025.

Strategię rozwoju sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści, w szczególności: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i obszarów strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Miasta, uwzględniając przy tym uwarunkowania przestrzenno-środowiskowe. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej miasta w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2035 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono kierunki działań, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r. stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Miasta, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r. stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

wzmocnienia instytucjonalnego. Ponadto zaplanowane działania zapewniające dalszy rozwój miasta uwzględniają konieczność adaptacji do zachodzących zmian klimatycznych i demograficznych, co stanowi kluczowy element długofalowego i zrównoważonego rozwoju, umożliwiając elastyczne reagowanie na nowe wyzwania środowiskowe i społeczne oraz podnosząc odporność miasta na skutki tych przemian. Przy jej formułowaniu pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowej Polityki Miejskiej 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026,
- Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Miasta z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 r. poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Miasto wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r., przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 r. poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Miasta Kędzierzyn-Koźle zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Krajowa Polityka Miejska 2030

14 czerwca 2022 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej 2030 (KPM 2030).

Krajowa Polityka Miejska 2030 jest dokumentem ukierunkowanym na zrównoważony rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych. Koncentruje się na działaniach i instrumentach zorientowanych terytorialnie, które odpowiadają aktualnym wyzwaniom stojącym przed miastami oraz miejskimi obszarami funkcjonalnymi.

Cel nadrzędny polityki miejskiej brzmi: *„Istotą prowadzenia krajowej polityki miejskiej jest stawianie czoła wyzwaniom rozwojowym oraz budowanie warunków do wzmacniania zdolności miast i miejskich obszarów funkcjonalnych do zrównoważonego rozwoju, polepszania jakości życia mieszkańców i budowania odporności na obserwowane zmiany klimatu”.*

Oprócz wyznaczenia celu nadrzędnego Krajowa Polityka Miejska 2030 przyjmuje sześć celów, które wpisują się w wizję długofalowego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych:

- Miasto kompaktowe – oznacza dążenie do rozwoju obszarów miejskich (w zwartości strukturalnej w sposób zrównoważony i odpowiedzialny oraz do racjonalnego wykorzystania przestrzeni i dostępnych zasobów,
- Miasto zielone – oznacza przeciwstawianie się pogłębianiu kryzysu klimatycznego, przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz odbudowywanie na obszarach miejskich (zwiększanie terenów zieleni oraz ciągłość ekosystemów przenikających się z obszarami zurbanizowanymi),
- Miasto produktywne – oznacza oparcie rozwoju obszarów miejskich na zdywersyfikowanej gospodarce, która zapewnia mieszkańcom miejsca pracy, tworząc solidną inwestycyjną podstawę zrównoważonego rozwoju miejskiego,
- Miasto cyfrowe – oznacza wykorzystanie procesów transformacji cyfrowej na rzecz wzmocnienia wzajemnych relacji pomiędzy obszarem miejskich, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami, aby efektywnie zarządzać rozwojem miejskim,
- Miasto dostępne – oznacza nie tylko niwelowanie barier poprzez racjonalne usprawnienia organizacyjne i funkcjonalne, ale także gwarancję zapewnienia równych szans wszystkim mieszkańcom i pełnego ich uczestnictwa w życiu społeczności oraz w dostępie do usług publicznych niezależnie od wielkości i umiejscowienia w strukturze osadniczej,
- Miasto sprawne – oznacza zdolność skutecznego zarządzania, efektywnego wykorzystania zasobów własnych, ale także ich umiejętności współpracy między wszystkimi uczestnikami procesów rozwoju miejskiego (współpraca partnerska między instytucjami, organizacjami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami, i innymi – nie tylko w obrębie miast, ale także w ich obszarze funkcjonalnym).

W zakresie zidentyfikowanych wyzwań duże i bardzo duże znaczenie mają następujące rozwiązania dla miast średnich i małych:

Wyzwanie I: Dbalność o ład przestrzenny i estetyczny:

Wyzwanie II: Niwelowanie procesów chaotycznej suburbanizacji:

Wyzwanie III: Wzmocnienie współpracy samorządowej w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych:

Wyzwanie IV: Niwelowanie negatywnych skutków zmian klimatu w miastach:

Wyzwanie V: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach:

Wyzwanie VI: Zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej w miejskich obszarach funkcjonalnych:

Wyzwanie VII: Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

Wyzwanie VIII: Poprawa dostępności mieszkaniowej:

Wyzwanie IX: Poprawa zdolności inwestycyjnej miast:

Wyzwanie X: Zwiększenie wykorzystania potencjału społecznego:

Wyzwanie XI: Przyspieszenie tempa transformacji cyfrowej miast:

Założenia strategiczne Miasta Kędzierzyn-Koźle zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Polityki Miejskiej 2030. W szczególności, podejmowane działania w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym wpisują się w cele KPM 2030, takie jak budowanie miasta kompaktowego, zielonego, cyfrowego, dostępnego i sprawnego. Miasto stawia na rozwój partnerskiej współpracy, innowacyjnej gospodarki oraz usług cyfrowych, co jest zgodne z ideą wzmacniania potencjału społecznego i transformacji cyfrowej, wskazanymi w krajowej polityce.

Z kolei dążenie do spójnej i funkcjonalnej przestrzeni miejskiej oraz poprawy jakości życia mieszkańców znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w działaniach na rzecz przeciwdziałania suburbanizacji i promowania wysokiej jakości ładu przestrzennego, co jest jednym z głównych wyzwań KPM 2030. Dodatkowo, ukierunkowanie miasta na rozwój zielonej i odpornej infrastruktury wpisuje się w cel budowania miast przyjaznych środowisku, odpornych na zmiany klimatyczne. Tym samym strategia miasta stanowi lokalną odpowiedź na priorytety polityki miejskiej o zasięgu krajowym.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu oparto na nw. kierunkach działań:

1. Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
2. Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
3. Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
4. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
5. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
6. Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Miasta Kędzierzyn-Koźle, obejmujące rozwój połączeń komunikacyjnych z otoczeniem funkcjonalnym oraz w regionie w celu zwiększenia dostępu do oferty rynku pracy, usług na terenie Kędzierzyna-Koźla oraz dostępności do ośrodków

akademickich w regionie, przy ścisłej współpracy ponadlokalnej, regionalnej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą nr 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. Głównym celem Programu jest: Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie przez realizowany przez następujące cele szczegółowe:

1. Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienie narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości,
2. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków,
3. Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r. jest Rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja do funkcji społeczno-kulturalnych. Cel Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle, polegający na rewaloryzacji zabytków i ich adaptacji do funkcji społeczno-kulturalnych, jest w pełni zgodny z kierunkami wyznaczonymi w krajowym programie opieki nad zabytkami. Działania takie jak zwiększenie liczby wspartych zabytków, organizacja wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych w zaadaptowanych obiektach czy rozwój oferty turystycznej opartej na dziedzictwie lokalnym wpisują się w cele dotyczące wzmocnienia ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwijania jego roli w zrównoważonym rozwoju oraz podnoszenia świadomości i zaangażowania społecznego. Oba podejścia zakładają nie tylko fizyczne zabezpieczenie zabytków, ale również ich aktywne wykorzystanie jako zasobów służących edukacji, integracji społecznej i rozwojowi lokalnemu, co czyni je wzajemnie komplementarnymi i zbieżnymi w założeniach.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4 października 2021 r.

Wizją rozwoju województwa określoną w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego jest: „Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnego łączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji”.

W Strategii Rozwoju Województwa określono 3 cele strategiczne, które przyczynią się do osiągnięcia wskazanej wizji. Są nimi:

Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę, oparty na 4 celach operacyjnych i 15 kierunkach działań.

1.1.Cel operacyjny: Trwałe więzi społeczne

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- integracja i aktywizacja społeczna,
- wsparcie rozwiązań prorodzinnych,
- personalizacja organizacji społecznych,
- budowa systemu wsparcia rewitalizacji,
- rozwój społeczeństwa wielokulturowego.

1.2.Cel operacyjny: Wykwalifikowani mieszkańcy

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- wzrost jakości kształcenia,
- wzmocnianie instytucji,
- aktywizacja zawodowa,
- współpraca na rzecz rozwoju kwalifikacji i kompetencji.

1.3.Cel operacyjny: Rozwinięte i dostępne usługi

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- rozwój opieki i profilaktyki zdrowotnej,
- rozwój usług społecznych,
- rozszerzanie oferty spędzania wolnego czasu,
- rozwój e-usług.

1.4.Cel operacyjny: Bezpieczny region

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- poprawa bezpieczeństwa,
- rozwój edukacji na rzecz bezpieczeństwa,
- współpraca instytucjonalna.

Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi, oparty na 3 celach operacyjnych i 11 kierunkach działań

2.1.Cel operacyjny: Opolskie zeroemisyjne

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- obniżenie emisyjności gospodarki,
- rozwój zielonych technologii,
- poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

2.2.Cel operacyjny: Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- rozwój świadomości ekologicznej i praktycznych zastosowań,
- ochrona zasobów wodnych,
- nowoczesna gospodarka odpadami,
- zarządzanie zasobami naturalnymi,
- zapobieganie skutkom zjawisk klimatycznych.

2.3.Cel operacyjny: Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- ochrona bioróżnorodności,
- wzmocnienie systemu ochrony przyrody,
- ochrona i kształtowania krajobrazów

Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmocniająca konkurencyjność regionu, oparty na 4 celach operacyjnych i 14 kierunkach działań

3.1.Cel operacyjny: Gospodarka otwarta na współpracę

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- rozwój przedsiębiorczości,
- współpraca gospodarcza,
- badania na rzecz gospodarki.

3.2.Cel operacyjny: Silne branże

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności firm,
- wspieranie miejsc pracy,
- rozwój wiodących branż gospodarki regionalnej,
- poprawa klimatu inwestycyjnego.

3.3.Cel operacyjny: Region dostępny komunikacyjnie

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- rozwój infrastruktury komunikacyjnej,
- rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej,
- rozwój transportu zintegrowanego i zrównoważonej mobilności.

3.4.Cel operacyjny: Ceniona marka regionu

W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- dbałość o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego,
- budowa wizerunku Zielonego Opolskiego,
- rozwój silnych produktów turystycznych,
- nowoczesny marketing regionu.

Realizacja Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle wyraźnie wspiera cele Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego „Opolskie 2030”, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju regionu. Działania miasta w zakresie budowania partnerstw i angażowania społeczności lokalnych wzmacniają więzi społeczne i aktywność obywatelską, co jest zgodne z celem regionalnym „Człowiek i relacje”. Rozwój innowacyjnej gospodarki i nowoczesnych usług miejskich wspiera „Silną gospodarkę”, zwiększając konkurencyjność lokalnych podmiotów i otwierając się na nowe technologie. Natomiast dążenie do stworzenia miasta zielonego i ekologicznego bezpośrednio realizuje cel „Środowisko i rozwój”, poprzez działania na rzecz poprawy jakości przestrzeni, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym. W ten sposób strategia miasta harmonijnie wpisuje się w kierunki rozwoju całego województwa.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Miasta i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej miasta

Sfera społeczna

Zjawiska demograficzne

Kędzierzyn-Koźle to miasto, które coraz wyraźniej doświadcza konsekwencji poważnego kryzysu demograficznego, zmieniającego jego strukturę społeczną i długoterminowe perspektywy rozwoju. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2024 roku liczba mieszkańców gminy miejskiej wynosiła 53 849 osób, co oznacza, że w ciągu dziesięciu lat – od 2014 roku – miasto straciło prawie 9 tysięcy mieszkańców, czyli 14,31% swojej populacji. To jeden z najgłębszych spadków liczby ludności w województwie opolskim, a także na tle innych miast subregionalnych w Polsce.

Zmieniająca się struktura wiekowa ludności ukazuje w pełni proces starzenia się społeczeństwa. W latach 2013–2023 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 19,1%, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym – o 21%. W tym samym czasie nastąpił wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 11,2%, co skutkuje coraz większym obciążeniem demograficznym. Już w 2023 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 46,7% populacji produkcyjnej, co znacząco wpływa na bilans sił na rynku pracy oraz efektywność systemów zabezpieczenia społecznego.

Dodatkowo miasto od lat zмага się z niekorzystnym bilansem migracyjnym. Między rokiem 2013 a 2023 ponad 3 tysiące osób opuściło Kędzierzyn-Koźle wskutek migracji, przy czym największy spadek liczby mieszkańców dotyczyły kluczowej dla rozwoju grupy wiekowej 25–54 lata. Warto podkreślić, że odpływ ludności nie dotyczy głównie przeprowadzek do okolicznych gmin, lecz przede wszystkim migracji do innych miast w Polsce i za granicą – zjawisko suburbanizacji ma więc w tym przypadku niewielką skalę.

Ponadto przyrost naturalny przez cały analizowany okres był ujemny – pomiędzy 2013 a 2023 rokiem populacja miasta zmniejszyła się o kolejne 2 872 osoby wskutek przewagi zgonów nad urodzeniami. Wskaźnik dzietności kobiet spadł z 33,43 do 27,81 urodzeń na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat, co wskazuje na spadek liczby urodzeń i zdolności demograficznej miasta. Co istotne, programy pronatalistyczne, takie jak „500+”, nie wpłynęły na wzrost liczby urodzeń.

Niepokojąco obserwuje się spadek wskaźnika Floridy, czyli liczby osób w wieku 25–34 lata na 1000 mieszkańców – jednej z najważniejszych grup dla rozwoju rodzin, rynku pracy i miejskiej klasy kreatywnej. W ciągu analizowanej dekady wskaźnik ten spadł z 152,42 do 113,99, co może oznaczać zmniejszenie potencjału rozwojowego miasta.

Na tle statystycznego miasta subregionalnego w Polsce sytuacja Kędzierzyna-Koźla wypada niekorzystnie w niemal wszystkich wskaźnikach. Miasto zanotowało większy spadek liczby mieszkańców w latach 2018–2022 (–9,65%), wykazuje wyższe obciążenie demograficzne – na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada aż 178,4 osób w wieku poprodukcyjnym – a także gorsze saldo migracji, zwłaszcza w grupie wiekowej 15–39 lat. Co więcej, Kędzierzyn-Koźle charakteryzuje się niższą liczbą urodzeń, niższą dzietnością i mniejszą liczbą urodzeń w porównaniu do średniej krajowej dla miast podobnej wielkości.

Zmiany zachodzące w strukturze demograficznej są również widoczne w zakresie życia rodzinnego. Wzrosła liczba rozwodów – z 39,86 do 50,3 rozwodów na 100 zawartych małżeństw – co przekracza wartość średnią dla miast subregionalnych. Jednocześnie spadła liczba zawieranych małżeństw, a utrzymujący się wysoki odsetek urodzeń pozamałżeńskich może świadczyć o postępujących zmianach w modelach rodzinnych i malejącej stabilności relacji społecznych.

Całościowy obraz demograficzny Kędzierzyna-Koźla wskazuje na strukturalne i długoterminowe wyzwania, których skala wymaga nie tylko zrozumienia, ale przede wszystkim konsekwentnych i zintegrowanych działań strategicznych. Odwrócenie trendu odpływu ludności, zwiększenie atrakcyjności miasta dla młodych osób, wsparcie rodzin i seniorów, a także zachęcanie do powrotów migracyjnych stają się kluczowymi elementami nowoczesnej polityki miejskiej, bez których trudno wyobrazić sobie zrównoważony rozwój Kędzierzyna-Koźla w nadchodzących dekadach.

Na obecny obraz struktury demograficznej wpłynęły następujące czynniki:

- Czynniki naturalne oraz społeczno-ekonomiczne – obejmujące zmiany związane z wahaniami liczby urodzeń (wyżami i niżami demograficznymi) oraz systematyczny odpływ ludności poza obszar funkcjonalny miasta, szczególnie osób w wieku produkcyjnym.
- Niska dywersyfikacja lokalnej gospodarki – miasto było uzależnione od kilku dużych zakładów przemysłowych, które w nowych realiach społeczno-ekonomicznych okazały się mało elastyczne. Skutkowało to likwidacją zakładów (Zakłady Chemiczne Blachownia, Port Koźle), redukcją zatrudnienia i ograniczoną ofertą rynku pracy, co sprzyjało migracji mieszkańców poszukujących zatrudnienia.
- Mniej korzystne położenie geograficzne – w porównaniu do sąsiednich aglomeracji, co miało wpływ m.in. na ograniczone możliwości rozwoju gospodarczego, lokowanie inwestycji głównie w dużych miastach lub autostradach oraz pogłębianie różnic w konkurencyjności w zakresie zasobów ludzkich.
- Niedopasowanie oferty miasta do potrzeb mieszkańców – rosnąca luka pomiędzy lokalną dostępnością miejsc pracy, edukacji i usług a oczekiwaniami mieszkańców przy jednoczesnym wzroście atrakcyjności konkurencyjnych ośrodków miejskich, w tym aglomeracji i miast zagranicznych, nasilała zjawisko migracji. Mobilność mieszkańców w połączeniu z ich aspiracjami, których realizację umożliwiły duże polskie lub zagraniczne aglomeracje, przyczyniły się do odpływu mieszkańców.
- Starzenie się społeczeństwa – odpływ osób w wieku produkcyjnym powoduje wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego oraz pogłębia problemy w systemach opieki zdrowotnej i społecznej.
- Spadająca konkurencyjność gospodarcza – ubytek ludności przyczynia się do pogłębiającego się deficytu kadrowego oraz ograniczenia bazy klientów lokalnych usług i przedsiębiorstw.
- Niezadowalająca jakość i dostępność usług publicznych – szczególnie w zakresie mieszkalnictwa, edukacji na poziomie wyższym, rekreacji oraz usług komunalnych, które są istotnym czynnikiem decydującym o atrakcyjności miasta jako miejsca do życia.

- Tożsamość miasta i poziom identyfikacji mieszkańców – migracja wpływa negatywnie na wizerunek miasta. Postrzegane jest ono jako mało perspektywiczne dla młodych osób i bardziej przyjazne seniorom.
- Stan środowiska naturalnego – zanieczyszczenie i negatywny wizerunek miasta są często wskazywane jako jedna z przyczyn opuszczania go przez mieszkańców.

Prawdopodobne przyszłe skutki zjawisk demograficznych w Kędzierzynie-Koźlu

Zjawiska demograficzne obserwowane w Kędzierzynie-Koźlu prowadzą do poważnych konsekwencji społeczno-gospodarczych, które w kolejnych latach będą się pogłębiać. Przede wszystkim, spadek liczby mieszkańców może przełożyć się bezpośrednio na niższe dochody miasta z tytułu podatków PIT i CIT, ograniczając zdolność do realizacji inwestycji i utrzymania usług publicznych. Ubytek ten dotyczy głównie osób w wieku produkcyjnym, co skutkuje deficytem na rynku pracy oraz ograniczeniem potencjału gospodarczego miasta.

Wraz z malejącą liczbą ludności postępuje proces starzenia się społeczeństwa – wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym, co zwiększa obciążenie systemu opieki zdrowotnej i społecznej. W przyszłości może to wymusić konieczność reorganizacji opieki senioralnej oraz przekształceń w strukturze lokalnych usług. Ponadto, odpływ młodych ludzi i niska dzietność prowadzą do wyludniania osiedli, szczególnie śródmiejskich (np. osiedle Piastów-Powstańców Śląskich czy Śródmieście odnotowały w ostatnich pięciu latach spadek liczby mieszkańców o ponad 9% a os. Pogorzelec o ponad 7%), co skutkuje rosnącą liczbą pustostanów i spadkiem atrakcyjności tych terenów.

Długofalowe skutki tych procesów obejmują także trudności w utrzymaniu infrastruktury technicznej – sieci wodociągowej, kanalizacyjnej czy gazowej, które będą generować coraz wyższe koszty przy malejącej liczbie użytkowników. Dodatkowo, zmniejszający się popyt na mieszkania może zahamować rozwój rynku nieruchomości, a tym samym zniechęcić potencjalnych inwestorów.

Wizerunek miasta jako przyjaznego miejsca do życia może ulec dalszemu pogorszeniu, jeśli nie zostaną wdrożone działania ukierunkowane na zatrzymanie (spowolnienie) odpływu mieszkańców i przyciąganie nowych. Kluczowe będzie nie tylko inwestowanie w jakość życia, edukację i opiekę zdrowotną, ale również promowanie powrotów migracyjnych oraz aktywna polityka mieszkaniowa i senioralna. Bez zintegrowanej strategii reagowania na kryzys demograficzny, miasto może utracić swoją pozycję wśród ośrodków subregionalnych w kraju.

Polityka społeczna

Polityka społeczna i kulturalna w Kędzierzynie-Koźlu w ostatnich latach uległa wyraźnej przemianie, czego wyrazem są pozytywne tendencje w wielu obszarach życia społecznego.

Od 2013 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej spadła aż o 37%, a liczba osób wymagających wsparcia w tych rodzinach – o ponad 48%. Tendencja ta, poparta danymi z GUS i MOPS, wskazuje na poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców, również w kontekście malejącej liczby przypadków uzależnień i przemocy domowej. Jednocześnie na rynku pracy obserwowano zmniejszenie liczby bezrobotnych – w grudniu 2020 roku zarejestrowanych było 1870 osób bezrobotnych, w grudniu 2022 r. – 1549 osób, zaś z końcem grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych w Kędzierzynie-Koźlu wyniosła 1304 osób.

Szczególną uwagę miasto poświęca seniorom – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi pięć domów dziennego pobytu oraz 47 mieszkań wspomaganych, oferujących bogaty program zajęć. Funkcjonują dwa domy pomocy społecznej – w tym jeden prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety – które zapewniają opiekę osobom starszym, przewlekle chorym i z niepełnosprawnościami. W mieście działa także Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”. Jego zadaniem jest podtrzymaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia osób, które z powodu choroby psychicznej lub niepełnosprawności intelektualnej mają poważne trudności w codziennym funkcjonowaniu.

W zakresie edukacji miasto oferuje kompleksową strukturę instytucjonalną – od żłobków po szkoły policealne. Działa tu 12 publicznych szkół podstawowych, zespół szkolno-przedszkolny, 19 przedszkoli publicznych, 6 niepublicznych oraz 4 żłobki publiczne, 4 niepubliczne oraz 8 szkół ponadpodstawowych, zlokalizowanych w różnych częściach miasta. Wysoka dostępność, współpraca szkół z lokalnym biznesem oraz zaangażowana kadra nauczycielska to tylko niektóre atuty kędzierzyńskiej oświaty. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej jest Zespół Szkół Medycznych kształcący m.in. techników farmaceutycznych, masażyistów i opiekunów medycznych.

W sferze zdrowotnej miasto dysponuje rozbudowaną siecią usług medycznych – z Samodzielnym Publicznym Zespołem Opieki Zdrowotnej na czele, uzupełnianym przez kliniki specjalistyczne i hospicja. Kędzierzyn-Koźle charakteryzuje się wysoką liczbą lekarzy oraz łóżek szpitalnych w przeliczeniu na mieszkańca. Pomimo ogólnej poprawy stanu zdrowia populacji, obserwuje się pogłębiający kryzys psychiczny wśród dzieci i młodzieży, czego wyrazem jest m.in. wzrost liczby prób samobójczych – odnotowano wzrost zgłoszeń (interwencji) z 4 w 2020 roku do 12 w 2024 roku.

W sferze sportu i rekreacji miasto prezentuje bardzo wysoki poziom – mieszkańcy mają do dyspozycji bogatą i różnorodną infrastrukturę sportową, od hal i stadionów po skateparki, przystanie kajakowe, pływalnię, kompleks basenowo - rekreacyjny i siłownie plenerowe. Poza infrastrukturą (stanowiącą ważny zasób gminy, wymagający jednak stałego nakładu prac modernizacyjnych) mieszkańcy mają do dyspozycji szeroką ofertę zajęć. Na terenie miasta

działa Miejski Ośrodek Sportu i Turystyki, który prowadzi liczne sekcje sportowe, szkółki, zajęcia dla wszystkich grup wiekowych. Ważną rolę odgrywa klub sportowy ZAKSA – wielokrotny mistrz Polski w piłce siatkowej i triumfator Ligi Mistrzów – będący symbolem sportowej tożsamości miasta i magnesem dla lokalnej społeczności.

Kultura w Kędzierzynie-Koźlu to z kolei domena trzech instytucji. Miejski Ośrodek Kultury, zarządzający czterema domami kultury i dwoma kinami, organizujący sekcje dla dzieci i dorosłych (np. studio piosenki, zespoły muzyczne, sekcja plastyczna dla dzieci, studio cyrkowe, sekcja taneczna, pracownia rzeźby itp.). Miejska Biblioteka Publiczna, posiadająca aż siedem filii, prowadząca bogatą działalność animacyjną i edukacyjną, obejmującą m.in. warsztaty, spotkania autorskie i imprezy promujące literaturę np. Targi książki nad Odrą. Działają tu również dwa muzea: Muzeum Ziemi Kozielskiej udostępnia zwiedzającym ekspozycję "Ziemia Kozielska i jej Mieszkańcy", wykorzystując zaadaptowane na ten cel zabytkowe piwnice kompleksu zamkowego. Zainteresowani mogą tam podziwiać m.in. relikwii średniowiecznej wieży mieszkalno-obronnej z XIII wieku, która jest zabytkiem unikatowej skali. Muzeum Śląskiej Bitwy o Paliwo, prowadzone przez Stowarzyszenie Blechhammer-1944 prezentuje lokalną historię z okresu II Wojny Światowej.

Mimo licznych sukcesów i rozbudowanej oferty, polityka społeczna musi zmierzyć się z rosnącymi wyzwaniami demograficznymi. Dynamiczny wzrost udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym – z 25,40% w 2020 roku do prognozowanych 33,00% ludności w 2050 roku – zmusza miasto do rozwijania usług opiekuńczych i społecznych. Osoby starsze, zwłaszcza samotne, są narażone na wykluczenie – to one w 2020 roku najczęściej były beneficjentami pomocy z tytułu choroby, niepełnosprawności czy ubóstwa. Liczba wszystkich beneficjentów korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r. wynosiła 1 645 osób, co stanowi o 32,14% mniej w stosunku do 2019 r.

W ostatnich latach odnotowano poprawę sytuacji społecznej – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej spadła o 5,5%, ubóstwo zmniejszyło się o 25,6%, a bezrobocie o 42%. Wzrosła natomiast liczba przypadków długotrwałej choroby (+47,1%) i niepełnosprawności (+17,6%). Szczególnie narażone są osoby starsze, samotnie prowadzące gospodarstwa domowe, które w 2020 roku stanowiły dominującą grupę wśród korzystających z pomocy ze względu na ubóstwo, chorobę i niepełnosprawność.

Demografia wpłynie także na oświatę – ubytek dzieci i młodzieży osłabi bazę uczniowską szkół, a odpływ ludzi młodych z miasta może osłabić lokalny kapitał ludzki. Liczba dzieci urodzinowych i zameldowanych w 2017 r. wynosiła 463 osoby, natomiast w 2024 wynosiła 245 osób. Niewielki wzrost dzieci zauważalny jest jedynie na osiedlu Cisowa. Pozostałe 15 osiedli odnotowuje spadek liczby dzieci, co pociąga za sobą zastanowienie się nad racjonalizacją

sieci szkół i przedszkoli. Mimo to, wskaźniki uczestnictwa w kulturze, dostępność usług publicznych i wzrost inwestycji w przestrzeń miejską pokazują, że Kędzierzyn-Koźle podejmuje świadome działania zmierzające do poprawy jakości życia. Jednak rosnące potrzeby seniorów, konieczność adaptacji szkół i usług do malejącej liczby młodych oraz zapewnienie godnych warunków dla osób samotnych będą w najbliższych latach głównymi osiami polityki społecznej miasta.

W Kędzierzynie-Koźlu obserwuje się proces charakterystyczny dla większości regionów Polski: dynamiczny wzrost liczby osób w wieku senioralnym. Zjawisko to wynika zarówno z ogólnopolskiej struktury demograficznej, jak i lokalnych uwarunkowań miasta. Dodatkowo jest ono pogłębiane przez długofalowy odpływ ludności, zwłaszcza w wieku produkcyjnym:

- zmiany demograficzne zachodzące w ostatnich latach miały bardzo dynamiczny charakter: zarówno w skali kraju, jak i miasta. Istotnym czynnikiem było przechodzenie osób z tzw. powojennego wyżu demograficznego do grupy wieku poprodukcyjnego. Równocześnie w Kędzierzynie-Koźlu obserwuje się wyjątkowo wysokie i rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego, wynikające z malejącej liczby osób w wieku produkcyjnym oraz niskiej dzietności,
- starzenie się społeczeństwa nie jest problemem samym w sobie: problematyczna staje się skala tego zjawiska oraz jego powiązanie z innymi niekorzystnymi trendami, w szczególności z migracją osób młodszych. W Kędzierzynie-Koźlu proces ten przybiera szczególny wymiar, skutkując pogarszającym się bilansem demograficznym na tle miast o podobnej wielkości i strukturze społecznej,
- współwystępowanie starzejącej się społeczności i odpływu młodszych mieszkańców generuje narastające wyzwania w zakresie opieki nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi. Wraz z tym rośnie ryzyko zjawisk takich jak samotność, depresja, marginalizacja i obniżenie ogólnego dobrostanu seniorów,
- mimo podejmowanych inwestycji w infrastrukturę i usługi opiekuńcze, oczekiwania mieszkańców są ogromne. Tempo i skala rosnących potrzeb w zakresie wsparcia dla osób starszych stanowią coraz większe wyzwanie, na które miasto stara się odpowiadać poprzez rozwój infrastruktury oraz poszerzanie oferty usług opiekuńczych. Jednocześnie zauważalny wzrost liczby korzystających z tego wsparcia budzi uzasadnione obawy o możliwość zabezpieczenia wystarczających środków finansowych w dłuższej perspektywie.

W związku z powyższym niezbędne staje się wdrożenie przemyślanej i kompleksowej polityki senioralnej, realizowanej nie tylko na poziomie miasta, ale także w ramach współpracy międzygminnej czy z władzami powiatu, regionu i kraju. Odpowiedzialność ta obejmuje zarówno rozwój / modernizację odpowiedniej infrastruktury, poprawę dostępności

architektonicznej, komunikacyjnej, cyfrowej, przestrzeni i zasobów publicznych, jak i inwestycje w zasoby ludzkie, czyli personel świadczący opiekę i usługi wspierające seniorów. W nadchodzących latach spodziewany jest wzrost zapotrzebowania na opiekę nad osobami starszymi, w szczególności w wieku 80+, osobami chorymi przewlekle i niesamodzielnymi. To oznacza konieczność dostosowania lokalnej polityki społecznej do nowych realiów – zarówno pod względem organizacyjnym (możliwość utworzenia Centrum Usług Społecznych), jak i finansowym. Już teraz widoczne są braki kadrowe w sektorze opieki, które będą się pogłębiać wraz z odpływem ludności w wieku produkcyjnym. Wzrost liczby seniorów to również wyzwania o charakterze społecznym i emocjonalnym – samotność, izolacja, depresja oraz obniżony komfort życia stają się coraz częściej występującymi zjawiskami. Obciążenie tymi problemami dotyczy nie tylko samych seniorów, ale również ich rodzin, które nierzadko muszą zrezygnować z aktywności zawodowej, by zapewnić najbliższymi opiekę. To z kolei może prowadzić do trudności ekonomicznych i społecznych, zwłaszcza wśród gospodarstw domowych o ograniczonych dochodach.

Zaufanie i aktywność społeczna

Zaufanie i aktywność społeczna mieszkańców Kędzierzyna-Koźla mają zróżnicowany charakter, silnie uzależniony od wieku, pozycji społecznej, dostępu do infrastruktury i możliwości organizacyjnych. W ostatnich latach miasto notuje wzrost liczby inicjatyw obywatelskich, chociaż nadal mierzy się z wyzwaniami w zakresie szerokiego zaangażowania społecznego i integracji różnych grup mieszkańców.

W mieście zarejestrowano 179 organizacji pozarządowych (stan na 2024 r.), z czego około jedna trzecia podejmuje aktywne działania. Choć liczba organizacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest niższa niż średnia dla miast subregionalnych (2,85 wobec 3,31), efektywność ich działań we współpracy z samorządem jest imponująca – sięga aż 99,2%. Zdecydowaną większość stanowią stowarzyszenia, ale działają tu również fundacje, spółdzielnie socjalne i inne formy organizacji. Obszary ich aktywności są szerokie – od sportu i kultury po pomoc społeczną, ekologię, edukację czy bezpieczeństwo. Miasto wspiera je systemowo – poprzez dotacje na prowadzenie działań kierowanych do mieszkańców, dostęp do 12 lokali użytkowych oraz powołane w 2023 r. Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, organizujące szkolenia, wydarzenia integrujące trzeci sektor (a we wcześniejszych latach pomoc księgową, prawną). W strukturze Urzędu Miasta wyodrębnione jest także stanowisko koordynatora ds. NGO.

Aktywność społeczna młodzieży ma duży, ale niewykorzystany potencjał. Mimo istnienia od 2011 roku Młodzieżowej Rady Miasta, frekwencja i zaangażowanie w jej pracach są niewystarczające. Młodzi ludzie częściej angażują się w formy mniej formalne – wolontariat

(44,5%) czy petycje i debaty online (32%). Wciąż jednak brakuje przestrzeni dla młodzieży – zarówno fizycznych (centrum młodzieżowego/miejsca spotkań), jak i symbolicznych, takich jak obecność mentorów czy liderów wspierających młodych w działalności obywatelskiej. Potwierdzają to wyniki debat z młodzieżą oraz fakt, że aż 81% uczniów szkół średnich nie uważa miasta za dobre miejsce do życia i rozwoju.

Odwrotnie niż młodzież, środowiska seniorskie należą do najaktywniejszych społecznie grup w mieście. Współtworzą Miejską Radę Seniorów, działają w strukturach osiedlowych, angażują się w budżet obywatelski, uczestniczą w zajęciach dwóch Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz korzystają z oferty pięciu domów dziennego pobytu. Seniorzy coraz śmielej formułują własne potrzeby – od nowoczesnych form spędzania czasu (np. silence disco czy kursy nurkowania, skoki ze spadochronem czy loty w tubie), po większy wpływ na życie publiczne.

Migranci – głównie z Ukrainy – czują się bezpiecznie i dobrze integrują się językowo. Jednak wskazują na ograniczoną ofertę rekreacyjną i kulturalną. Miasto oraz NGO-e podejmują działania integracyjne: szkolenia językowe, warsztaty międzykulturowe i wydarzenia kulturalne.

Budżet obywatelski wprowadzony w 2017 roku stał się ważnym instrumentem zaangażowania mieszkańców. Odnotowano rekordowy udział 6250 głosujących w 2019 roku, przy środkach finansowych przeznaczonych na ten cel w wysokości 1,4 mln zł. W roku 2023, odnotowano 4 771 głosów, zaś w 2024 r. było ich już 5301, przy budżecie wielkości 1 635 tys. zł.

Mimo upływu lat stale dominują projekty infrastrukturalne, a „miękkie” inicjatywy społeczne są rzadko zgłaszane. Procesy konsultacyjne – choć organizowane (11 w 2023 roku) – cierpią na niską frekwencję i powtarzalność uczestników, co świadczy o ograniczonym zaufaniu do ich realnego wpływu.

Choć badania wskazują na trudności we współpracy między liderami społecznymi a instytucjonalnymi – m.in. z uwagi na różnice w postrzeganiu znaczenia tej współpracy – to w Kędzierzynie-Koźlu w ostatnich latach podjęto konkretne kroki w celu jej poprawy. Przykładem jest utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu (COPiW) dzięki wsparciu środków z MF EOG i NMF oraz adaptacja budynku byłej PSP nr 6 na potrzeby społeczne, gdzie powstaje Centrum Współpracy Dugnad – przyszła siedziba COPiW i Gminnego Centrum Seniora. Te inicjatywy tworzą potencjalnie silne zaplecze dla rozwijania współpracy międzysektorowej i wzmacniania lokalnego wolontariatu. Aby jednak skutecznie wspierać aktywność społeczną i integrować organizacje działające w mieście, niezbędne jest dalsze wzmacnianie roli COPiW oraz promocja jego działań wśród mieszkańców i liderów lokalnych inicjatyw.

Miasto stopniowo poprawia dostępność instytucji publicznych – nowe obiekty (Muzeum Ziemi Kozielskiej, Muzeum Śląskiej Bitwy o Paliwo, hospicjum, centrum aktywności Wodne Okko) są w pełni dostępne, jednak wiele starszych placówek (szkoły, domy kultury, obiekty sportowe, ośrodki pomocy społecznej) nadal wymaga modernizacji.

Miasto wdraża inicjatywy lokalne, w których mieszkańcy mogą współdecydować o realizacji zadań publicznych. Mimo to, potrzeba dalszych działań w zakresie integracji osób z niepełnosprawnościami i starszych.

Reasumując, niski poziom zaufania społecznego w Kędzierzynie-Koźlu jest efektem zarówno lokalnych, jak i ogólnokrajowych procesów społecznych i historycznych. Brak skutecznej komunikacji oraz ograniczone więzi sąsiedzkie powodują słabą integrację mieszkańców i utrudniają wspólne inicjatywy. Zaufanie społeczne w Polsce, według badań CBOS, utrzymuje się na niskim poziomie (ok. 25%), co znacząco odbiega od wartości notowanych w krajach skandynawskich (ok. 70%).

W mieście brakuje spójnej tożsamości i pozytywnego wizerunku, co wiąże się m.in. z utworzeniem Kędzierzyna-Koźla w 1975r. autorytarną decyzją władz krajowych poprzez połączenie kilku odrębnych jednostek administracyjnych w jeden organizm miejski, negatywnym postrzeganiem transformacji gospodarczej (jak upadek przemysłu, likwidacja zakładów pracy) i problemami środowiskowymi (np. zanieczyszczeniem powietrza). Zaufanie ogranicza zaangażowanie społeczne mieszkańców, uczestnictwo w kulturze, troskę o przestrzeń wspólną oraz współpracę z władzami i organizacjami.

Dominującą formą zaufania pozostaje więź rodzinna – sąsiedzi, liderzy lokalni i instytucje cieszą się zdecydowanie mniejszym zaufaniem. Taka sytuacja osłabia innowacyjność, partnerstwo i relacje biznesowe. Dodatkowo, negatywny przekaz o mieście utrwala pesymizm i może skłaniać młodych mieszkańców do migracji. W efekcie zaufanie społeczne staje się jednym z kluczowych barier dla rozwoju miasta i poprawy jakości życia jego mieszkańców.

Sfera gospodarcza

Uwarunkowania lokalizacyjne

Kędzierzyn-Koźle posiada korzystne uwarunkowania lokalizacyjne, które od dekad determinują jego rozwój gospodarczy. Zlokalizowane jest na przecięciu głównych szlaków transportowych – autostrady A4, magistralnej linii kolejowej E-30 oraz Odrzańskiej Drogi Wodnej – co czyni je atrakcyjnym punktem logistycznym i przemysłowym. Przez teren miasta przebiegają także liczne linie przesyłowe energii elektrycznej i gazu, co dodatkowo wzmacnia jego potencjał infrastrukturalny.

Gospodarka Kędzierzyna-Koźla od XIX wieku rozwijała się w oparciu o przemysł ciężki i chemiczny, czego przyczyną była zarówno bliskość złóż surowców naturalnych, jak i lokalizacja nad rzeką Odrą. Dziedzictwo to znajduje odzwierciedlenie w obecnym profilu gospodarczym miasta, w którym dominują funkcje przemysłowe. Dodatkowo, miejscowości które w 1975 roku utworzyły miasto Kędzierzyn-Koźle również posiadają długoletnie tradycje przemysłowe wynikające ze strategicznego położenia nad Odrą oraz Kanałem Kłodnickim i Gliwickim, a także w pobliżu węzłów handlowych.

W ostatnich latach podejmowane są istotne inwestycje transportowe. Modernizacja linii kolejowej E-30 na odcinku Opole–Kędzierzyn-Koźle skróciła czasu przejazdu pociągów i umożliwiła zwiększenie ich prędkości, co poprawiło dostępności komunikacyjną regionu. Zakończono budowę północnej obwodnicy miasta, która wyprowadza ruch ciężarowy poza tereny mieszkalne i usprawnia połączenie z autostradą A4. Miasto oddało do użytkowania w połowie 2025 r. łącznik z ulicą Energetyków, co zwiększy płynność ruchu i bezpieczeństwo mieszkańców.

Duże znaczenie dla przyszłości miasta ma również Odrzańska Droga Wodna (ODW). Dwukrotnie w 2013 roku i 2023 roku starano się o wpisanie jej do europejskiej sieci transportowej TNT. ODW wymaga dostosowania do standardu żeglugowego klasy Va, aby móc wykorzystać potencjał rzeki, która jest najtańszą i najczystszą drogą masowego transportu towarów. Przewidziana jest także budowa Kanału Koźle-Ostrawa jako elementu szlaku wodnego Dunaj–Odra–Łaba oraz Kanału Śląskiego. Inwestycje te mają na celu pełniejsze wykorzystanie potencjału żeglugowego Odry i włączenie miasta w sieć europejskich dróg wodnych.

Konkurencyjność lokalnej gospodarki

Gospodarka Kędzierzyna-Koźla opiera się na silnych tradycjach przemysłowych, z wyraźną dominacją sektora chemicznego i ciężkiego. Kluczowym filarem lokalnej gospodarki pozostaje Grupa Azoty ZAK S.A., będąca jednym z największych pracodawców w regionie i znaczącym producentem chemikaliów, nawozów oraz alkoholi OXO. Zakład ten nie tylko oferuje rozbudowaną infrastrukturę przemysłową, ale stanowi także ośrodek skupiający kooperantów i inne podmioty gospodarcze, co wzmacnia potencjał klastrowy miasta. Wokół przemysłu chemicznego skupiają się także inne firmy, jak CTL Chemkol, Petrochemia-Blachownia, Brenntag Polska czy PCC Synteza, a także jednostki badawcze, jak Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia”, prowadzący działalność naukową od kilkadziesiąt lat.

Rozwój gospodarczy miasta wspierany jest przez Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy sp. z o.o. (KKPP), który działa jako operator terenów inwestycyjnych (np. Pole Południowe),

inkubator przedsiębiorczości i platforma kooperacji przemysłowej. Tereny zarządzane przez KKPP są dobrze uzbrojone infrastrukturalnie i objęte Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną, co podnosi ich atrakcyjność inwestycyjną. W ostatnich latach zainwestowały tu firmy o profilu nowoczesnym i strategicznym, jak Foosung Poland czy EMKA S.A. Spółka KKPP angażowała się również w rozwój Klastra Chemii Specjalistycznej CHEM-STER, wspierającego transfer wiedzy i technologii między przemysłem a nauką.

Mimo tych atutów, lokalna gospodarka zmagą się z istotnymi wyzwaniami strukturalnymi. Od lat spada liczba średnich i dużych przedsiębiorstw, co przekłada się na ograniczenie zdolności generowania miejsc pracy o wyższej wartości dodanej. Choć liczba mikroprzedsiębiorstw pozostaje stabilna i ich udział w strukturze firm wynosi ponad 96%, to ich wpływ na zatrudnienie i dynamikę innowacyjną jest ograniczony. Sektor usług – zwłaszcza w handlu, gastronomii, transporcie i administracji – rośnie, ale bardziej jako odpowiedź na lokalne potrzeby niż jako element wzrostu konkurencyjności miasta na tle większych aglomeracji.

Problemy demograficzne, takie jak malejąca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym, wpływają negatywnie na dostępność kadr. Widać rosnącą lukę pokoleniową między odchodzącą z rynku pracy grupą 50–64 a zbyt nieliczną grupą młodych mieszkańców w wieku 10–24. Zjawisko to może pogłębiać problemy kadrowe przedsiębiorstw, mimo rosnącej obecności migrantów zarobkowych, głównie z Ukrainy. Trudności na rynku pracy dotyczą także deficytów w zawodach technicznych, opiece zdrowotnej i edukacji, a także ograniczonej liczby ofert pracy dla młodych i osób chcących pracować w niepełnym wymiarze czasu.

Pomimo stabilnej sytuacji finansowej samorządu, która opiera się na wysokim udziale dochodów własnych (ponad 63%) oraz rosnących wpływach z PIT i CIT, obserwowany jest spadek aktywności inwestycyjnej i niewystarczająca dynamika napływu nowych inwestycji. Dodatkowo, konkurencja ze strony większych aglomeracji – Opola, Śląska i Wrocławia – podnosi poprzeczkę w walce o inwestorów i kapitał ludzki.

Miasto posiada potencjał do rozwoju jakościowego – wzrost wynagrodzeń w ostatnich latach był znaczący, a dochody mieszkańców przewyższają średnią krajową. Jednakże przewaga ta jest stopniowo niwelowana przez atrakcyjność większych ośrodków miejskich, co skłania młodych do migracji. Lokalna scena gospodarcza pozostaje zróżnicowana, z widocznym rozwojem sektora logistycznego i infrastrukturalnego oraz wzrostem zatrudnienia w usługach, ale jednocześnie boryka się z ograniczoną ofertą rekreacyjną i rozrywkową, co wpływa na jakość życia i atrakcyjność osiedleńczą.

Konkurencyjność gospodarcza Kędzierzyna-Koźla opiera się zatem na ugruntowanej bazie przemysłowej, dostępności terenów inwestycyjnych oraz instytucjonalnym wsparciu (jak KKPP), ale ograniczana jest przez problemy demograficzne, niewystarczający napływ nowych

inwestycji i deficyt młodej, wykwalifikowanej siły roboczej. W dłuższej perspektywie kluczowe będzie zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, utrzymanie atrakcyjności płacowej oraz rozwój otoczenia sprzyjającego zarówno inwestorom, jak i młodym rodzinom.

Sfera przestrzenna

Wymiar przestrzenno-mieszkaniowy

Kędzierzyn-Koźle w ostatnich latach przeszedł zauważalne zmiany w zakresie przestrzeni miejskiej, co jest dostrzegane i pozytywnie oceniane przez mieszkańców. Wizualna poprawa estetyki miasta wynika z wieloletnich inwestycji w infrastrukturę publiczną, transportową, edukacyjną, środowiskową i kulturalną, które były możliwe dzięki odpowiedzialnej polityce finansowej, wsparciu zewnętrznemu i aktywności lokalnych instytucji oraz społeczności. Efektem tych działań jest wzmocnienie funkcjonalności miasta oraz próba zmiany jego dotychczasowego negatywnego wizerunku, także poprzez wdrażanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska – w tym strategii elektromobilności przyjętej w 2020 roku.

99,7% powierzchni miasta objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co zapewnia uporządkowany rozwój i ogranicza chaotyczną suburbanizację. Równocześnie struktura przestrzenna miasta jest nietypowa – ukształtowana w wyniku administracyjnego połączenia kilku niezależnych ośrodków. Taki układ skutkuje rozproszoną zabudową, rozdzieloną przez kanały, lasy i rzeki, bez jednego, wyraźnego centrum miejskiego. Miasto charakteryzuje się dwurdzeniową strukturą: historycznym Koźlem o funkcjach kulturowo-administracyjnych oraz nowoczesnym Kędzierzynie – centrum handlowo-usługowym. Tereny o funkcji przemysłowej zlokalizowane są na os. Azoty, Blachownia, Sławięcice. Na terenie os. Kłodnica występują tereny poprzemysłowe - po portowe, wpisane w obszar rewitalizacji.

W sferze mieszkaniowej Kędzierzyn-Koźle wykazuje słabe tempo rozwoju. Wskaźniki budownictwa mieszkaniowego są jednymi z najniższych w kraju – liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców pozostaje pięciokrotnie niższa od średniej dla miast subregionalnych. Rynek mieszkaniowy zdominowany jest przez budownictwo z lat 70. i wcześniejszych, co skutkuje przewagą mieszkań o niskim lub średnim standardzie. Nowe inwestycje koncentrują się niemal wyłącznie na budownictwie jednorodzinnym, co wynika z niskiego popytu na lokale wielorodzinne oraz wysokiego udziału mieszkań dostępnych na rynku wtórnym.

Średnia cena mieszkań w mieście należy do najniższych w kraju, co świadczy o ograniczonej atrakcyjności lokalnego rynku nieruchomości. Mimo wysokiej liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wskaźnik liczby nowo oddanych mieszkań wciąż pozostaje bardzo niski, a większość dostępnych lokali wymaga inwestycji remontowych. Dodatkowo, istniejące

zasoby mieszkaniowe są słabo dostosowane do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – brakuje wind, przystosowanych przestrzeni wspólnych i infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami.

Problemy demograficzne, w tym ubytek ludności i starzenie się populacji, wpływają negatywnie na dynamikę rynku mieszkaniowego. W centralnych częściach miasta, jak Koźle Śródmieście, narasta zjawisko pustostanów (mieszkalnych i usługowo-handlowych), uwidacznia się spadek aktywności inwestycyjnej, co ogranicza potencjał rewitalizacji tych obszarów. Wysokie koszty utrzymania istniejącej infrastruktury w warunkach spadających dochodów samorządu będą dodatkowo obciążać budżet miasta.

Pod względem strukturalnym Kędzierzyn-Koźle pełni istotną rolę w centralnej strefie województwa opolskiego, stanowiąc subregionalny ośrodek o strategicznym położeniu. Jednak jego rozwój przestrzenny pozostaje rozproszony i zdominowany przez peryferyjne inwestycje, podczas gdy centralne części miasta wymagają intensywnych działań rewitalizacyjnych i dostosowawczych do zmieniającej się struktury demograficznej i potrzeb mieszkaniowych. Przyszłość miasta w wymiarze przestrzenno-mieszkaniowym zależy od zdolności do modernizacji istniejącej tkanki miejskiej, przeciwdziałania odpływowi mieszkańców oraz tworzenia warunków do rozwoju nowych, dostępnych i przyjaznych form zamieszkiwania.

Infrastruktura techniczna - Zaopatrzenie w wodę

Źródłem wody dla Kędzierzyna-Koźla jest woda ujmowana ze studni głębinowych. Region, do którego należy Kędzierzyn-Koźle posiada bogate zasoby wód podziemnych. Wodociąg miejski eksploatowany przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację w Kędzierzynie-Koźlu Sp. z o.o. zaopatrywany jest w wodę, która uprzednio jest napowietrzana i filtrowana w celu usunięcia zbyt dużej zawartości żelaza i manganu w dwóch zakładach:

- Zakład Uzdatniania Wody Duninowskiego (przy ul. Duninowskiego 14) działający w oparciu o ujęcie Duninowskiego,
- Stacja Uzdatniania Wody Kędzierzyn (przy ul. Grunwaldzkiej 67) działająca w oparciu o ujęcie Kędzierzyn.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, 100,00% ludności zamieszkującej miasto podłączonych jest do sieci wodociągowej. Natomiast długość sieci wodociągowej znajdującej się na tym terenie jest równa 228,6 km.

W granicach Kędzierzyna-Koźla zlokalizowana jest część terenu ochrony pośredniej ujęcie wody podziemnej w miejscowości Większyce (gm. Reńska Wieś) ustanowiona rozporządzeniem nr 2/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we

Wrocławiu z dnia 9 maja 2013 r. zmieniona rozporządzeniem nr 17/2014 Dyrektora Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 25 lipca 2014 r. Na obszarze terenu ochrony pośredniej obowiązują przepisy odrębne, m.in. szereg ograniczeń związanych z użytkowaniem gruntu i korzystaniem z wód. Dotyczą one zakazu wprowadzania ścieków do wód do ziemi, urządzania składowisk odpadów itp.

Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Odbiorcą ścieków komunalnych jest oczyszczalnia ścieków w Kędzierzynie przy ul. Gliwickiej. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z nowoczesną instalacją wyposażoną w pełną gospodarkę osadowo-gazową.

Miasto posiada system kanalizacji rozdzielczej. Dzieli się ona na kanalizację sanitarną, która odprowadza ścieki z gospodarstw domowych i innych obiektów do oczyszczalni ścieków oraz kanalizację deszczową odprowadzającą wodę opadową z wpustów ulicznych bezpośrednio do odbiorników po uprzednim podczyszczaniu. Systemy te działają niezależnie, są zarządzane i eksploatowane przez Spółkę Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kędzierzynie-Koźlu Sp. z o.o.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, 99,00% ludności zamieszkującej miasto podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej. Natomiast długość sieci kanalizacyjnej znajdującej się na tym terenie jest równa 214,8 km.

Zaopatrzenie w gaz

Kędzierzyn-Koźle posiada korzystne warunki zaopatrzenia w gaz ze względu na przebiegającą przez miasto sieć gazową – podłączonych jest blisko 85,40% mieszkańców. Gaz wykorzystywany jest do celów gospodarstw domowych, do celów grzewczych oraz w przemyśle chemicznym. Grupa Azoty (w tym zakłady w Kędzierzynie-Koźlu) jest jednym z kluczowych odbiorców gazu ziemnego w Polsce, zużywając rocznie około 2 miliardów metrów sześciennych.

Ciepłownictwo

Zaopatrzenie w energię ciepłą Kędzierzyna-Koźla realizowane jest w oparciu o miejski system ciepłowniczy, kotłownie lokalne oraz w oparciu o indywidualne źródła ciepła.

Podstawowymi źródłami zaopatrzenia w ciepło m. Kędzierzyn-Koźle są:

- Elektrociepłownia Zakładów Azotowych dla sieci na osiedlach: Azoty, Piastów, Pogorzelec, Śródmieście,
- kotłownia K-41 przy ul. Piastowskiej dla sieci na osiedlu Stare Miasto, Zachód,
- kotłownia K-11 przy ul. Tuwima dla sieci osiedlu Blachownia.

Miasto posiada rozbudowaną sieć ciepłowniczą, która zarządza Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Spółka z o.o.

Potrzeby grzewcze mieszkańców terenów nieobjętych siecią ciepłowniczą pokrywane są z wykorzystaniem indywidualnych rozwiązań ciepłowniczych. Ciepło jest w tych przypadkach wytwarzane w indywidualnych kotłowniach, spalających przede wszystkim paliwa stałe, gaz lub olej opałowy.

Gmina bierze udział w programach, w ramach których mieszkańcy mogą uzyskać dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła. Te programy to: Program „Ciepłe mieszkanie”, Program „Czyste Powietrze”, Miejski Program Dofinansowań, Program „Life”.

Sfera klimatyczno-środowiskowa

Stan środowiska

Kędzierzyn-Koźle posiada znaczne walory przyrodnicze i środowiskowe, które mają potencjał dla rekreacji, turystyki oraz podniesienia jakości życia mieszkańców. Blisko połowa powierzchni miasta pokryta jest lasami, a dolina Odry wraz z siecią cieków wodnych tworzy rozbudowany system korytarzy ekologicznych. Tereny zielone, pięć miejskich parków (w tym dwa zabytkowe – w Sławięcicach i na Plantach w Koźlu) oraz otoczenie wodne sprzyjają rozwojowi form spędzania wolnego czasu na łonie natury. Obecność przyrody w przestrzeni miejskiej i wokół niej to jedna z największych wartości ekologicznych Kędzierzyna-Koźła.

Na terenie miasta dominują lasy, zajmujące około 47% jego powierzchni, pozostały obszar stanowią grunty rolne oraz tereny zielone. Taka struktura, połączona z dostępem do rzeki Odry, Kłodnicy i Kanału Gliwickiego, stwarza dobre warunki do turystyki wodnej, militarnej i przyrodniczej. Atutem miasta są walory krajobrazowe oraz zasoby przyrodnicze, które sprzyjają zarówno zamieszkiwaniu, jak i wypoczynkowi.

Jednak mimo tych atutów, stan środowiska w mieście budzi zastrzeżenia w oczach mieszkańców i jest problemem zarówno z punktu widzenia jakości życia, jak i postrzegania miasta. Największym wyzwaniem środowiskowym jest jakość powietrza. Głównymi źródłami zanieczyszczeń są niska emisja pochodząca z domowych pieców opalanych węglem niskiej jakości, transport drogowy, działalność przemysłowa i rolnictwo. W sezonie jesienno-zimowym odnotowuje się podwyższone stężenia pyłów PM10 i PM2,5 oraz incydentalne piki benzenu, co wpływa negatywnie na zdrowie mieszkańców oraz wizerunek miasta. Choć dane roczne nie wykazują przekroczeń norm, powtarzające się epizody krótkotrwałych, wysokich stężeń wywołują społeczne niepokoje i obniżają poczucie bezpieczeństwa.

Miasto prowadzi monitoring jakości powietrza, m.in. za pomocą pięciu czujników pyłu i jednej stacji pomiarowej przy ul. Bolesława Śmiałego. Dane są publicznie udostępniane, jednak mieszkańcy i lokalne władze podkreślają niedostateczne rozpoznanie źródeł emisji benzenu oraz brak systemowego rozwiązania problemu. Problem zanieczyszczonego powietrza pogłębia się przez ubóstwo energetyczne części mieszkańców, niską efektywność energetyczną zasobów mieszkaniowych oraz brak wystarczającej świadomości ekologicznej.

Negatywnym zjawiskiem jest również zły stan wód powierzchniowych – Kłodnicy, Odry i Kanału Gliwickiego – który oceniany jest jako zły z powodu zrzutów przemysłowych, działalności rolniczej i procesów eutrofizacji. W ostatnich latach dochodziło do incydentów ekologicznych, w tym masowego śnięcia ryb i zakazów kąpieli. Miasto nie posiada rozwiniętego systemu małej retencji, przez co nie jest w stanie efektywnie wykorzystywać wód opadowych, co ogranicza pielęgnację zieleni i wpływa na lokalny mikroklimat. Dodatkowo, długotrwałe susze i spadek poziomu Odry wpływają na transport rzeczny i podnoszą ryzyko pożarów. Zachodnia część miasta zlokalizowana jest w obrębie obszaru zagrożenia powodziowego.

Kędzierzyn-Koźle jest jednocześnie miastem o najwyższej liczbie zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii w województwie opolskim, co zwiększa poczucie zagrożenia wśród mieszkańców. W przeszłości dochodziło tu do poważnych awarii przemysłowych, m.in. wycieków amoniaku czy eksplozji. Choć miasto intensywnie inwestuje w rozwój służb ratowniczych i współpracuje z OSP oraz innymi podmiotami bezpieczeństwa, to świadomość ryzyka technologicznego pozostaje wysoka i wpływa na subiektywne postrzeganie bezpieczeństwa środowiskowego.

Z punktu widzenia gospodarowania zasobami naturalnymi, miasto zużywa więcej wody i produkuje więcej ścieków przemysłowych niż inne miasta subregionalne, a odsetek oczyszczanych ścieków pozostaje poniżej średniej krajowej. W kontrze do tego pozytywnym aspektem jest niższa niż przeciętna ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na mieszkańca.

Dane z badań społecznych potwierdzają, że stan środowiska, zwłaszcza jakość powietrza, stanowi jeden z głównych problemów według mieszkańców. Zły stan środowiska negatywnie wpływa na atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą miasta, a także może zniechęcać osoby młode i rodziny do pozostania lub osiedlenia się w Kędzierzynie-Koźlu. Choć walory przyrodnicze, struktura zieleni miejskiej i otoczenie hydrograficzne są dużymi atutami, to muszą być wsparte realnymi działaniami naprawczymi i planami adaptacji środowiskowej. W przeciwnym razie postępujące zmiany klimatyczne i deficyty wodne, wraz z utrzymującą się niską jakością powietrza, będą pogarszać jakość życia i zwiększać ryzyko ekologiczne

w mieście. Miasto posiada opracowany Miejski Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r. Rekomenduje on wdrożenie pięciu kierunków adaptujących miasto do zmian klimatu. Poprawa odporności klimatycznej Gminy Kędzierzyn-Koźle możliwa będzie do osiągnięcia poprzez:

1. Zagospodarowanie oraz zwiększenie powierzchni terenów zieleni (m.in. utrzymanie i tworzenie nowych terenów zielony, zielone dachy, zielone przystanki autobusowe).
2. Poprawę jakości powietrza (m.in. inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany, rozwój systemu roweru miejskiego, modernizacja infrastruktury na potrzeby ruchu pieszego i rowerowego, wykorzystanie OZE oraz termomodernizacja i wyposażenie w systemy zarządzania energią budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej).
3. Realizację zadań mających na celu edukację ekologiczną mieszkańców miasta (m.in. dofinansowanie inwestycji o charakterze ekologicznym, podnoszenie wiedzy nt. zagrożeń związanych ze zmianami klimatu i ochrony zasobów wodnych oraz na kształtowanie świadomości społecznej na rzecz zrównoważonego rozwoju, promowanie publicznego transportu zbiorowego).
4. Budowę systemu gospodarowania wodami oraz ściekami (m.in. zapewnieniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez budowę urządzeń hydrotechnicznych, systemy zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, wtórne wykorzystanie wody z miejskich obiektów rekreacyjnych).
5. Wykonanie zadań dodatkowych (m.in. rozwijanie systemów monitorowania środowiskowego, ratownictwo wodne, doposażenie PSP, likwidacja dzikich wysypisk).

1.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych.
- **SZANSE** – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.

- **ZAGROŻENIA** – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Celem analizy SWOT jest: identyfikacja a dalej unikanie potencjalnych zagrożeń, wykorzystywanie pojawiających się szans, przeciwdziałanie występującym deficytom oraz wzmacnianie potencjałów opierając się na mocnych stronach miasta.

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój miasta.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
rozbudowana infrastruktura społeczna i opiekuńcza – dostępność domów dziennego pobytu, domów pomocy społecznej, mieszkań wspomaganych/ treningowych, wysoki wskaźnik liczby lekarzy i łóżek szpitalnych na 1 mieszkańca, dobra dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych – pełna oferta oświatowa (od żłobków po szkoły średnie), aktywna oferta kulturalna i sportowa (domy kultury, biblioteki, muzea, oraz obiekty sportowe), klub siatkarski ZAKSA budująca pozytywny wizerunek miasta, oparty na sporcie współdziałaniu, spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej i poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, systemowe wsparcie dla NGO, zaangażowanie społeczne osób starszych – działająca Miejska Rada Seniorów, aktywność w budżecie obywatelskim i Uniwersytetach Trzeciego Wieku. efektywność działań organizacji pozarządowych we współpracy z samorządem.	silny kryzys demograficzny – spadek liczby mieszkańców, ujemny przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa, wysokie obciążenie demograficzne – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w tym nasilające się problemy z dostępnością opiekunów, pracowników socjalnych, niski wskaźnik dzietności i odpływ młodych ludzi, problemy zdrowotne młodzieży (zarówno problemy fizyczne, jak i psychiczne), brak dopasowanej oferty miasta do potrzeb ludzi młodych, w tym ograniczona możliwość kształcenia na poziomie wyższym, niewystarczająca liczba miejsc w domach dziennego pobytu w stosunku do zapotrzebowania, nieefektywne włączenie mieszkańców i organizacje pozarządowe w współdecydowanie o sprawach miasta (słaba partycypacja, brak dialogu obywatelskiego) będące konsekwencją niskiego zaufania do instytucji i władz.
Szanse	Zagrożenia
napływ migrantów z Ukrainy, wzrost liczby organizacji pozarządowych i ich efektywna współpraca z samorządem, rozwój polityki senioralnej i adaptacja usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, rozszerzające się programy rządowe wspierające rodziny i młodzież (Programy typu Maluch+, Aktywna Mama, wsparcie	wyludnienie centralnych dzielnic i wzrost liczby pustostanów, wzrost wykluczenia i osamotnienia wśród seniorów, pogłębianie się barier zaufania społecznego i niska integracja mieszkańców, wzrost kosztów utrzymania infrastruktury publicznej,

rozwoju edukacji przedszkolnej i zawodowej), • trendy promujące jakość życia w miastach średnich, • cyfryzacja usług społecznych i zdrowotnych • potencjał reintegracji migrantów w życiu społecznym, • możliwość pozyskiwania środków z funduszy zewnętrznych.	• silna konkurencja ze strony dużych aglomeracji oddziałująca na odpływ młodych ludzi.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
• dogodne położenie komunikacyjne – w pobliżu autostrady A4, przy linii kolejowej E-30 i Odrzańskiej Drogi Wodnej, • silny przemysł chemiczny i ciężki: obecność Grupy Azoty ZAK i licznych kooperantów, • rozwinięta infrastruktura inwestycyjna – Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy, Katowicka SSE, • instytucjonalne wsparcie innowacyjności – , Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Błachownia”, Sieć Badawcza Łukasiewicza, • stabilność finansowa samorządu – wysoki udział dochodów własnych i wzrost dochodów podatkowych.	• monokultura przemysłowa – uzależnienie od sektora chemicznego i ciężkiego, • spadek liczby średnich i dużych firm, • ograniczona oferta dla młodych pracowników i pracy na niepełnym etacie, • deficyt siły roboczej – technicznej, medycznej i edukacyjnej, • słaba dynamika nowych inwestycji i odpływ młodego kapitału ludzkiego.
Szanse	Zagrożenia
• modernizacja linii kolejowych i dróg – poprawa dostępności komunikacyjnej (inwestycje rządowe i unijne w linię E-30, estakadę w okolicy Ronda Milenijnego), trasowanie nowych dróg odciążających obszary mieszkaniowe. • integracja z europejskimi szlakami logistycznymi (TEN-T, Via Carpatia, DOL), • rozbudowa infrastruktury logistycznej: Odrzańską Drogę Wodną, Kanał Koźle-Ostrawa, • potencjał rewitalizacji i dywersyfikacji gospodarki, • wzrost wynagrodzeń mieszkańców – utrzymanie przewagi płacowej, • rozwój sektora usług i logistyki w odpowiedzi na nowe potrzeby rynku, • rozwój AI (sztucznej inteligencji) może przyczynić się do wzrostu gospodarczego pod warunkiem adaptacji rynku pracy do nadchodzącej zmiany poprzez rozwój nowych kompetencji i inwestycje w edukację.	• starzejące się społeczeństwo i odpływ młodych pracowników, • konkurencja inwestycyjna większych aglomeracji: Opole, Śląsk, Wrocław lub gmin położonych w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady, • niski poziom innowacyjności mikroprzedsiębiorstw, • ograniczona atrakcyjność osiedleńcza i jakość życia dla młodych rodzin, • zmienność cen surowców, w tym wysokie ceny energii, regulacje środowiskowe obciążenia biurokratyczne oraz zawoilość przepisów prawa, • automatyzacja przemysłu i ograniczenie zatrudnienia.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
wysoki stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – 99,7%, wysoki stopień skanalizowania i zwodociągowania miasta, dostęp do sieci gazowej, funkcjonowaniem miejskiej sieci ciepłowniczej, udział w programach, dzięki którym mieszkańcy otrzymują dofinansowanie na wymianę źródeł ciepła i inwestycje proekologiczne.	rozproszona struktura miejska – brak jednego centrum, podział na dwie części (Koźle i Kędzierzyn), niedopasowana oferta publicznego transportu zbiorowego (częstotliwość przejazdów, wielkość autobusów, słaba oferta weekendowa i wieczorna), niski wskaźnik budownictwa mieszkaniowego (pięciokrotnie niższy niż średnia krajowa), dominacja przestarzałych zasobów mieszkaniowych z lat 70. i wcześniejszych, wysoka liczba pustostanów (użytkowych i mieszkaniowych) w centrum i niska atrakcyjność rynku nieruchomości, niewystarczający oraz słabo przygotowany system ochrony ludności cywilnej na wypadek zagrożeń takich jak klęski żywiołowe czy działania wojenne.
Szanse	Zagrożenia
kompleksowe działania na obszarze rewitalizacji, rozwój niskoemisyjnych źródeł ciepła i walki z ubóstwem energetycznym, możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych na działania rewitalizacyjne oraz inwestycje w OZE.	postępujące starzenie się zabudowy i infrastruktury, niskie tempo modernizacji budynków i ich niedostosowanie do potrzeb osób o szczególnych potrzebach, wysokie koszty utrzymania infrastruktury przy malejącej liczbie użytkowników, spadek atrakcyjności inwestycyjnej obszarów śródmiejskich.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy

Mocne strony	Słabe strony
wysoki udział terenów zielonych i lasów (ok. 47% powierzchni), potencjał krajobrazowy i rekreacyjny: rzeki, kanały, parki miejskie, tereny przyrodnicze, wdrażanie strategii elektromobilności (sukcesywna wymiana taboru autobusowego na zeroemisyjny) i ochrony środowiska (zazielenianie miasta), przyjęty przez Miasto Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r.	zły stan środowiska (zanieczyszczenie powietrza, wód, ryzyko technologiczne), najwyższa liczba zakładów dużego i zwiększonego ryzyka w województwie, ograniczony, nieprecyzyjny system badania jakości powietrza.
Szanse	Zagrożenia
wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców,	zanieczyszczenia powietrza i środowiska wodnego pogarszające wizerunek miasta,

• potencjał turystyczny i rekreacyjny – wykorzystanie Odry, parków, oferty wodnej, • poprawa retencji wodnej i adaptacja do zmian klimatycznych, • możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych.	• postępujące zmiany klimatu i deficytu wody, • obszar zagrożenia powodziowego w zachodniej części miasta.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał miasta

Potencjał rozwojowy Kędzierzyna-Koźla

Kędzierzyn-Koźle dysponuje znaczącymi atutami lokalizacyjnymi i infrastrukturalnymi, które stanowią fundament jego rozwoju gospodarczego. Położenie na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrady A4, magistralnej linii kolejowej E-30 oraz Odrzańskiej Drogi Wodnej – tworzy korzystne warunki dla rozwoju funkcji logistycznych, przemysłowych i usługowych. Planowana modernizacja infrastruktury kolejowej i budowa nowych odcinków i obiektów drogowych (estakady w okolicy Ronda Milenijnego), dodatkowo zwiększą dostępność miasta i jego atrakcyjność inwestycyjną.

Silną stroną Kędzierzyna-Koźla jest również jego dziedzictwo przemysłowe, skupione wokół sektora chemicznego i przemysłu ciężkiego. Obecność Grupy Azoty ZAK S.A., licznych kooperantów, parku przemysłowego i instytutu badawczego stanowi solidną bazę dla rozwoju przemysłu przyszłości, opartego na transferze wiedzy, badaniach i wdrożeniach. Dodatkowo, stabilna sytuacja finansowa samorządu, wysoki udział dochodów własnych oraz aktywność lokalnych instytucji zwiększają możliwości realizacji inwestycji publicznych.

Miasto wyróżnia się także cennymi walorami środowiskowymi – blisko połowa jego powierzchni to lasy, a obecność rzek i kanałów tworzy sprzyjające warunki do rozwoju turystyki przyrodniczej i wodnej. Liczne zabytki w szczególności relikty średniowiecznej wieży mieszkalno-obronnej z XIII wieku, zabudowania poforteczne oraz obiekty z okresu II Wojny Światowej mogą stanowić atrakcję dla pasjonatów historii czy turystyki militarnej. Mimo wyzwań związanych z jakością powietrza czy stanem wód powierzchniowych, istnieje potencjał do rozwoju „zielonej” marki miasta – opartej na aktywności ekologicznej, ochronie przyrody i rekreacji na łonie natury.

W oparciu o analizowany potencjał, wskazuje się priorytetowe obszary działań:

— dostępność i integrację społeczną.

Miasto powinno stać się przestrzenią przyjazną wszystkim mieszkańcom – z naciskiem na osoby starsze, dzieci, młodzież oraz osoby z niepełnosprawnościami. Kluczowe jest:

- likwidowanie barier architektonicznych,
- zapewnienie dostępności cyfrowej i transportowej, w tym transport na żądanie),

- edukacja urzędników w zakresie wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami ale także kompetencji miękkich,
- dialog z PKP na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej, w tym przebudowa wiaduktu nad ulicą Kozielską i al. Jana Pawła II z wydzieleniem dogodnego przejścia dla pieszych i rowerzystów.

— **profilaktykę zdrowotną i jakość życia.**

Miasto powinno opracować kompleksową promocję zdrowia i profilaktyki:

- kampanie edukacyjne, warsztaty, webinary,
- dofinansowanie badań profilaktycznych i benefity zdrowotne (np. psychoterapia, zdrowe posiłki, karty sportowe dla dzieci i młodzieży),
- działania promujące zdrowy styl życia wykorzystujące lokalne potencjały (w tym kluby sportowe, np. ZAKSA Kędzierzyn-Koźle),
- uwzględnienie starzenia się społeczeństwa i potrzeby wsparcia zdrowia psychicznego młodzieży i dorosłych.

— **rozwój infrastruktury i inwestycji.**

Miasto chcąc zapewnić mieszkańcom bezpieczną przestrzeń i dostęp do wysokiej jakości infrastruktury, powinno:

- rozwijać zielono-błękitną infrastrukturę: retencjonować wodę, dbać o rozwój zieleni miejskiej, tworzyć ogródki sąsiedzkie, eliminować wyspy ciepła, „odbetonowywać” powierzchnie nieprzepuszczalne,
- rozwijać tereny nadodrzańskie dla rekreacji, kultury i turystyki,
- modernizować istniejące obiekty sportowe i kulturalne dostosowując je do potrzeb użytkowników,
- wspierać nowe inwestycje rekreacyjne, gastronomiczne i produkcyjne,
- reagować na nowe potrzeby związane z zapewnieniem bezpieczeństwa zarówno środowisko-klimatycznego jak i bezpieczeństwa osobistego w przypadku sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia,
- dążyć do zmniejszenia zużycia energii i paliw kopalnych poprzez wykorzystanie OZE, termomodernizację obiektów oraz wymianę pojazdów na zeroemisyjne.

— **edukację i aktywizację młodzieży.**

Miasto powinno inwestować w:

- szeroką i dostępną ofertę edukacyjną,
- stworzenie przestrzeni aktywizujących dla młodzieży (np. artystycznych, naukowych),

- systematycznie wspieranie zdolnych uczniów oraz uczniów z trudnościami.

Istotnymi aspektami na terenie miasta jest migracja mieszkańców, problemy zdrowotne oraz negatywny wizerunek miasta i brak zaufania społecznego. Poniżej wskazano możliwości rozwiązania zidentyfikowanych problemów.

Zachęcenie do osiedlenia się i pozostawania w Kędzierzynie-Koźlu

Aby skutecznie zachęcić mieszkańców do pozostania w Kędzierzynie-Koźlu, miasto powinno postawić na tworzenie warunków do nowoczesnego stylu życia, który łączy bezpieczeństwo socjalne, możliwości rozwoju i wysoką jakość otoczenia. Kluczowe będzie rozwijanie miejskiej przestrzeni publicznej tak, by odpowiadała ona na potrzeby dzieci i młodzieży – np. poprzez utworzenie centrum życia społecznego z przestrzenią coworkingiem, kawiarniami, strefami relaksu i aktywności obywatelskiej, które pełniłyby funkcję integracyjną i budowały więź z miastem. Ważne jest również uruchomienie programów wsparcia dla młodych rodzin, takich jak dopłaty do najmu pierwszego mieszkania, elastyczne żłobki czy opieka popołudniowa nad dziećmi, które pozwolą godzić życie zawodowe z prywatnym. Innowacyjnym krokiem mogłoby być też powołanie lokalnego funduszu startupowego lub mikrograntów na inicjatywy młodzieżowe i sąsiedzkie, które umożliwią realizację pomysłów mieszkańców na rzecz wspólnoty. Dodatkowo miasto powinno aktywnie promować lokalne sukcesy i budować swoją markę jako miejsca z potencjałem i przyszłością – nie przez hasła, ale poprzez pokazywanie konkretnych przykładów osób, które tu tworzą, rozwijają się i działają. Kluczem do zatrzymania mieszkańców jest danie im poczucia, że tu (tak jak głosi hasło promujące „Kędzierzyn-Koźle Miasto Możliwości”) naprawdę można żyć na własnych zasadach – bez rezygnacji z ambicji i jakości życia.

Problemy zdrowotne mieszkańców

Wzrost liczby prób samobójczych wśród młodzieży jest jednym z najpoważniejszych sygnałów alarmowych zidentyfikowanych w diagnozie społecznej i wyraźnie pokazuje, że obecny system wsparcia zdrowotnego i psychicznego nie odpowiada na rzeczywiste potrzeby młodych ludzi. Każde dziecko będzie miało zapewnione prawo do życia w zdrowiu, dostępu do wysokiej jakości edukacji i wszechstronnego rozwoju, a także do godnych warunków życia w środowisku bezpiecznym, przyjaznym oraz umożliwiającym udział w życiu kulturalnym i społecznym. W odpowiedzi na obecne wyzwania powstanie kompleksowy system wsparcia psychicznego i zdrowotnego działający zarówno w szkołach, jak i poza nimi – w obszarze psychoprofilaktyki, terapii środowiskowej oraz opieki nad osobami z zaburzeniami emocjonalnymi. Kluczową rolę odegrają w nim młode osoby bliskie wiekiem potrzebującym, dzięki czemu wsparcie stanie się łatwiej dostępne, skuteczniejsze i bardziej zaufane. Realizowane działania będą miały również silny walor integracyjny – wzmocnią lokalne relacje,

zatrzymają kapitał ludzki i rozbudują struktury opieki zdrowotnej oraz edukacyjnej. W połączeniu z rozwojem infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, dostępem do kultury i zwiększeniem wsparcia mentoringowego, stworzone zostanie środowisko wspierające prawa dzieci i młodzieży – środowisko bezpieczne, otwarte, inspirujące i sprzyjające zdrowemu rozwojowi. Równoległe z tymi inicjatywami uruchomiony zostanie Zakład Opiekuńczo-Leczniczy (ZOL) – długo oczekiwana placówka dla mieszkańców, zapewniająca wsparcie osobom wymagającym długoterminowej opieki i nadzoru medycznego. Jako lokalizację rozważa się ulicę 24 Kwietnia w Kędzierzynie-Koźlu. Obiekt ten wzmocni lokalną infrastrukturę zdrowotną, uzupełniając system opieki w mieście.

Poprawa wizerunku miasta i budowa zaufania społecznego

Poprawa wizerunku Kędzierzyna-Koźla i odbudowa zaufania społecznego powinna opierać się na rzeczywistej, a nie deklaratywnej współpracy władz z mieszkańcami oraz na aktywnym włączaniu lokalnej społeczności – w tym szczególnie młodzieży – w procesy decyzyjne. Jednym z najważniejszych narzędzi może być regularna organizacja otwartych spotkań mieszkańców z przedstawicielami samorządu, poświęconych tematyce inwestycji finansowanych z budżetu publicznego. Takie spotkania powinny mieć charakter dialogu, a nie tylko prezentacji – dając każdemu uczestnikowi przestrzeń do zgłaszania swoich potrzeb, pomysłów i ocen działań władz. Szczególne znaczenie ma włączenie młodzieży w te procesy, co pozwoli pokazać, że ich głos jest traktowany na równi z głosem dorosłych, a ich perspektywa jest ważna dla kształtowania przyszłości miasta. Takie działanie wzmacnia poczucie przynależności do wspólnoty i buduje relację opartą na partnerstwie – zamiast dystansu instytucjonalnego. Uzupełnieniem mogą być kampanie promujące lokalne sukcesy, programy mentoringowe dla liderów społecznych, wspieranie inicjatyw oddolnych (np. mikrogranty, inkubatory pomysłów) oraz działania poprawiające estetykę przestrzeni publicznych z udziałem mieszkańców. Tworząc przestrzeń do współdecydowania i współodpowiedzialności, miasto pokazuje, że ufa swoim obywatelom – a to jest fundamentem, na którym może opierać się jego pozytywny, wiarygodny i nowoczesny wizerunek. Dodatkowym narzędziem, mogącym rozwiązać problem nieufności wobec władz i ograniczonego zaufania społecznego, mogłaby być platforma internetowa (aplikacja) służąca sprawnemu prowadzeniu konsultacji społecznych, zarówno dotyczących inwestycji miejskich jak i aktów prawa miejscowego.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej określono bariery rozwojowe, które utrudniają pełne wykorzystanie potencjału miasta i hamują jego rozwój. Bariery te przedstawiono w poniższej

tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Tabela 5. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe miasta

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
• odpływ młodych mieszkańców do większych miast i za granicę, • ujemny przyrost naturalny, niski wskaźnik dzietności i szybkie starzenie się populacji, • brak adekwatnych form aktywizacji i integracji młodzieży oraz deficyt zaufania społecznego.	Kryzys demograficzny i postępująca dezintegracja społeczna	• wdrożenie polityki zatrzymania młodzieży i młodych rodzin (np. przez wsparcie mieszkaniowe i ścieżki kariery lokalnej), • wzmocnienie udziału młodych osób w życiu społecznym i decyzyjnym, • tworzenie miejsc budujących więzi społeczne – centra młodzieży, kluby osiedlowe, wspólne przestrzenie.
• wzrost liczby przypadków zaburzeń psychicznych, samotności i prób samobójczych wśród młodych, • brak specjalistów i systemowego wsparcia psychologicznego w szkołach, • niewystarczające zintegrowanie opieki zdrowotnej z systemem edukacji i wsparcia społecznego.	Niedostateczny system opieki zdrowotnej dzieci i młodzieży, szczególnie w zakresie zdrowia psychicznego	• tworzenie lokalnych centów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, • stała obecność psychologów, pedagogów i terapeutów w placówkach edukacyjnych, • prowadzenie programów profilaktycznych i kampanii edukacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego.
• wzrost samotności i izolacji seniorów, • wysoki udział osób 65+ w strukturze demograficznej, • niewystarczająca liczba usług opiekuńczych i asystenckich.	Rosnące obciążenie systemu opieki nad seniorami	• rozwój dziennych domów pobytu i usług domowych, • inwestycje w kadry opiekuńcze/terapeutyczne, • programy aktywizujące i integrujące seniorów.
Wymiar gospodarczy		
• bliskość dużych ośrodków – Opola, Gliwic, Wrocławia – które skutecznie przyciągają inwestorów i pracowników, • niska atrakcyjność rynku pracy w Kędzierzynie-Koźlu – niewielka różnorodność ofert, zwłaszcza dla młodych i specjalistów, • słaby wizerunek miasta jako miejsca rozwoju zawodowego.	Brak konkurencyjności miasta wobec silniejszych aglomeracji	• tworzenie specjalizacji gospodarczych opartych na lokalnych zasobach (np. przemysł chemiczny, logistyka, zielone technologie), • intensyfikacja działań promocyjnych miasta jako miejsca inwestycji i życia, • rozbudowa instytucji wsparcia przedsiębiorczości oraz infrastruktury gospodarczej.
• dominacja sektora chemicznego i ciężkiego – brak innowacyjnych branż, • spadek liczby średnich i dużych firm, ograniczone możliwości rozwoju zawodowego dla młodych.	Niska dywersyfikacja gospodarki i odpływ kapitału ludzkiego	• rozwój nowoczesnych sektorów gospodarki (usługi cyfrowe, opieka zdrowotna, edukacja, przemysł kreatywny), • łączenie edukacji z lokalnym rynkiem pracy – tworzenie zawodowych ścieżek zatrudnienia,

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
		zachęcanie młodych do zakładania firm poprzez granty, mentoring i wsparcie infrastrukturalne.
Wymiar przestrzenny		
rozproszona zabudowa, narastająca liczba pustostanów, niska jakość architektury mieszkaniowej, dominacja budownictwa z lat 70. i wcześniejszych, zabytki i obiekty historyczne w złym stanie technicznym, brak ich integracji z przestrzenią współczesną/ brak pomysłów i środków na ich wykorzystanie.	Degradacja przestrzeni miejskiej i zaniedbane dziedzictwo kulturowe	rewitalizacja terenów zdegradowanych (w tym poprzemysłowych) i zagospodarowanie pustostanów, rewaloryzacja i adaptacja zabytków do nowych funkcji publicznych i społecznych, inwestycje w estetykę, dostępność i funkcjonalność przestrzeni wspólnych – zgodnie z potrzebami różnych grup społecznych.
Wymiar klimatyczno-środowiskowy		
niska emisja z pieców węglowych zanieczyszczenia z przemysłu i transportu, duża liczba budynków mieszkalnych o wysokim zapotrzebowaniu na energię, w tym budynków zabytkowych.	Zanieczyszczenie powietrza i sezonowe przekroczenia norm pyłu PM i benzenu	programy wymiany pieców i poprawy efektywności energetycznej rozwój sieci ciepłowniczej i OZE, kampanie edukacyjne i wsparcie dla ubogich energetycznie.
zrzuty przemysłowe i rolnicze, brak systemu retencji, degradacja ekosystemów wodnych.	Zły stan wód i ryzyko degradacji hydrologicznej	modernizacja sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni, renaturyzacja cieków, systemy małej retencji i odzysku wód opadowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Miasta, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Prace nad misją i wizją miały charakter partycypacyjny i odbywały się w oparciu o cykl warsztatów prowadzonym w formule online w ramach tzw. Nowej Ścieżki Rozwoju, z udziałem liderów społeczności miasta przy wsparciu doradców Związku Miast Polskich.

Misję należy traktować jako cel nadrzędny rozwoju lokalnego, który moderowany jest przez miasto. Wobec powyższego przyjęto następujące brzmienie misji:

MISJA
Naszą misją jest zbudowanie pozytywnego wizerunku miasta jako ośrodka ponadlokalnego, w oparciu o konstruktywny dialog wszystkich grup działających na rzecz jego zrównoważonego rozwoju.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Miasto zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

WIZJA
Kędzierzyn-Koźle w 2035 roku jest miastem ekologicznym i innowacyjnym, kreowanym przez mieszkańców cieszących się z wysokiej jakości oferty pracy, nauki i czasu wolnego. Jesteśmy miastem świadomym zmian klimatycznych i demograficznych. Dziedzictwo przemysłowe oraz walory przyrodniczo-kulturowe są dumą lokalnej społeczności, utożsamiającej się z miastem.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Miasta i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Miasta. Wytarczają kierunki, w których należy podążać, by osiągnąć założony stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 4 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, którym przyporządkowano szczegółowe cele operacyjne.

CELE			
WYMIAR SPOŁECZNY	WYMIAR GOSPODARCZY	WYMIAR PRZESTRZENNY	WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych	Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach	Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania	Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku
Cel operacyjny 1.1. Silny ośrodek subregionalny	Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie konkurencyjności miasta wobec ościennych aglomeracji	Cel operacyjny 3.1. Rozwinięta oferta mieszkaniowa	Cel operacyjny 4.1. Miasto zielone i ekologiczne
Cel operacyjny 1.2. Miasto aktywne i zintegrowane społecznie	Cel operacyjny 2.2. Rozwój miejskich usług cyfrowych i infrastruktury nowoczesnych technologii	Cel operacyjny 3.2. Ochrona, promocja i rekułtywacja dziedzictwa kulturowego	Cel operacyjny 4.2. Poprawa odporności klimatycznej miasta
Cel operacyjny 1.3. Profesjonalne służby publiczne oraz inteligentne miasto	Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie lokalnego rynku pracy i zatrzymanie młodych mieszkańców	Cel operacyjny 3.3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców	

Wymiary rozwojowe Miasta są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Działania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację działań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Miasta.

Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych.

Cel operacyjny 1.1. Silny ośrodek subregionalny.

Cel operacyjny 1.2. Miasto aktywne i zintegrowane społecznie.

Cel operacyjny 1.3. Profesjonalne służby publiczne oraz inteligentne miasto.

W odniesieniu do **celu operacyjnego 1.1 – Silny ośrodek subregionalny**, istotne są działania polegające na podejmowaniu współpracy ponadlokalnej, regionalnej i krajowej w zakresie wykorzystania potencjału inwestycyjnego, przestrzennego i przyrodniczego miasta dla poprawy życia mieszkańców. Kluczowe jest tu rozwijanie partnerstw z innymi samorządami, instytucjami oraz podmiotami, w tym zarządzającymi lasami i wodami powierzchniowymi, co sprzyja wzrostowi liczby inwestycji i wzmocnieniu pozycji miasta w regionie. Ważnym kierunkiem jest również rozbudowa połączeń komunikacyjnych

z otoczeniem funkcjonalnym i ośrodkami akademickimi, co zwiększa mobilność mieszkańców i konkurencyjność lokalnego rynku pracy.

Dla realizacji **celu operacyjnego 1.2 – Miasto aktywne i zintegrowane społecznie**, duże znaczenie mają kierunki działań skupione na wzmacnianiu potencjału organizacji pozarządowych, liderów lokalnych i społeczności obywatelskiej. Współpraca w zakresie edukacji, pomocy społecznej, rekreacji i planowania przestrzennego przekłada się na zwiększenie liczby inicjatyw o charakterze integracyjnym i aktywizującym. Działania takie jak promocja wolontariatu, integracja migrantów czy wykorzystanie kultury i dziedzictwa przyrodniczego w budowaniu wspólnoty lokalnej wpływają na wzrost uczestnictwa w życiu społecznym, zacieśnienie więzi międzypokoleniowych i przeciwdziałanie wykluczeniu. Wzmocnienie tożsamości lokalnej, np. poprzez sukcesy sportowe klubu sportowego ZAKSA Kędzierzyn-Koźle S.A. oraz rozwój infrastruktury kultury i sportu, co sprzyja budowaniu kapitału społecznego i promowaniu pozytywnego wizerunku miasta. Ponadto potencjał rozwojowy miasta stanowią zakłady pracy, w których pracują pokolenia mieszkańców, znani mieszkańcy.

W zakresie **celu operacyjnego 1.3 – Profesjonalne służby publiczne oraz inteligentne miasto**, wpływ wywierają kierunki działań dedykowane poprawie jakości usług publicznych, rozwojowi opieki senioralnej i zdrowotnej, a także budowaniu zaufania społecznego poprzez dialog i transparentność działań. Mieszkańcy będą współtworzyć decyzje dzięki nowym narzędziom cyfrowym i lokalnym radom tematycznym. Wdrażane będą rozwiązania typu smart city, a także inwestycje w infrastrukturę bez barier architektonicznych. Ważnym aspektem jest rozwój interdyscyplinarnych zespołów i partnerstw miejskich, które integrują różne środowiska – administrację, sektor społeczny, biznes i ekspertów – umożliwiając wdrażanie innowacyjnych, kompleksowych rozwiązań odpowiadających na lokalne potrzeby. Zastosowanie nowoczesnych technologii poprawia jakość życia mieszkańców, zwiększa ich udział w zarządzaniu miastem i umożliwia efektywne reagowanie na wyzwania społeczne, przestrzenne oraz środowiskowe.

Podsumowując Miasto inwestuje w infrastrukturę, wspiera mieszkańców i lokalne inicjatywy, stawia na cyfryzację i nowoczesne rozwiązania. Wszystko to tworzy spójną strategię, która odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności i wzmacnia pozycję Kędzierzyna-Koźla jako miasta nowoczesnego, otwartego i dobrze zarządzanego.

Tabela 6. Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
Cel operacyjny 1.1. Silny ośrodek subregionalny.					
1.1.1. Rozwój połączeń komunikacyjnych z otoczeniem funkcjonalnym oraz w regionie w celu zwiększenia dostępu do oferty rynku pracy, usług na terenie Kędzierzyna-Koźla oraz dostępności do ośrodków akademickich w regionie przy ścisłej współpracy ponadlokalnej, regionalnej.	— Zwiększenie liczby bezpośrednich połączeń transportu publicznego z miastami i gminami ościennymi, — Skrócenie czasu dojazdu do głównych ośrodków zatrudnienia i edukacji w regionie, — Wzrost liczby pasażerów korzystających z transportu publicznego międzygminnego i regionalnego, — Rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej poprawiającej regionalną dostępność Kędzierzyna-Koźla, — Zwiększenie dostępności usług publicznych i rynku pracy dla mieszkańców regionu poprzez lepsze skomunikowanie.	— Liczba i czas przejazdu komunikacją publiczną do Opola, — Liczba i czas przejazdu komunikacją publiczną do sąsiednich gmin i miast.	— Zwiększenie liczby połączeń komunikacji publicznej, — Skrócenie czasu przejazdu komunikacją publiczną.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — PKP PLK S.A.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
1.1.2. Podejmowanie współpracy na poziomie ponadlokalnym, regionalnym i krajowym odnośnie wykorzystania potencjału przestrzennego i przyrodniczego miasta, w tym lasów i wód powierzchniowych.	— Wzmocnienie roli miasta na poziomie subregionu Kędzierzyńsko-Strzeleckiego, — Zawarcie porozumień o współpracy z instytucjami zarządzającymi terenami leśnymi i wodnymi, — Opracowanie i wdrożenie wspólnych projektów zagospodarowania terenów zielonych i wodnych o znaczeniu rekreacyjnym i turystycznym, — Zwiększenie dostępności terenów przyrodniczych dla mieszkańców i turystów, — Wzrost liczby działań promocyjnych wspólnie z partnerami regionalnymi dotyczących walorów środowiskowych miasta.	— Liczba porozumień na rzecz wykorzystania potencjału przestrzennego i przyrodniczego miasta (np. z Wodami Polskimi, Lasami Państwowymi), — Liczba projektów partnerskich.	— Wzrost liczby porozumień, — Wzrost liczby projektów partnerskich.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2.					
Miasto aktywne i zintegrowane społecznie.					

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
1.2.1. Wzmocnienie współpracy i potencjału aktywnych liderów, organizacji pozarządowych w realizacji działań wspierających służby publiczne, w tym w sferze pomocy społecznej, edukacji, rekreacji, planowania przestrzennego (dzielenie się wiedzą i kompetencjami).	— Zwiększenie liczby projektów realizowanych wspólnie przez NGO i jednostki sektora publicznego, — Wzrost liczby szkoleń, warsztatów i działań integrujących sektor obywatelski z administracją, — Podniesienie kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz usług publicznych, — Wzrost inicjatyw wspierających pomoc społeczną, edukację, rekreację realizowanych przez sektor obywatelskim, — Zwiększenie liczby partnerstw publiczno-społecznych o charakterze trwałym lub projektowym.	— Liczba liderów, aktywnie współpracujących z Miastem (liczba osób/podmiotów wyróżnionych „Za zasługi dla miasta” lub którym przyznano tytuł „Honorowy obywatel miasta”).	— Wzrost liczby liderów, aktywnie współpracujących z Miastem.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; — Miejski Ośrodek Kultury; — Miejska Biblioteka Publiczna; — Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji; — Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
1.2.2. Kreowanie rozwiązań z zakresu integracji społecznej, przy ścisłej współpracy służb publicznych, liderów	— Zwiększenie liczby działań i programów integracyjnych realizowanych wspólnie przez	— Liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne.	— Wzrost liczby organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
lokalnych oraz organizacji społecznych (np. promocja wolontariatu/ dobrych praktyk).	instytucje publiczne i organizacje społeczne, — Wzrost zaangażowania mieszkańców w inicjatywy lokalne, w tym wolontariat i pomoc sąsiedzka, — Promowanie i wdrażanie dobrych praktyk w zakresie integracji, aktywizacji i inkluzji społecznej, — Rozwój i profesjonalizacja lokalnych programów wolontariatu we współpracy z instytucjami publicznymi, — Wzrost liczby projektów finansowanych z funduszy publicznych i prywatnych na rzecz integracji społecznej.				fundusze krajowe i zagraniczne.
1.2.3. Integracja społeczna migrantów osiedlających się w mieście, realizowana na różnych poziomach i sferach (np. edukacja, pomoc społeczna, kultura).	— Zwiększenie liczby migrantów objętych programami integracyjnymi w zakresie edukacji, wsparcia społecznego i kultury, — Wzrost dostępności usług publicznych	— Liczba inicjatyw integrujących migrantów i lokalną społeczność.	— Wzrost liczby inicjatyw integrujących migrantów i społeczności lokalną.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu; — Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu;	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	dostosowanych do potrzeb migrantów (np. tłumaczenia, asystenci międzykulturowi), — Organizacja kursów języka polskiego oraz zajęć adaptacyjnych dla dzieci i dorosłych migrantów, — Rozwój wsparcia i informacji dla migrantów (np. centra integracyjne, portale informacyjne).			— Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie-Koźlu; — Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji; — Miejska Biblioteka Publiczna; — Muzeum Ziemi Kozielskiej.	
1.2.4. Wykorzystanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych do wzmocnienia więzi społecznych, szczególnie wśród osób zagrożonych wykluczeniem, m.in. poprzez wspólne działania na rzecz małej architektury rekreacyjnej, ścieżek rowerowych czy wydarzeń kulturalnych.	— Realizacja projektów angażujących mieszkańców w tworzenie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, — Wzrost liczby wydarzeń kulturalnych i plenerowych o charakterze integracyjnym i międzypokoleniowy, — Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych i turystycznych dla osób z grup zagrożonych	— Liczba osób uczestnicząca w konsultacjach społecznych dot. rozwiązań na rzecz czasu wolnego.	— Wzrost liczby osób uczestniczących w konsultacjach społecznych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie-Koźlu; — Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu; — Muzeum Ziemi Kozielskiej; — Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	wykluczeniem społecznym, — Rozbudowa lub modernizacja małej infrastruktury rekreacyjnej, — Poprawa jakości życia mieszkańców dzięki atrakcyjnemu, inkluzyjnemu i funkcjonalnemu otoczeniu społecznemu.				
1.2.5. Kształtowanie pozytywnego wizerunku oraz integracja społeczna w oparciu o potencjały miasta, w tym sukcesy sportowe mieszkańców.	— Wzrost rozpoznawalności miasta na poziomie krajowym, — Zwiększenie liczby wydarzeń promujących miasto poprzez sport, — Realizacja wspólnych inicjatyw integracyjnych z udziałem klubu ZAKSA i innymi org. sportowymi, — Wzmocnienie lokalnej tożsamości i dumy mieszkańców z przynależności do społeczności Kędzierzyna-Koźła.	— Środki budżetu miasta przeznaczone na wsparcie rozwoju sportu.	— Wzrost środków finansowych budżetu miasta przeznaczonych na wsparcie rozwoju sportu.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
1.2.6. Kształtowanie aktywności społecznej w	— Zwiększenie liczby wydarzeń sportowo-	— Liczba zmodernizowanej,	— Wzrost liczby ulepszonych	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle;	— Budżet własny Miasta,

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
oparcie o rozwiniętą infrastrukturę społeczną, sportową, kulturalną i rekreacyjną, przy współpracy partnerów społecznych i aktywnych liderów.	rekreacyjnych organizowanych we współpracy z organizacjami społecznymi i liderami lokalnymi, — Rozwój programów aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia adresowanych do różnych grup społecznych i wiekowych, — Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w działania sportowe i integracyjne, — Wzrost liczby partnerstw publiczno-społecznych wspierających rozwój aktywności fizycznej w mieście.	ulepszonej, rozwiniętej infrastruktury społecznej, sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej, — Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej/kulturalnej.	obiektów infrastruktury społecznej, sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej, — Wzrost liczby osób korzystającej ze zmodernizowanej infrastruktury.	— Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji; — Miejski Ośrodek Kultury.	— Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.3.					
Profesjonalne służby publiczne oraz inteligentne miasto.					
1.3.1. Rozwój i wsparcie działań z zakresu opieki senioralnej, ukierunkowanej m.in. na wzmocnienie więzi rodzinnych.	— Lepiej dostosowana oferta (kadra/ obiekty/ teleinformatyczne systemy wsparcia) do zmieniającej się struktury demograficznej,	— Liczba osób korzystających z oferty DDP (narastająco w skali roku).	— Wzrost liczby osób korzystających z oferty DDP.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	— Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i wsparcia środowiskowego dla osób starszych w miejscu zamieszkania oraz dzięki wdrożeniu usługi door to door, — Wzrost liczby programów i inicjatyw międzypokoleniowych angażujących seniorów i ich rodziny, — Promowanie roli seniorów w rodzinie i społeczności lokalnej poprzez kampanie społeczne i działania edukacyjne, — Wzrost poziomu zadowolenia seniorów i ich rodzin z dostępnych form wsparcia i opieki.				
1.3.2. Wzmacnianie zdrowia fizycznego i psychicznego oraz dobrostanu dzieci i młodzieży poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i wsparcie psychospołeczne w	— Wzrost zaangażowania oraz kompetencji kadry pedagogicznej i rodziców w działania na rzecz dobrostanu uczniów, — Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży w	— Liczba przeprowadzonych programów/spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego.	— Wzrost liczby przeprowadzonych spotkań w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Zakłady opieki zdrowotnej; — Szkoły.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
środowisku szkolnym i lokalnym.	działaniach prozdrowotnych, — Poprawa wiedzy uczniów na temat zdrowia psychicznego, — Zwiększenie liczby partnerstw z organizacjami i instytucjami wspierającymi zdrowie dzieci i młodzieży.				
1.3.3. Prowadzenie dialogu i budowanie zaufania społecznego pomiędzy mieszkańcami a sferą publiczną, przy szerokim włączeniu/udziale lokalnych liderów i organizacji społecznych.	— Zwiększenie liczby spotkań, debat, konsultacji społecznych z udziałem mieszkańców, liderów i organizacji pozarządowych, — Wzrost poziomu uczestnictwa obywateli w procesach decyzyjnych na poziomie lokalnym, — Zwiększenie zaufania mieszkańców do instytucji publicznych, — Wzmocnienie roli lokalnych liderów i organizacji społecznych jako pośredników w	— Liczba osób uczestniczących w konsultacjach społecznych ogółem (dot. konsultacji prowadzonych na podstawie Uchwały Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle Nr XLIV/513/22 z 31.03.2022 r.), — Liczba osób głoszących w ramach budżetu obywatelskiego.	— Wzrost liczby osób uczestniczących w konsultacjach społecznych, — Wzrost liczby osób głoszących w ramach budżetu obywatelskiego.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	budowaniu relacji z administracją, — Lepsze dopasowanie polityk lokalnych do realnych potrzeb społeczności dzięki szerokiemu dialogowi.				
1.3.4. Wzmocnienie narzędzi partycypacji społecznej w odniesieniu do działań realizowanych przez miasto w zakresie np. rozwoju oferty czasu wolnego, kultury, sportu i rekreacji oraz planowania przestrzennego/ strategicznego.	— Zwiększenie liczby mieszkańców uczestniczących w konsultacjach społecznych dotyczących oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, — Wdrożenie nowych lub rozwinięcie istniejących narzędzi partycypacji, — Uwzględnienie głosu społeczności lokalnej w dokumentach strategicznych miasta, — Zwiększenie liczby inicjatyw zgłaszanych oddolnie przez mieszkańców i realizowanych we współpracy z miastem, — Wdrożenie cyfrowych narzędzi wspierających współpracę i	— Liczba osób uczestniczących w konsultacjach społecznych odnoszących się do planowania działań w zakresie oferty czasu wolnego, — E-narzędzia usprawniające zbieranie opinii mieszkańców o planowanych rozwiązaniach.	— Wzrost liczby osób uczestniczących w konsultacjach społecznych, — Wzrost liczby narzędzi cyfrowych usprawniających zbieranie opinii mieszkańców o planowanych rozwiązaniach.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	zarządzanie (np. platformy do komunikacji, e-konsultacje), — Rozwój systemów monitoringu i ewaluacji działań partycypacyjnych z udziałem mieszkańców.				
1.3.5. Kształtowanie nowego wizerunku miasta współpracującego, włączającego i informującego mieszkańców o planach jego rozwoju	— Opracowanie i wdrożenie spójnej strategii komunikacji miasta z mieszkańcami, uwzględniającej tematykę rozwoju i ochrony środowiska (np. responsywna strona internetowa miasta), — Zwiększenie liczby kampanii informacyjno-promocyjnych dotyczących planów rozwojowych i działań ekologicznych miasta, — Wzrost zaangażowania mieszkańców w procesy planistyczne	— Liczba prowadzonych konsultacji społecznych (zasięganie opinii, zbieranie uwag, poszerzanie wiedzy na temat oczekiwań mieszkańców).	— Wzrost liczby osób biorących udział w konsultacjach społecznych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	i środowiskowe dzięki dostępnym i zrozumiałym formom przekazu, — Wzrost poziomu zaufania społecznego do instytucji miejskiej przez transparentność i regularność przekazywanych informacji.				
1.3.6. Rozwój interdyscyplinarnych zespołów i partnerstw miejskich, w tym przy wykorzystaniu rozwiązań technologicznych.	— Zwiększenie liczby powołanych i aktywnie działających interdyscyplinarnych zespołów ds. rozwiązywania problemów społecznych, przestrzennych czy środowiskowych, — Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji miękkich służb publicznych zarówno w zakresie merytorycznym, jak i innych obszarach: np. współpracy z osobami o szczególnych potrzebach, partycypacji społecznej, zmian	— Liczba interdyscyplinarnych zespołów i partnerstw miejskich.	— Wzrost liczby interdyscyplinarnych zespołów i partnerstw miejskich.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR SPOŁECZNY					
Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych dla pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	klimatycznych czy obrony cywilnej, — Utworzenie stałych partnerstw miejskich łączących przedstawicieli administracji, organizacji społecznych, biznesu i środowisk eksperckich, — Wzrost innowacyjności rozwiązań miejskich dzięki integracji wiedzy z różnych dziedzin i sektorów.				

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach

Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie konkurencyjności miasta wobec ościennych aglomeracji.

Cel operacyjny 2.2. Rozwój miejskich usług cyfrowych i infrastruktury nowoczesnych technologii.

Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie lokalnego rynku pracy i zatrzymanie młodych mieszkańców.

W odniesieniu do **celu operacyjnego 2.1 – Zwiększenie konkurencyjności miasta wobec ościennych aglomeracji**, szczególnie ważne są działania ukierunkowane na aktywizację terenów inwestycyjnych, promocję gospodarczą miasta oraz wzmocnienie współpracy w sferze gospodarczej. Realizowane będą m.in. inicjatywy wspierające lokalne przedsiębiorstwa, rozwój ekonomii społecznej, wspieranie start-upów i zatrzymywanie kadr poprzez programy stażowe, inkubatory i szkolenia.

W kontekście **celu operacyjnego 2.2 – Rozwój miejskich usług cyfrowych i infrastruktury nowoczesnych technologii**, działania koncentrują się na cyfryzacji usług publicznych, wdrażaniu rozwiązań typu smart city (takich jak tablice SDIP czy inteligentne przystanki), a także rozwijaniu kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez nowoczesne przestrzenie edukacyjne w szkołach i bibliotekach (np. EduLab, BiblioAI). Równolegle rozwijana jest oferta edukacyjno-turystyczna, skierowana głównie do dzieci i młodzieży, poprzez aplikacje mobilne i gry miejskie, które nie tylko podnoszą atrakcyjność przestrzeni miejskiej, ale również kształtują nowe nawyki cyfrowe i przywiązanie do lokalnego dziedzictwa, wzmacniając turystykę jako gałąź lokalnej gospodarki. Te działania przyczyniają się do podnoszenia jakości usług miejskich, zwiększają przejrzystość administracji oraz budują nowoczesny i otwarty wizerunek miasta.

W przypadku **celu operacyjnego 2.3 – Wzmocnienie lokalnego rynku pracy i zatrzymanie młodych mieszkańców**, kluczowe są działania z zakresu tworzenia programów relokacyjnych, wsparcia przedsiębiorców w pozyskiwaniu i kształceniu kadr oraz włączanie działań na rzecz wzmocnienia profilaktyki zdrowia psychicznego i fizycznego mieszkańców w życie zawodowe. Istotne jest również dostosowanie systemu edukacji do lokalnych specjalizacji gospodarczych – poprzez rozwój nowych kierunków zawodowych oraz współpracę szkół i uczelni z lokalnymi firmami. Te działania łącznie sprzyjają zatrzymywaniu młodych ludzi w mieście, tworząc warunki do ich rozwoju zawodowego, osobistego i społecznego w zgodzie z potrzebami lokalnego rynku pracy. Niezwykle ważna dla lokalnego rynku pracy może być duża grupa osób starszych, która mimo, iż znajduje się w wieku poprodukcyjnym, wciąż wykazuje zainteresowanie i chęć aktywizacji zawodowej.

W rezultacie, zintegrowane kierunki działań wpływają na wzrost innowacyjności, rozwój gospodarczy i technologiczny miasta oraz budowę nowoczesnej oferty usług i przestrzeni publicznych, która odpowiada na wyzwania demograficzne i cywilizacyjne.

Tabela 7. Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
Cel operacyjny 2.1.					
Zwiększenie konkurencyjności miasta wobec ościennych aglomeracji.					
2.1.1. Wspieranie podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności miasta w oparciu o potencjał terenów inwestycyjnych, w tym uzbrojenie i udostępnienie terenów inwestycyjnych (np. wielofunkcyjna strefa aktywności gospodarczej w sąsiedztwie Portu Koźle).	— Uzbrojenie i przygotowanie określonych terenów inwestycyjnych, — Utworzenie wielofunkcyjnej strefy aktywności gospodarczej w sąsiedztwie Portu Koźle, — Pozyskanie inwestorów przemysłowych zainteresowanych lokalizacją działalności w mieście, — Wzrost liczby zagospodarowanych terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, — Zwiększenie zatrudnienia w sektorze przemysłowym w wyniku nowych inwestycji, — Rozwiązane kwestii obsługi	— Powierzchnia zasiedlonych terenów inwestycyjnych.	— Zwiększenie powierzchni zasiedlonych terenów inwestycyjnych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — KKPP sp. z o.o..	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, — PPP, środki prywatne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	komunikacyjnej Portu Koźle dla samochodów poprzez wskazanie nowej drogi.				
2.1.2. Promocja gospodarcza miasta w oparciu o istniejący potencjał wolnych terenów inwestycyjnych oraz aktualne plany odnoszące się do zagospodarowania przestrzennego miasta.	— Opracowanie i wdrożenie strategii promocji terenów inwestycyjnych miasta na poziomie krajowym, — Stworzenie i udostępnienie atrakcyjnych materiałów informacyjnych i promocyjnych miasto, — Udział miasta w targach, wydarzeniach branżowych i spotkaniach promujących ofertę inwestycyjną, — Pozyskanie inwestorów realizujących projekty zgodne z polityką przestrzenną i strategicznymi kierunkami rozwoju miasta. — Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta — Wzrost liczby inwestycji prywatnych	— Liczba porozumień o współpracy na rzecz wykorzystania potencjału inwestycyjnego miasta. — Liczba podmiotów gospodarczych wg kategorii wielkości.	— Wzrost liczby podmiotów gospodarczych wg kategorii wielkości.	— KKPP sp. z o.o.; — GUS.	— Budżet własny Miasta, — Środki prywatne i publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	i zwiększenie dochodów własnych miasta.				
2.1.3. Wzmocnienie współpracy w sferze gospodarczej	— Zwiększenie liczby nowych inwestycji gospodarczych zlokalizowanych na terenie miasta, — Rozwój przedsiębiorczość młodzieży (projekty społeczne / konkursy na uruchomienie start-upy) oraz podmiotów ekonomii społecznej, — Rozwój programów wsparcia, w tym doradztwa, inkubatorów biznesu i przestrzeni coworkingowych, — Nowe modele biznesu realizowane w formule partnerstw publiczno-prywatnych, — Wzmocnienie platform komunikacyjnych (Rada Gospodarcza, Klaster chemiczny z udziałem jednostek naukowo-badawczych oraz	— Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON	— Wzrost liczby nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki (zwłaszcza os. fiz. prowadzących działalność gospodarczą)	— Urząd Miasta Kędzierzyn- Koźle; — GUS.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, — Środki prywatne

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	— lokalnych przedsiębiorstw, — Przyciąganie nowych i zatrzymanie obecnych już na rynku pracy wykwalifikowanych kadr, poprzez programy rozwojowe, staże, szkolenia i współpracę z uczelniami, — Promowanie lokalnych specjalizacji/ produktów/ marek.				
Cel operacyjny 2.2.					
Rozwój miejskich usług cyfrowych i infrastruktury nowoczesnych technologii.					
2.2.1. Cyfryzacja usług publicznych oraz wdrażanie rozwiązań bazujących na idei Smart City i sztucznej inteligencji (AI).	— Zwiększenie liczby usług publicznych dostępnych online dla przedsiębiorców i mieszkańców (e-urzędnik, e-podatki, e-wnioski), — Wdrożenie inteligentnych wiat przystankowych wyposażonych w tablice dynamicznej informacji pasażerskiej (SDIP), — Poprawa dostępności i przejrzystości	— Liczba wdrożonych usług publicznych poddanych cyfryzacji/ Liczba wniosków o wydanie dowodów osobistych, złożonych za pomocą aplikacji M-Obywatel. — Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu SMART CITY.	— Wzrost liczby usług publicznych poddanych cyfryzacji, — Wzrost liczby wdrożonych rozwiązań z zakresu SMART CITY.	— Jednostki organizacyjne gminy; — Spółki komunalne.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, — Środki prywatne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	informacji o transporcie publicznym w czasie rzeczywistym, — Wzrost liczby mieszkańców korzystających z cyfrowych narzędzi miejskiej i aplikacji mobilnych, — Wzrost satysfakcji mieszkańców z jakości i dostępności usług publicznych, — Redukcja zużycia energii w porównaniu do roku poprzedniego, — Zmniejszenie średniego czasu oczekiwania w korkach w godzinach szczytu.				
2.2.2. Stworzenie przestrzeni eksperymentowania z AI i robotyką (EduLab, BiblioAI).	— Utworzenie nowoczesnych przestrzeni edukacyjnych np. w szkołach, Miejskiej Bibliotece i jej filiach poprzez wyposażenie w sprzęt do nauki robotyki i sztucznej inteligencji, — Zwiększenie liczby warsztatów, zajęć i wydarzeń	— Liczba seniorów, którzy podnieśli swoje kompetencje cyfrowe.	— Wzrost liczby seniorów, którzy podnieśli swoje kompetencje cyfrowe.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	edukacyjnych z zakresu nowych technologii dla dzieci, młodzieży i dorosłych, — Wzrost kompetencji cyfrowych mieszkańców, w szczególności w obszarach STREAM (nauka, technologia, inżyniera, sztuka, matematyka).				
2.2.3. Rozbudowa systemów informacji turystycznej poprzez stworzenie nowych rozwiązań, w tym przyjaznych dla dzieci i młodzieży (np. aplikacje o zabytkach, gry miejskie itp.).	— Opracowanie i wdrożenie interaktywnych aplikacji mobilnych prezentujących historię, zabytki i atrakcje miasta w formie atrakcyjnej dla młodego odbiorcy, — Organizacja gier miejskich edukacyjno-przygodowych dla dzieci i młodzieży, — Wzrost zainteresowania lokalnym dziedzictwem kulturowym wśród młodego pokolenia, — Zwiększenie aktywności dzieci i	— Liczba wdrożonych rozwiązań (produktów) promujących turystykę.	— Wzrost liczby wdrożonych rozwiązań promujących turystykę.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Muzeum Ziemi Kozielskiej; — Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie Koźlu; — Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	młodziży w przestrzeni miejskiej poprzez turystykę poznawczą i zabawę, — Promocja miasta jako atrakcyjnej i nowoczesnej jednostki edukacyjno-turystycznej.				
Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie lokalnego rynku pracy i zatrzymanie młodych mieszkańców.					
2.3.1. Wspieranie aktywności zawodowej, w tym odniesieniu do osób starszych.	— Zwiększenie liczby osób starszych objętych programami aktywizacji zawodowej, — Realizacja szkoleń, kursów i doradztwa zawodowego dostosowanego do potrzeb osób starszych, — Wzrost liczby partnerstw z pracodawcami wspierającymi zatrudnienie osób starszych, — Zwiększenie liczby seniorów podejmujących działalność gospodarczą lub uczestniczących w ekonomii społecznej.	— Liczba absolwentów szkół realizujących program kształcenia dla dorosłych, — Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej w wieku 50 lat i więcej.	— Wzrost liczby absolwentów szkół realizujących program kształcenia dla dorosłych, — Wzrost liczby osób w wieku 50 lat i więcej pozostających na rynku pracy.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu; — GUS,; — Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
2.3.2. Przyciąganie nowych mieszkańców, w tym migrantów, w oparciu o ofertę rynku pracy, przy współpracy z przedsiębiorcami z terenu miasta.	— Zwiększenie liczby nowych mieszkańców osiedlających się w Kędzierzynie-Koźlu, — Wzrost liczby ofert pracy publikowanych i promowanych we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, — Opracowanie i wdrożenie programów relokacyjnych i informacyjnych dla nowych pracowników oraz ich rodzin, — Rozwój działań promujących miasto jako dobre miejsce do życia i pracy.	— Liczba obywateli państw trzecich, którzy uzyskali pozwolenie na pracę w Kędzierzynie-Koźlu.	— Wzrost liczby obywateli państw trzecich, którzy uzyskali pozwolenie na pracę w mieście.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
2.3.3. Wspieranie przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania kadr/ budowania ścieżki kariery oraz w zakresie aktywności zawodowej mieszkańców miasta (również poprzez działania w zakresie profilaktyki zdrowia fizycznego i psychicznego).	— Zwiększenie liczby lokalnych partnerstw pracodawców z instytucjami edukacyjnymi i urzędami pracy w celu pozyskiwania i kształcenia kadr, — Wzrost liczby programów praktyk, staży oraz szkoleń zawodowych wspierających rozwój	— Liczba absolwentów średnich szkół zawodowych.	— Wzrost liczby absolwentów średnich szkół zawodowych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu; — Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie Koźlu; — Podmioty gospodarcze.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	ścieżek kariery mieszkańców, — Zwiększenie dostępności usług doradztwa zawodowego dla osób aktywnych i powracających na rynek pracy, — Wdrożenie programów wspierających zdrowie psychiczne i fizyczne pracowników we współpracy z pracodawcami, — Poprawa warunków pracy i dobrostanu zawodowego dzięki promocji zdrowego stylu życia i równowagi praca życie.				
2.3.4. Rozwój dedykowanych lokalnym specjalizacjom kierunków kształcenia.	— Uruchomienie nowych kierunków kształcenia zawodowego, odpowiadających na potrzeby lokalnych branż (np. chemicznych, logistycznej, technologicznej), — Zwiększenie liczby uczniów podejmujących naukę	— Liczba firm obejmujących patronat nad oddziałami szkolnymi.	— Wzrost liczby firm obejmujących patronat nad oddziałami szkolnymi.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR GOSPODARCZY					
Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	w kierunkach zgodnych z profilem gospodarczym miasta, — Rozwój współpracy szkół i uczelni z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie tworzenia programów nauczania i praktyk zawodowych, — Zwiększenie liczby absolwentów lokalnych szkół znajdujących zatrudnienie w lokalnej gospodarce.				

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania

Cel operacyjny 3.1. Rozwinięta oferta mieszkaniowa

Cel operacyjny 3.2. Ochrona, promocja i rekultywacja dziedzictwa kulturowego

Cel operacyjny 3.3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców

Dla realizacji **celu operacyjnego 3.1 – Rozwinięta oferta mieszkaniowa**, kluczowe są działania dotyczące zarówno rozwoju nowych inwestycji mieszkaniowych na uzbrojonych terenach, jak i rewitalizacji obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowania pustostanów. Takie podejście pozwala na tworzenie zróżnicowanej oferty mieszkaniowej, odpowiadającej na potrzeby różnych grup mieszkańców – w tym młodych, rodzin wielodzietnych, migrantów ekonomicznych oraz seniorów. Inwestycje obejmują zarówno budowę nowych lokali o preferencyjnym standardzie cenowym, jak i modernizację istniejącego zasobu mieszkaniowego, co wpływa na poprawę jakości życia i atrakcyjność osiedleńczą miasta.

Z kolei **cel operacyjny 3.2 – Ochrona, promocja i rekultywacja dziedzictwa kulturowego** realizowany jest poprzez działania w dwóch komplementarnych obszarach. Po pierwsze, rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja do funkcji społeczno-kulturalnych umożliwia łączenie ochrony dziedzictwa z rozwojem oferty edukacyjnej i turystycznej. Po drugie, promocja lokalnej kultury poprzez wydarzenia plenerowe, wystawy i działania mobilne wzmacnia tożsamość lokalną, angażuje społeczność oraz kształtuje nowoczesny i otwarty wizerunek miasta. Łącznie, kierunki te przyczyniają się do kształtowania obrazu Kędzierzyna-Koźla jako miasta atrakcyjnego do życia i dumnego ze swojego dziedzictwa.

Natomiast **cel operacyjny 3.3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców** będzie realizowany poprzez działania poprawiające zarówno funkcjonalność, jak i bezpieczeństwo przestrzeni miejskiej. Nowoczesne tablice informacji pasażerskiej oraz autonomiczne przystanki zasilane energią z odnawialnych źródeł zwiększą komfort korzystania z transportu publicznego, jednocześnie promując zrównoważoną mobilność i ograniczając ślad węglowy. Równolegle, rozwój systemu wizyjnego oraz budowa miejsc schronienia wpłyną na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, umożliwiając szybsze reagowanie w sytuacjach zagrożenia oraz zapewniając przestrzeń ochronną w wypadku nieprzewidzianych zdarzeń. Oba działania składają się na spójną strategię tworzenia przyjaznej, nowoczesnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej odpowiadającej na realne potrzeby lokalnej społeczności.

Tabela 8. Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania

WYMIAR PRZESTRZENNY					
Cel strategiczny 3. Funkcjonalne i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
Cel operacyjny 3.1. Rozwinięta oferta mieszkaniowa.					
3.1.1. Rozwój i promocja oferty mieszkaniowej w oparciu o istniejący potencjał wolnych terenów inwestycyjnych oraz aktualne plany odnoszące się do zagospodarowania przestrzennego miasta a także rewitalizacja terenów zdegradowanych, w tym zagospodarowanie pustostanów.	— Zwiększenie liczby nowych inwestycji mieszkaniowych na terenach objętych planami zagospodarowania przestrzennego, — Rewitalizacja terenów zdegradowanych poprzez przekształcenie ich w atrakcyjne obszary mieszkaniowe i usługowe, — Zmniejszenie liczby pustostanów dzięki ich adaptacji na cele mieszkaniowe lub społeczne, — Wzrost liczby dostępnych lokali mieszkalnych o zróżnicowanym standardzie i dostępności cenowej, — Utworzenie wielofunkcyjnej strefy mieszkaniowo-usługowej na terenie dawnego tartaku w Pogorzelcu,	— Liczba mieszkań oddanych do użytku, — Powierzchnia terenów przeznaczonych pod wielofunkcyjną strefę mieszkaniowo-usługową.	— Wzrost liczby mieszkań oddanych do użytku, — Większa powierzchnia terenów przeznaczonych pod wielofunkcyjną strefę mieszkaniowo-usługową.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejski Zakład Budynków Komunalnych.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne — BGK.

WYMIAR PRZESTRZENNY					
Cel strategiczny 3. Funkcjonalne i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	— Utworzenie wielofunkcyjnej strefy mieszkaniowo-usługowej na terenie dawnych zakładów celulozowo-papierniczych w Koźlu-Port.				
3.1.2. Rozwój atrakcyjnej oferty mieszkaniowej miasta, w szczególności w odniesieniu do potrzeb osób młodych, migrantów ekonomicznych, rodzin wielodzietnych, mieszkań dedykowanych seniorom.	— Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych, socjalnych i dostępnych cenowo dedykowanych konkretnym grupom społecznym, — Realizacja inwestycji mieszkaniowych uwzględniających zróżnicowane potrzeby – m.in. lokali dla seniorów (np. mieszkania wspomagane/miejsca całodobowego pobytu), rodzin wielodzietnych (większe metraże) i młodych (startery mieszkaniowe), — Poprawa standardu technicznego istniejącego zasobu mieszkaniowego skierowanego do grup wrażliwych,	— Liczba mieszkań utworzonych jako preferencyjna oferta mieszkaniowa dla młodych i seniorów (np. mieszkania wspomagane, treningowe, miejsca całodobowego pobytu, itp.).	— Wzrost liczby mieszkań dla młodych i seniorów.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR PRZESTRZENNY					
Cel strategiczny 3. Funkcjonalne i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	— Zwiększenie liczby mieszkań oddanych do użytku rocznie w ramach miejskich inwestycji.				
Cel operacyjny 3.2. Ochrona, promocja i rekultywacja dziedzictwa kulturowego.					
3.2.1. Rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja do funkcji społeczno-kulturalnych.	— Zwiększenie liczby wspartych zabytków, — Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych organizowanych w zaadaptowanych obiektach, — Zachowanie i promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego poprzez nadanie zabytkom nowych, użytecznych funkcji, — Rozwój oferty turystycznej i edukacyjnej miasta w oparciu o zabytkowe przestrzenie, — Utworzenie dwóch Parków Kulturowych.	— Liczba zabytków poddanych rewaloryzacji, — Liczba utworzonych parków kulturowych.	— Wzrost liczby zabytków poddanych rewaloryzacji, — Wzrost liczby utworzonych parków kulturowych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle — Muzeum Ziemi Kozielskiej; — Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie Koźlu; — Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie Koźlu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
3.2.2. Promocja lokalnego dziedzictwa poprzez wydarzenia plenerowe,	— Zwiększenie liczby wydarzeń plenerowych promujących lokalne	— Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących lokalne	— Wzrost liczby zorganizowanych wydarzeń promujących lokalne	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle;	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe

WYMIAR PRZESTRZENNY					
Cel strategiczny 3. Funkcjonalne i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
wystawy i działania mobilne.	dziedzictwo kulturowe (materialnej i niematerialnej), — Organizacja cyklicznych wystaw, ekspozycji oraz działań mobilnych, — Wzrost frekwencji mieszkańców i turystów, artystów i organizacji społecznych w tworzenie i realizację programów kulturalnych, — Rozwój edukacji historyczno-kulturowej w przestrzeni publicznej, dostępnej dla różnych grup wiekowych, — Utrwalenie wizerunku miasta jako miejsca pielęgnującego tradycje, historię i kulturę regionu w sposób otwarty i nowoczesny.	dziedzictwo kulturowe.	dziedzictwo kulturowe.	— Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie Koźlu; — Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie Koźlu.	fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.3.					
Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców.					
3.3.1. Poprawa dostępności obiektów i usług oraz przestrzeni publicznych miasta, przy	— Zwiększenie liczby obiektów publicznych dostosowanych do potrzeb osób z	— Liczba obiektów i przestrzeni o poprawionej dostępności.	— Wzrost liczby obiektów i przestrzeni o poprawionej dostępności,	— Gminne jednostki organizacyjne, — Spółki komunalne.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe

WYMIAR PRZESTRZENNY					
Cel strategiczny 3. Funkcjonalne i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
ściślejszej współpracy z mieszkańcami.	niepełnosprawnościami, seniorów i rodzin z dziećmi, — Realizacja inwestycji w infrastrukturę bez barier architektonicznych, — Zwiększenie satysfakcji społeczności lokalnej z jakości i funkcjonalności przestrzeni miejskiej, — Nowa oferta kulturalna (np. seanse filmowe z audiodeskrypcją, wirtualne muzeum). — Wzrost aktywnego udziału w kulturze i sporcie.		— Wzrost liczby poprawionych usług.		fundusze krajowe i zagraniczne.
3.3.2. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój systemu wizyjnego oraz tworzenie miejsc schronienia.	— Zwiększenie liczby punktów monitoringu wizyjnego na terenie miasta, szczególnie w miejscach publicznych i o dużym natężeniu ruchu, — Szybsze reagowanie służb porządkowych i ratowniczych na sytuacje zagrożenia dzięki systemowi monitoringu,	— Liczba zamontowanych punktów kamerowych, — Liczba utworzonych miejsc schronienia.	— Wzrost liczby punktów kamer, — Wzrost liczby utworzonych miejsc schronienia.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR PRZESTRZENNY					
Cel strategiczny 3. Funkcjonalne i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
	— Zmniejszenie liczby incydentów przestępczych i aktów wandalizmu w przestrzeni publicznej, — Poprawa subiektywnego poczucia bezpieczeństwa i wiedzy o ewentualnych zagrożeniach wśród mieszkańców i odwiedzających.				
3.3.3. Działania poprawiające skomunikowanie miasta (nowe ciągi komunikacyjne, niwelacja tzw. wąskich gardeł), wyciszenie ruchu w centrum, z priorytetowym traktowaniem pieszych i rowerzystów oraz wzmocnienie komunikacji zbiorowej.	— Poprawa płynności ruchu i dostępności komunikacyjnej, — Uspokojenie i wyciszenie ruchu w centrum, — Zwiększenie bezpieczeństwa i jakości przestrzeni, — Wyższa jakość transportu zbiorowego, — Wzrost liczby mieszkańców korzystających z rowerów.	— Nowe lub zmodernizowane odcinki drogowe uwzględniające ruch pieszych i rowerzystów.	— Wydłużenie odcinków drogowych uwzględniających ruch pieszych i rowerzystów.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu; — Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku.

Cel operacyjny 4.1. Miasto zielone i ekologiczne

Cel operacyjny 4.2. Poprawa odporności klimatycznej miasta.

Cel operacyjny 4.1. – Miasto zielone i ekologiczne będzie realizowany poprzez zagospodarowanie i zwiększenie terenów zielonych, likwidację zbędnych powierzchni uszczelnionych wpływających na powstawanie miejskich wysp ciepła. Kluczowe znaczenie będzie miała także edukacja ekologiczna mieszkańców, w tym rozwój narzędzi monitoringu środowiska oraz kampanie informacyjne promujące zrównoważoną konsumpcję i styl życia „zero waste”. Działania te mają przyczynić się do poprawy mikroklimatu, ochrony różnorodności biologicznej i budowy społecznej akceptacji dla zielonych technologii.

Cel operacyjny 4.2. Poprawa odporności klimatycznej miasta zostanie zrealizowany poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury, systemów małej retencji, rozbudowę tras rowerowych i pieszo-rowerowych, a także inwestycje zwiększające ochronę przeciwpowodziową i gospodarkę wodami opadowymi. Ważnym elementem będzie prowadzenie działań mitygacyjnych służących spowolnieniu tempa globalnego ocieplenia i poprawieniu jakości powietrza m.in. poprzez ograniczenie emisji gazów, wdrażaniu niskoemisyjnych technologii transportowych, termomodernizacji budynków oraz dotacjom na wymianę źródeł ciepła. Uzupelniająco, realizowane będą działania dodatkowe zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców, chroniące tereny zielone oraz ograniczające ilość odpadów. Wszystkie te zadania, spójne z Miejskim Planem Adaptacji do zmian klimatu, mają na celu ochronę zdrowia i życia mieszkańców, poprawę jakości środowiska oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do skutków zmian klimatycznych zgodnie z zasadą nieczynienia poważnej szkody środowisku (DNSH).

Tabela 9. Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY					
Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
Cel operacyjny 4.1. Miasto zielone i ekologiczne					
4.1.1. Zagospodarowanie oraz zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej.	— Zwiększona powierzchnia terenów zielonych na terenie miasta oraz pozytywny wpływ na mieszkańców, — Redukcja odczuwania przez mieszkańców miasta negatywnych skutków wysokich temperatur, — Redukcja negatywnego oddziaływania wysokich temperatur i fal upałów na mieszkańców korzystających z transportu publicznego, — Zwiększona zdolności do retencjonowania wody, ochrona klimatu i różnorodności biologicznej.	— Powierzchnia odnowionych, zagospodarowanych terenów zielonych,.	— Wzrost powierzchni terenów zielonych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
4.1.2. Likwidacja powierzchni betonowych.	— Likwidacja miejskich wysp ciepła, — Eliminacja znacznych powierzchni nieprzepuszczalnych i zastępowanie ich terenami zieleni, — Odradzanie się roślinności, jej regeneracja (czwarta przyroda).	— Powierzchnia placów „odbetonowych” w mieście.	— Zmniejszenie powierzchni nieprzepuszczalnych.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
4.1.3. Realizacja zadań mających na celu edukację	— Zorganizowanie kampanii edukacyjnych i informacyjnych promujących zrównoważoną	— Liczba działań edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców,	— Wzrost liczby działań edukacyjnych wpływających na	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle	— Budżet własny Miasta,

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY					
Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
ekologiczną mieszkańców oraz transparentną politykę informacyjną dot. stanu środowiska.	konsumpcję i styl życia „zero waste”, — Wzrost liczby mieszkańców uczestniczących w warsztatach, spotkaniach i działaniach edukacyjnych o tematyce ekologicznej, — Stworzenie i aktualizacja publicznie dostępnych narzędzi informacyjnych dotyczących stanu środowiska, — Regularne publikowanie danych i komunikatów o jakości powietrza, wody, poziomie hałasu czy gospodarce odpadami.	— Liczba istniejących w mieście narzędzi monitoringu stanu środowiska.	zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie ekologii, — Wzrost liczby narzędzi monitorujących stan powietrza w mieście.	— Miejska Biblioteka Publiczna; — Związek Międzygminny Czysty Region.	— Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 4.2. Poprawa odporności klimatycznej miasta.					
4.2.1. Rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska i przeciwdziałającej zmianie klimatu na bazie lokalnych zasobów przyrodniczych (np. system ścieżek rowerowych, zielono-błękitna infrastruktura, system małej retencji, wykorzystania „wody szarej” oraz ochrona	— Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych i tras pieszo-rowerowych zwiększających udział transportu niskoemisyjnego, — Wdrożenie elementów zielono-błękitnej infrastruktury, — Zrealizowanie projektów małej retencji wodnej, — Wprowadzenie rozwiązań do wykorzystania wód deszczowych, — Poprawa jakości powietrza, mikroklimatu i komfortu życia mieszkańców poprzez	— Liczba rozwiązań/inwestycji w zakresie małej retencji (np. zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe), — Liczba obiektów utworzonych na terenie miasta w celu redukcji odczuwania wysokich temperatur (np. zielone dachy/ściany, zielone przystanki).	— Wzrost liczby rozwiązań w zakresie małej retencji, — Wzrost liczby obiektów redukujących odczuwanie wysokich temperatur na terenie miasta.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY					
Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
przeciwpowodziowa miasta).	wdrażanie zielonych technologii, — Retencjonowanie wód deszczowych poprzez budowę obiektów małej retencji, — Odpowiednie zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie zielonych ogrodów, przystanków, dachów, zakładanie ogrodów deszczowych, skwerów, zieleńców, ogrodów kieszonkowych.				
4.2.2. Poprawa jakości powietrza poprzez działania mitygacyjne.	— Lepszej jakości powietrze w mieście, — Mniej zachorowań na choroby układu oddechowego, — Poprawa bezpieczeństwa energetycznego mieszkańców oraz oszczędność energii elektrycznej, — Wdrożenie nowych rozwiązań w zakresie napędu, energochłonności pojazdu, technologii eliminujących negatywny wpływ na środowisko. — Rozwój rowerowego transportu indywidualnego oraz zeroemisyjnego transportu zbiorowego.	— Liczba dni z przekroczoną średniodobową normą stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz PM 2,5. — Liczba zakupionych autobusów niskoemisyjnych, — Liczba przyznanych przez gminę dotacji na wymianę źródeł ciepła/ prace termomodernizacyjne, — Liczba budynków publicznych poddanych termomodernizacji.	— Spadek liczby dni z przekroczoną średniodobową normą stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz PM 2,5, — Wzrost liczby autobusów niskoemisyjnych wykonujących przewozy pasażerskie, — Wzrost liczby przyznanych przez gminę dotacji na wymianę źródeł ciepła/ prace termomodernizacyjne, — Wzrost liczby budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY					
Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku					
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik mierzący osiągnięcie działania	Oczekiwany trend w 2035 roku	Źródło danych do pomiaru wskaźnika	Źródło finansowania
4.2.3. Budowa systemu gospodarki wodami i ściekami.	— Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, — Zwiększenie zdolności do retencjonowania wody opadowej i roztopowej, poprawa jakości i dostępności wody pitnej, redukcja wysp ciepła w mieście, zapobieganie zalaniom.	— Liczba zastosowanych rozwiązań służących zagospodarowaniu wód opadowych (np. długość wybudowanej kanalizacji deszczowej).	— Wzrost liczby zastosowanych rozwiązań gospodarowania wodami opadowymi.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kędzierzynie Koźlu Sp. z o.o..	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
4.2.4. Dostosowanie przestrzeni do zmian klimatu poprzez realizację zadań dodatkowych.	— Zmniejszenie liczby zagrożeń oraz ograniczenie strat materialnych i szkód w środowisku naturalnym (faunie i florze), przy jednoczesnej poprawie warunków pracy służb ratowniczych, — Zwiększenie powierzchni chronionych terenów zielonych w mieście oraz redukcja ilości odpadów, — Zwiększenie wiedzy i świadomości służb publicznych i mieszkańców o zagrożeniach ze strony zmian klimatu.	— Liczba doposażonych OSP, — Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk.	— Wzrost liczby doposażonych jednostek OSP, — Wzrost liczby zlikwidowanych dzikich wysypisk.	— Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle; — OSP.	— Budżet własny Miasta, — Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Struktura przestrzenna miasta Kędzierzyn-Koźle jest bezpośrednim odzwierciedleniem jego złożonej historii urbanistycznej oraz procesu administracyjnego łączenia dawnych samodzielnych miejscowości. Na tle miasta wyróżniają się dwie jednostki: Koźle i Kędzierzyn, które skupiają większość instytucji administracji publicznej, obiektów użyteczności publicznej i obiektów handlowo-usługowych.

W granicach administracyjnych miasta znajduje się 16 osiedli: Azoty, Blachownia, Cisowa, Kuźniczka, Kłodnica, Lenartowice, Miejsce Kłodnickie, Piastów-Powstańców Śląskich, Pogorzelec, Południe, Przyjaźni, Rogi, Stare Miasto, Sławięcice, Zachód oraz Śródmieście. Osiedla te różnią się funkcjonalnie i przestrzennie, mimo że razem tworzą rozległy obszar administracyjny, to funkcjonalnie w wielu miejscach nie jest to spójny układ urbanistyczny. Przykładem mogą być osiedla Azoty i Sławięcice, które od pozostałej części miasta oddzielają tereny przemysłowe i rozległe kompleksy leśne. Funkcje przemysłowe skoncentrowane są w Azotach, Blachowni, Przyjaźni oraz Sławięcicach, gdzie zlokalizowane są największe zakłady przemysłowe – w tym Grupa Azoty ZAK S.A. oraz szereg firm na terenie dawnych zakładów chemicznych Blachownia. Osiedla Śródmieście, Pogorzelec oraz Stare Miasto pełnią funkcje administracyjne, handlowe i usługowe, z wyraźnym udziałem zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Natomiast osiedla takie jak Cisowa, Lenartowice, Kłodnica czy Miejsce Kłodnickie zachowały raczej podmiejski lub wiejski charakter i pełnią głównie funkcje mieszkaniowe jednorodzinne oraz rekreacyjne.

Znaczenie Kędzierzyna-Koźla wykracza daleko poza granice miejskie – jest to drugie co do wielkości miasto województwa opolskiego, a zarazem jedno z najważniejszych centrów przemysłu chemicznego- południowej Polski o dużym potencjale logistycznym. W regionie pełni rolę ośrodka subregionalnego, będącego zapleczem dla wielu mniejszych gmin i miejscowości powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Miasto jest także ważnym ogniwem aglomeracji kędzierzyńsko-strzeleckiej oraz istotnym punktem na szlakach komunikacyjnych łączących Opolszczyznę z Górnym Śląskiem.

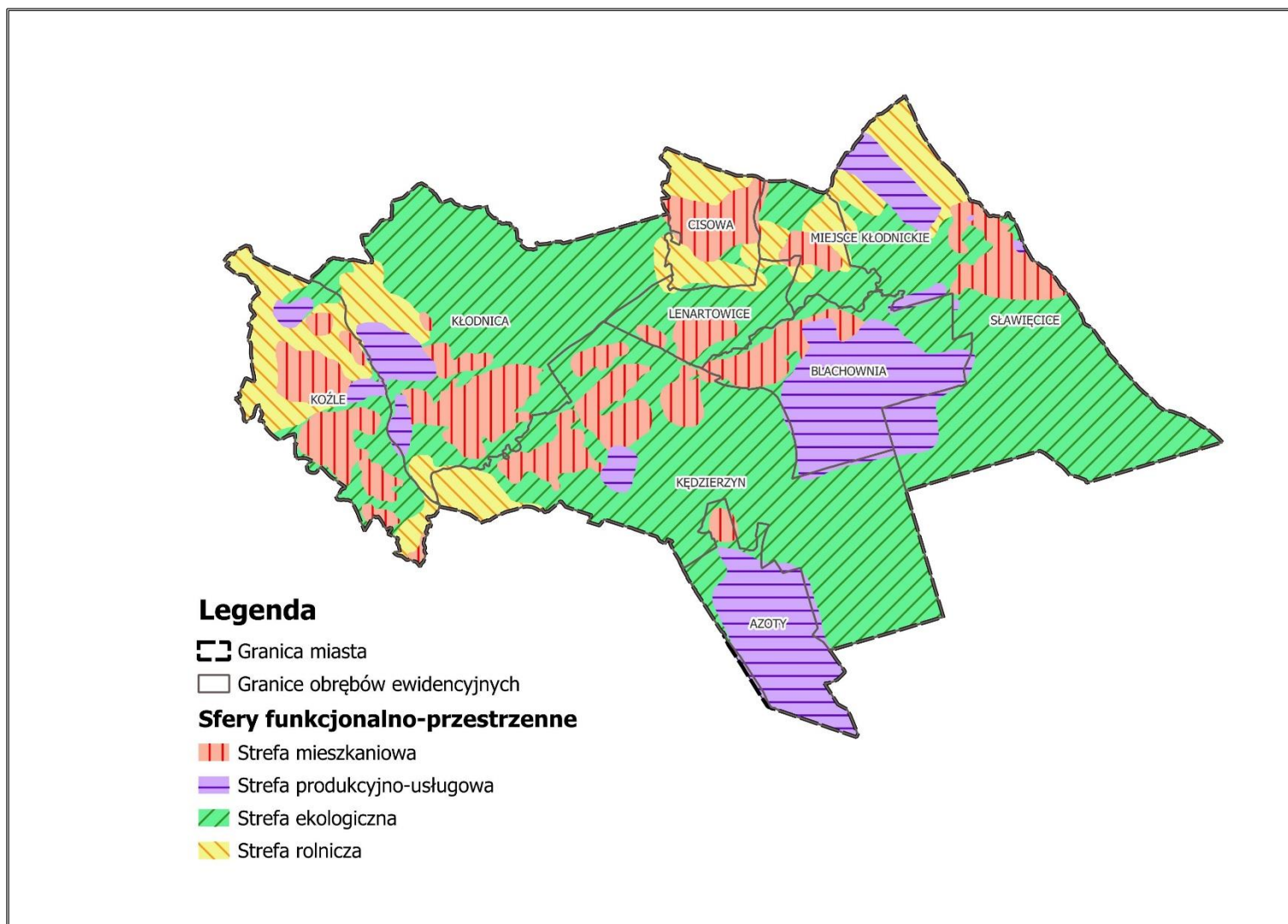
Do głównych czynników determinujących rozwój Kędzierzyna-Koźla należą m.in. rozległe tereny inwestycyjne i poprzemysłowe, dogodnie położenie komunikacyjne przy głównych szlakach kolejowych, drogowych i wodnych, a także dostępność przestrzeni umożliwiającej dalszą urbanizację. Miasto dysponuje również bogatymi zasobami przyrodniczymi, w tym dużym udziałem lasów, które mają zarówno funkcje ekologiczne, jak i rekreacyjne. Ograniczeniem w dalszym rozwoju są natomiast czynniki przestrzenne – naturalne bariery jak Odra, Kanał Gliwicki i lasy (które jednocześnie pełnią funkcję ochronną – bufor dla zakładów

przemysłowych), antropogeniczne przeszkody w postaci infrastruktury kolejowej oraz zagrożenie powodziowe na znacznych obszarach doliny Odry.

Na podstawie obecnego zagospodarowania terenu, miasto zostało podzielone na 4 strefy:

- mieszkaniową,
- produkcyjno-usługową,
- ekologiczną,
- rolniczą.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System powiązań przyrodniczych

Kędzierzyn-Koźle posiada bardzo bogaty i różnorodny system przyrodniczy, który stanowi istotny element zarówno w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta, jak i w jego tożsamości ekologicznej. Układ przyrodniczy oparty jest na współwystępowaniu dolin rzecznych, rozległych kompleksów leśnych, podmokłych siedlisk, terenów zieleni urządzonej oraz licznych cieków wodnych i kanałów. Kluczową osią systemu ekologicznego miasta jest dolina Odry, która przepływa z południa na północ, przez zachodnią część miasta. Rzeka ta, wraz z otaczającymi ją terenami zalewowymi, starorzeczami i mokradłami, pełni funkcję głównego korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Uzupełnieniem układu wodnego są: rzeka Kłodnica, Bierawka, Potok Lenartowicki, a także sztuczne ciek: Kanał Gliwicki, Kanał Kłodnicki (w tym fragmenty zabytkowe) oraz Kanał Kędzierzyński. Sieć wodna jest zarówno częścią środowiska naturalnego, jak i infrastruktury technicznej miasta, wykorzystywanej w celach transportowych i przemysłowych.

Obszary leśne są zlokalizowane głównie w jego północnej, wschodniej i południowej części. Są to zwarte kompleksy leśne o znaczeniu nie tylko rekreacyjnym i klimatycznym, ale również strategicznym dla przewietrzania miasta oraz jako naturalna bariera między osiedlami mieszkaniowymi a terenami przemysłowymi. Lasy te pełnią też rolę lokalnych korytarzy ekologicznych i są miejscem bytowania licznych gatunków zwierząt.

Na terenie miasta znajdują się także obiekty zieleni urządzonej o dużym znaczeniu społecznym i przyrodniczym, w tym cztery miejskie parki. Dwa z nich – Planty Miejskie w Koźlu oraz park w Sławięcicach – wpisane są do rejestru zabytków jako parki historyczne. Pozostałe, takie jak Park Orderu Uśmiechu i Park Pojednania, pełnią funkcje rekreacyjne i społeczne, szczególnie dla rodzin z dziećmi. Istotną rolę odgrywa również zieleń towarzysząca zabudowie, obiektom sakralnym oraz ciągom komunikacyjnym – stanowiąc system zieleni liniowej.

Bogactwo przyrodnicze Kędzierzyna-Koźla należy uznać za znaczące – na terenie miasta występują 52 pomniki przyrody oraz 5 użytków ekologicznych (największy z nich – Stara Odra, pow. ok 25 ha). Pomimo braku innych form ochrony przyrody, miasto można uznać za atrakcyjne przyrodniczo przez wgląd na liczne ciek wodne, tereny leśne i parki znajdujące się w granicach miasta. Istnieją jednak liczne zagrożenia dla jego trwałości, w tym przede wszystkim zanieczyszczenie powietrza, wynikające zarówno z emisji przemysłowych, jak i emisji niskiej z indywidualnych źródeł ciepła. Problem jakości powietrza jest stale zgłaszany przez mieszkańców i wymaga długofalowej strategii modernizacji źródeł ogrzewania i ograniczenia emisji przemysłowych i transportowych.

Miasto Kędzierzyn-Koźle zlokalizowane jest w obrębie 10 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

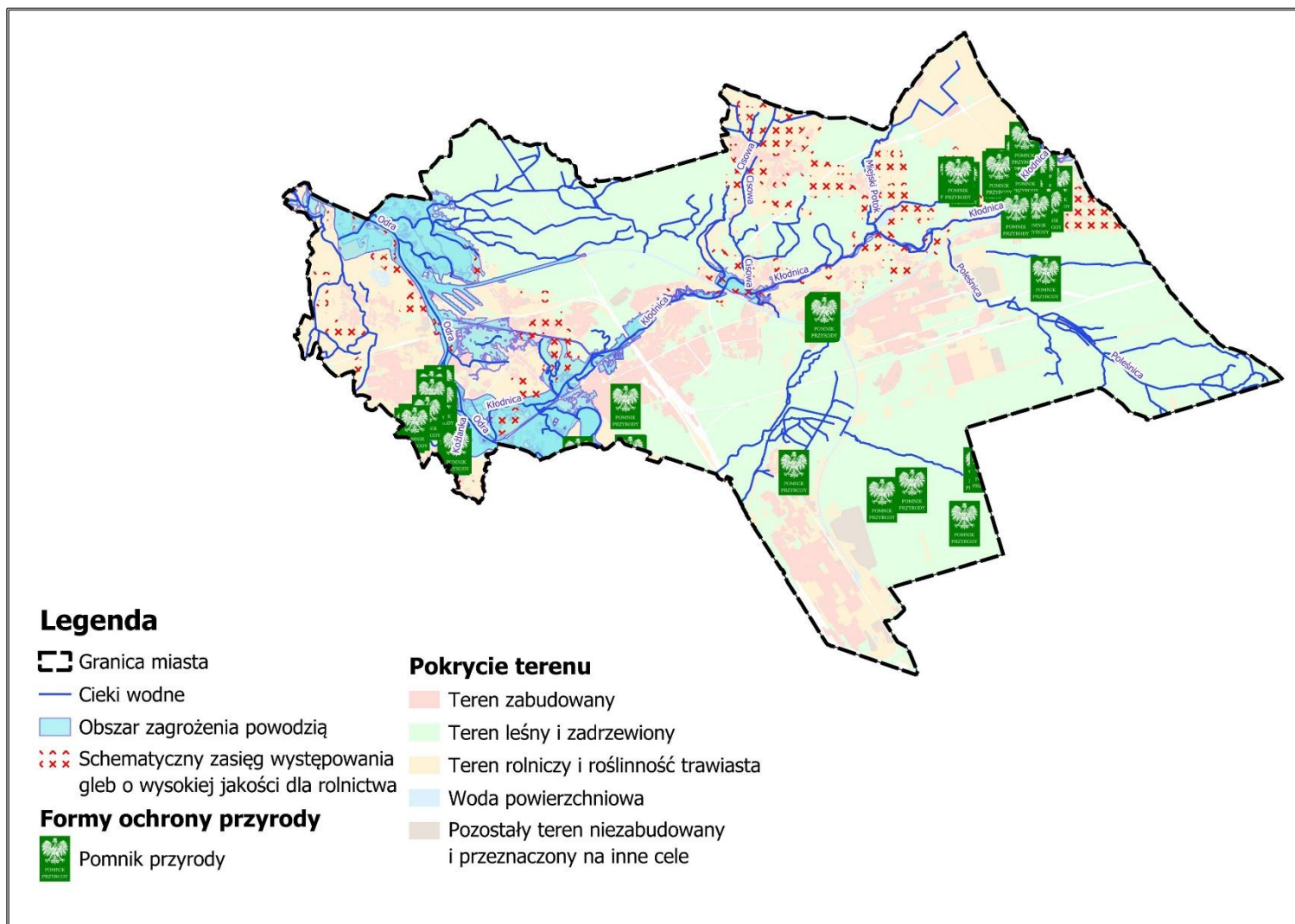
- RW600011115899 – Bierawka od Knurówki do ujścia,
- RW600009117164 – Poleśnica,
- RW600016117169 – Kanał Gliwicki do ujścia,
- RW600011116999 – Kłodnica od Dramy do ujścia,
- RW60001011718 – Dopływ w Kędzierzynie-Koźlu,
- RW60001111759 – Odra od Kanału Gliwickiego do Osobłogi,
- RW60001011729 – Łącka Woda,
- RW6000101171669 – Kanał Kędzierzyński,
- RW6000091171429 – Olszówka,
- RW600011117159 – Odra od granicy do Kanału Gliwickiego.

Ogólny stan wyżej wskazanych JCWP oceniono jako zły. W zakresie wód podziemnych miasto Kędzierzyn-Koźle zlokalizowane jest na terenie jednolitych części wód podziemnych: GW6000128, GW6000143, GW6000127 oraz GW6000142. Stan chemiczny i ilościowy tych JCWPd został określony jako dobry, w związku z czym ich ogólny stan także jest dobry.

Zachodnia część miasta zlokalizowana jest w obrębie obszaru zagrożenia powodziowego:

- na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat),
- na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Kędzierzyn-Koźle, jako jedno z większych i bardziej zróżnicowanych przestrzennie miast województwa opolskiego, posiada układ transportowy łączący istotne atuty z poważnymi barierami organizacyjnymi. System komunikacyjny miasta kształtowany jest przez jego wielośrodkową strukturę, znaczne rozczłonkowanie przestrzenne oraz obecność barier naturalnych (rzeki, kanały, lasy) i infrastrukturalnych (linie kolejowe, tereny przemysłowe). Układ drogowy miasta tworzą głównie drogi krajowe (nr 40), wojewódzkie (nr 408, 410, 418, 423, 426) oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Szczególną rolę odgrywa droga krajowa nr 40, stanowiąca główną oś tranzytową o charakterze regionalnym. Przez wiele lat trasa ta przechodziła przez obszary zabudowy miejskiej, w tym przez gęsto zaludnione osiedla Piastów, Blachownia i Przyjaźni, generując znaczne uciążliwości. Oddanie do użytku w 2022 roku północnej obwodnicy miasta istotnie poprawiło sytuację, wyprowadzając ruch ciężarowy poza zwarte obszary zamieszkania. Dodatkowo w czerwcu 2025 r. oddany został do użytku łącznik. Niemal trzykilometrowy odcinek drogi i dwa mosty pozwolą wyprowadzić ruch pojazdów bezpośrednio z terenów przemysłowych Blachowni wprost na obwodnicę północną miasta, a dalej na autostradę A4.

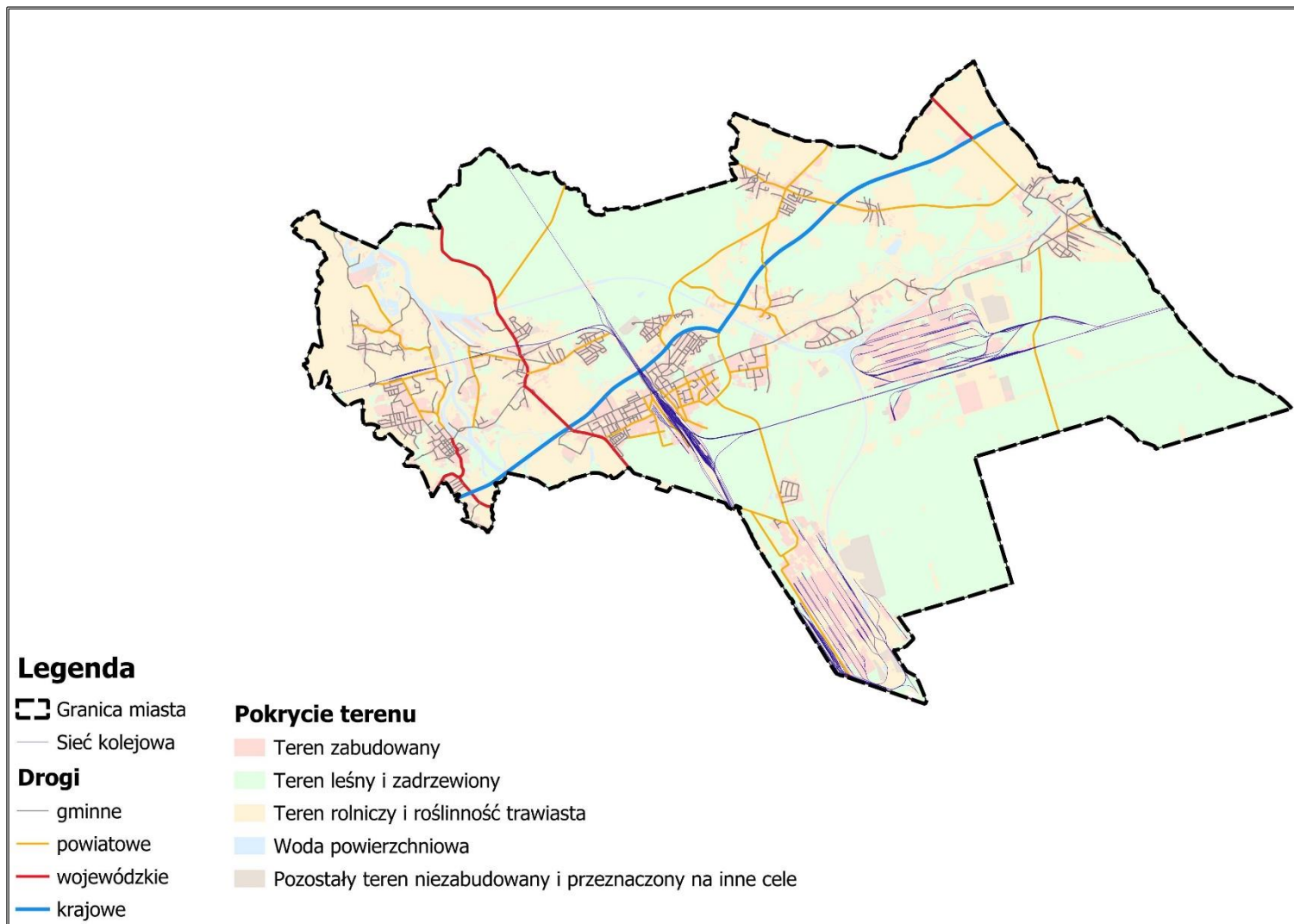
W strukturze komunikacyjnej ważną rolę odgrywa także infrastruktura kolejowa. Kędzierzyn-Koźle jest ważnym węzłem na liniach magistralnych łączących Górny Śląsk z Opolszczyzną i dalej z Dolnym Śląskiem oraz Czechami. Przez miasto przebiegają linie o charakterze krajowym i międzynarodowym (E-30, E-59), zarówno pasażerskie, jak i towarowe. Krzyżują się tu m.in. linie 136, 137 (część Magistrali Podsudeckiej) czy 151, łącząca miasto z granicą państwa w Chałupkach. Dostępność kolejowa stanowi jedno z kluczowych atutów inwestycyjnych miasta, szczególnie dla przemysłu chemicznego i logistycznego. Niestety, mimo dobrego położenia, komunikacja publiczna w obrębie miasta i jego osiedli niezaspokajająca potrzeb mieszkańców – zarówno pod względem siatki połączeń, jak i częstotliwości kursowania. Przeprowadzane w 2024 roku badania preferencji komunikacyjnych mieszkańców wykazały, że tylko poprawa bezpośrednich połączeń między osiedlami oraz zwiększenie liczby kursów może skłonić mieszkańców do rezygnacji z transportu indywidualnego na rzecz zbiorowego.

Coraz większe znaczenie w systemie transportowym Kędzierzyna-Koźla odgrywa transport wodny. Obecność portu rzecznego w Koźlu, przy ujściu Kanału Gliwickiego do Odry, daje miastu wyjątkową pozycję w skali kraju. Reaktywacja portu, zaplanowana przez lokalne władze i inwestorów prywatnych, obejmuje m.in. budowę terminali przeładunkowych oraz włączenie portu w system Odry jako drogi wodnej E30 (Odrzańska Droga Wodna). Inwestycje te mają

szansę uczynić z Kędzierzyna-Koźla centrum intermodalne i logistyczne o znaczeniu ponadregionalnym.

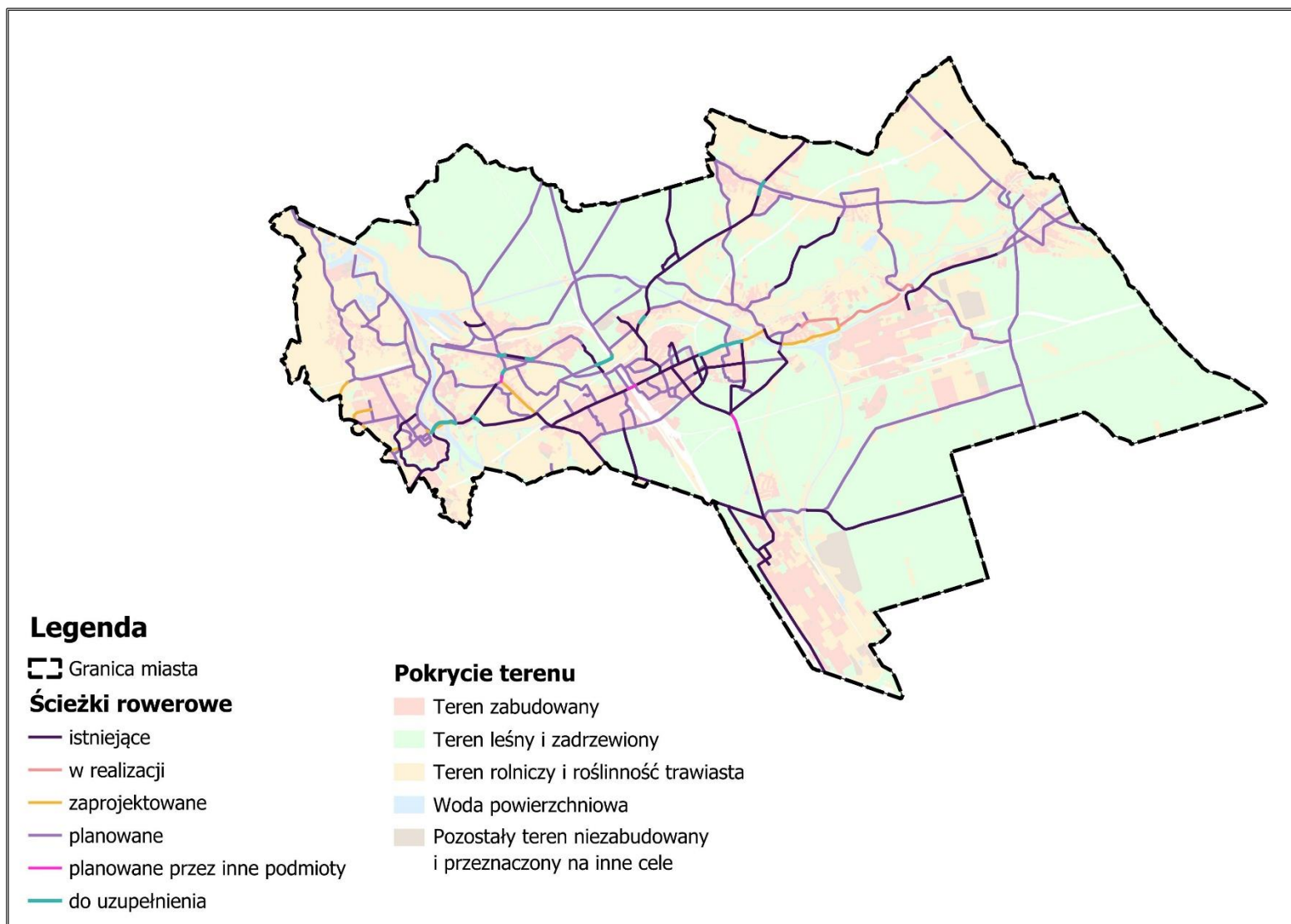
Ważnym elementem infrastruktury miejskiej, zyskującym na znaczeniu w ostatnich latach, jest sieć dróg rowerowych i tras pieszych. W roku 2024 długość ścieżek administrowanych przez Gminę Kędzierzyn-Koźle wyniosła 23,84 km, zaś orientacyjna długość wszystkich ścieżek na terenie miasta to 42,59 km. Miasto inwestuje w rozwój ekologicznych środków transportu, szczególnie poprzez budowę nowych ścieżek rowerowych łączących poszczególne osiedla. Mimo to sieć ta nadal pozostaje niespójna i wymaga dalszego rozwoju. Problemem pozostaje brak ciągłości tras rowerowych oraz ograniczony dostęp do bezpiecznych parkingów rowerowych przy punktach usługowych i edukacyjnych. W zakresie ruchu pieszego, oprócz poprawy standardu istniejących chodników i przejść dla pieszych, konieczne jest dalsze zwiększanie dostępności przestrzeni publicznych dla osób starszych, dzieci i osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Ścieżki rowerowe

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

System wodno-kanalizacyjny w Kędzierzynie-Koźlu jest dobrze rozwinięty, choć nie w pełni jednolity przestrzennie. Mieszkańcy większości osiedli mają zapewniony stały dostęp do dobrej jakości wody pitnej, pochodzącej z miejskiego systemu wodociągowego, zarządzanego przez spółkę Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kędzierzynie-Koźlu Sp. z o.o. Mimo to na peryferyjnych osiedlach – takich jak Lenartowice, Miejsce Kłodnickie czy Rogi – nadal występują fragmenty zabudowy, które nie są w pełni objęte siecią kanalizacji sanitarnej. Braki te dotyczą głównie rozproszonej zabudowy jednorodzinnej oraz terenów nowo zabudowywanych. Oczyszczalnia ścieków znajdująca się przy ul. Odrzańskiej na terenie osiedla Pogorzelec spełnia wymagania środowiskowe, a w ostatnich latach została zmodernizowana pod kątem energooszczędności i wydajności. Problematyczna pozostaje natomiast kanalizacja deszczowa, która nie jest rozdzielona z kanalizacją sanitarną w niektórych starszych częściach miasta, co prowadzi do przepełnień sieci i lokalnych podtopień w czasie intensywnych opadów.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Dostawy prądu w Kędzierzynie-Koźlu zapewnia krajowy operator sieci dystrybucyjnej, natomiast lokalnie infrastrukturą elektroenergetyczną zarządzają firmy takie jak Tauron Dystrybucja. Główne stacje transformatorowe zlokalizowane są w sąsiedztwie terenów przemysłowych – m.in. w Azotach i Blachowni – a także w pobliżu większych osiedli mieszkaniowych. Na terenie miasta istnieje również rozproszona sieć stacji SN/nn zasilających poszczególne dzielnice. Trwają prace nad rozwijaniem przyłączy do instalacji fotowoltaicznych oraz budową inteligentnych systemów zarządzania energią (smart grid), szczególnie w nowych inwestycjach deweloperskich.

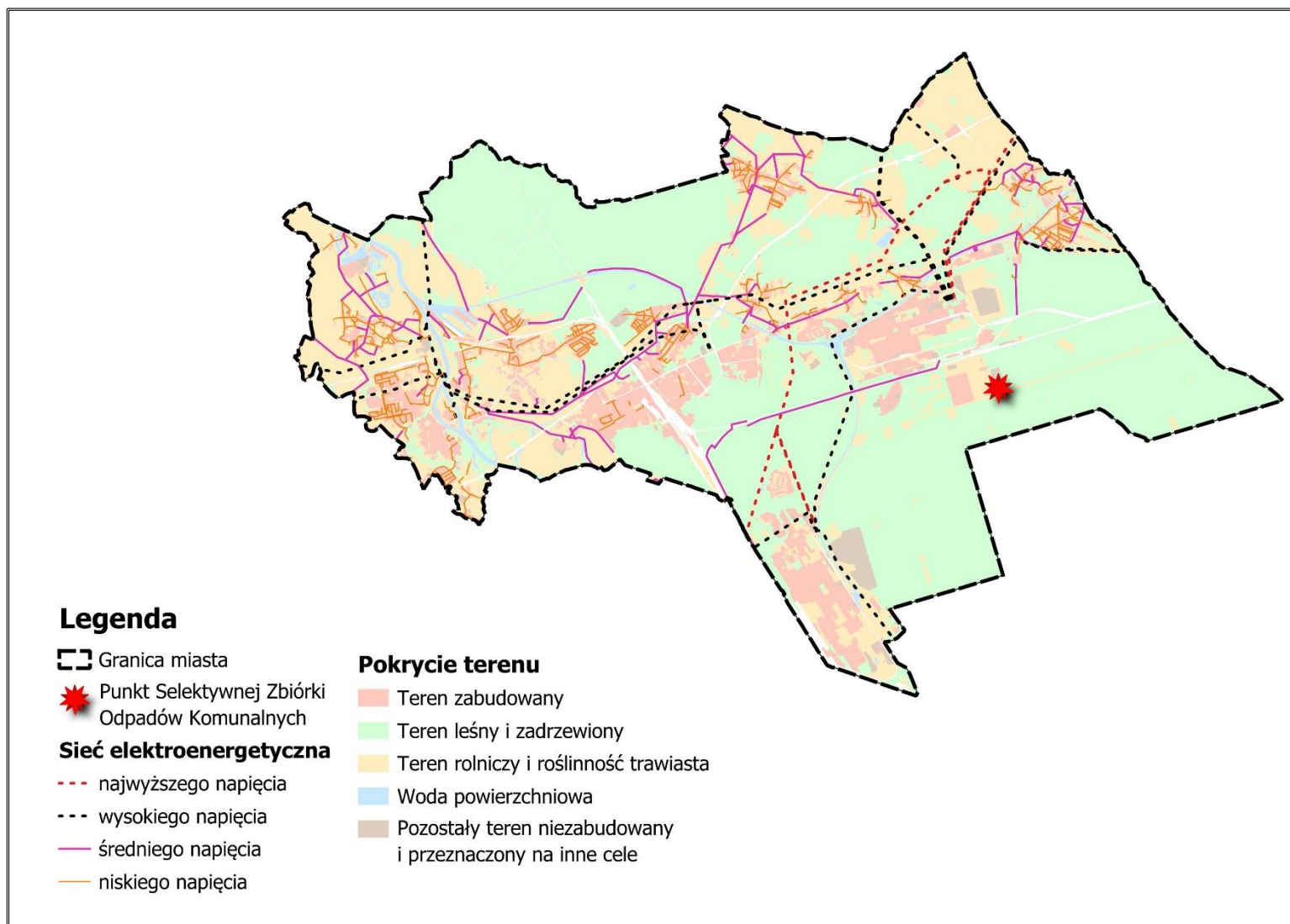
Infrastruktura gazowa

Gazociąg średniego ciśnienia obsługiwany przez PSG (Polska Spółka Gazownictwa) obejmuje większość zurbanizowanych obszarów miasta, jednak sieć nie dociera jeszcze do wszystkich części Kłodnicy, Miejsca Kłodnickiego oraz części Lenartowic i Cisowej. W tych miejscach nadal dominuje ogrzewanie indywidualne oparte na węglu, co ma bezpośrednie przełożenie na jakość powietrza w sezonie grzewczym. Intensyfikowane są jednak działania zmierzające do przyłączania nowych odbiorców do sieci gazowej – zarówno w ramach miejskich inwestycji, jak i przy udziale mieszkańców korzystających z dotacji na wymianę źródeł ciepła.

Gospodarka odpadami

Gospodarką odpadami w Kędzierzynie-Koźlu zarządza regionalny związek międzygminny „Czysty Region”, który od 2013 r. przejął obowiązek odbioru odpadów, naliczania opłat i prowadzenie edukacji ekologicznej. Mieszkańcy mają obowiązek prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów według ogólnopolskiego systemu pięciu frakcji. Odpady zbierane są w systemie pojemnikowym i workowym, odbieranym zgodnie z harmonogramem. W mieście funkcjonują: Punkt przyjęć odpadów (PSZOK), zlokalizowany przy ul. Naftowej oraz dwa Mobilne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów przy ul. Grunwaldzkiej i ul. Czechowa. Mieszkańcy mogą tam bezpłatnie oddawać odpady wielkogabarytowe, elektrośmieci, zużyte opony, przeterminowane leki czy odpady budowlane w ograniczonych ilościach. Mimo dostępności infrastruktury, problemem pozostają nielegalne wysypiska, szczególnie na terenach zalesionych i przemysłowych, co wymaga zaostrożenia kontroli i działań edukacyjnych.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

System oświaty w Kędzierzynie-Koźlu obejmuje pełen przekrój instytucji – od przedszkoli i szkół podstawowych, przez szkoły ponadpodstawowe, aż po szkoły specjalne. Największe skupiska placówek oświatowych znajdują się w osiedlach Śródmieście, Stare Miasto, Pogorzelec i Azoty. Miasto posiada także Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej, co stanowi ewenement na skalę krajową i wiąże się z portowym dziedzictwem Koźla. Na terenie miasta funkcjonuje wiele podmiotów leczniczych: publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie, przychodnie, centra medyczne i rehabilitacyjne. Obiektem o największym znaczeniu jest Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu, w skład którego wchodzi kompleks szpitalny zlokalizowany pomiędzy ul. 24 Kwietnia oraz ul. Franklina Delano Roosevelta oraz przy ul. Judyma. Tuż przy kozielskim kompleksie szpitalnym działa również Polsko-Amerykańska Klinika Serca Centrum Sercowo – Naczyniowe Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna. Podmioty lecznicze są rozmieszczone równomiernie w różnych częściach Kędzierzyna-Koźla, co zapewnia mieszkańcom wygodny dostęp do usług opieki zdrowia. Coraz większe znaczenie zyskuje sektor opieki senioralnej – funkcjonują Domy Dziennego Pobytu, Dom Pomocy Społecznej oraz placówki wsparcia środowiskowego, a także Hospicjum im. Św. Anny.

Organizacje społeczne i aktywność obywatelska

Kędzierzyn-Koźle to miasto o silnej i dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej. Na jego terenie działa ponad 170 zarejestrowanych organizacji pozarządowych, które obejmują szerokie spektrum działań – od kultury, przez sport, pomoc społeczną, aż po ekologię i edukację obywatelską. Najbardziej aktywne to m.in. Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych XYZ, Fundacja Różnosprawni, Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Autystów „Mały Książę” w Kędzierzynie-Koźlu, Towarzystwo Przyjaciół Sławięcic czy Towarzystwo Ziemi Kozielskiej. Funkcjonuje także Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, które wkrótce obejmie nową siedzibę przy ul. P. Stalmacha pełniąc rolę wsparcia dla NGO – udostępniając sale, sprzęt, porady prawne i pomoc przy pozyskiwaniu dotacji. Mieszkańcy chętnie angażują się także w inicjatywy oddolne, czego dowodem są liczne projekty zgłaszane w ramach Budżetu Obywatelskiego, które obejmują m.in. budowę placów zabaw, remonty boisk, nasadzenia zieleni i organizację wydarzeń lokalnych.

Miasto wspiera także aktywność młodzieży poprzez działanie Młodzieżowej Rady Miasta, a seniorów poprzez Miejską Radę Seniorów oraz dwa Uniwersytety Trzeciego Wieku. W czasie pandemii COVID-19 szczególnie aktywna była lokalna sieć wolontariatu, która dostarczała pomoc osobom starszym i chorym. Obecnie działania te są kontynuowane w ramach akcji „Sąsiedzka Pomoc”.

Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Kędzierzyn-Koźle posiada bogate dziedzictwo kulturowe, wynikające z jego wielowiekowej historii i wielokulturowego charakteru. Miasto powstało z połączenia kilku miejscowości o odrębnej genezie – m.in. średniowiecznego Koźła, Kłodnicy, przemysłowych Azotów, Blachowni, książęcych Sławęcic, osiedla powstałego w sąsiedztwie ważnego węzła kolejowego – Kędzierzyna i wiejskich osad, jak Cisowa czy Lenartowice. W efekcie miasto zachowało liczne zabytki architektury świeckiej, sakralnej i przemysłowej.

Do najważniejszych należą: zespół zamkowy w Koźlu z XIV wieku, obejmujący wieżę zamkową, bastion i fragmenty murów, ruiny pałacu w Sławęcicach wraz z parkiem pałacowym, Twierdza Koźle – rozbudowany zespół fortyfikacji powstały w XVIII wieku jako element pruskiego systemu obronnego, obejmujący bastiony, reduty, wały ziemne oraz unikalną Basztę Montalemberta, która do dziś stanowi charakterystyczny punkt krajobrazu miasta, a także kanał Kłodnicki, jeden z najstarszych kanałów przemysłowych w Europie. Zabytkowe kościoły – m.in. pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej w Koźlu, pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Sławęcicach, kościół pw. św. Mikołaja w Kędzierzynie-Koźlu – stanowią świadectwo religijnej różnorodności miasta.

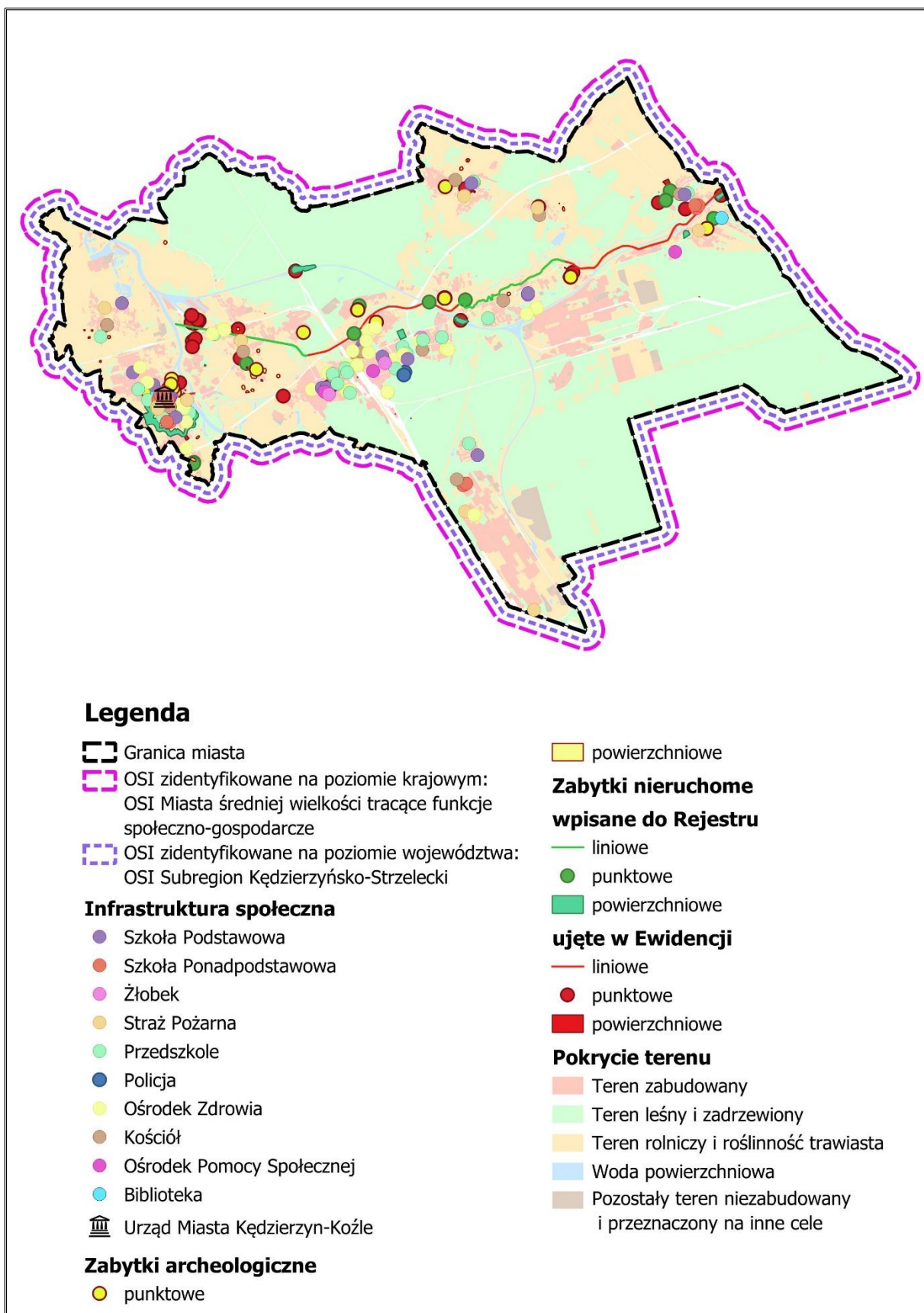
W mieście działa Muzeum Ziemi Kozielskiej, zlokalizowane na zamkowym wzgórzu w Koźlu. Prowadzi ono intensywną działalność wystawienniczą, edukacyjną i badawczą. W mieście regularnie odbywają się wydarzenia kulturalne – w tym Międzynarodowy Festiwal Filmów Niezależnych im. Ireneusza Radzia-PUBLICYSTYKA, Ogólnopolski Przegląd Piosenki Żeglarskiej i Poezji Morskiej, Festiwal Mikołaja z Koźła oraz inne koncerty i spektakle organizowane przez Miejski Ośrodek Kultury. Zabytki i tradycja miasta stają się coraz częściej elementem promocji turystycznej i lokalnej tożsamości.

Obszar Strategicznej Interwencji

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Miasto Kędzierzyn-Koźle zostało zakwalifikowane do **OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze**.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 wskazano obszary strategicznej interwencji, które obejmują swoim zasięgiem Kędzierzyn-Koźle. Miasto zostało zaklasyfikowane jako **OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki**.

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Infrastruktura społeczna i dziedzictwo kulturowe

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych dróg i zakładów przemysłowych
 - zieleni pełni funkcję bufora ochronnego, ograniczając emisje zanieczyszczeń i poprawiając komfort życia i estetykę przestrzeni,
- tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury miejskiej (np. ogrody deszczowe, zielone dachy)
 - wspiera retencję wód opadowych i przeciwdziała skutkom zmian klimatu,
- rozwój zieleni osiedlowej i podwórkowej – szczególnie w gęsto zabudowanych częściach miasta, by poprawić lokalny mikroklimat i jakość przestrzeni codziennego życia,
- zakaz zabudowy na obszarach o wysokim potencjale ekologicznym – m.in. w pobliżu starorzecza Odry, co ma na celu ochronę lokalnej bioróżnorodności,
- zwiększenie powierzchni leśnych i parkowych – w celu poprawy bilansu tlenowego oraz podniesienia wartości rekreacyjnych terenów zielonych,
- redukcja emisji z transportu i niskiej emisji – poprzez rozbudowę sieci dróg rowerowych i wymianę źródeł ciepła, termomodernizacje,
- rekultywacja terenów zdegradowanych – przywrócenie ich do funkcji przyrodniczo-rekreacyjnych,
- budowa małych zbiorników retencyjnych i przyulicznych ogrodów deszczowych – by zwiększyć retencję wód w kontekście zmian klimatu i zabezpieczyć przed podtopieniami,
- rozwój edukacji ekologicznej w szkołach oraz kampanii miejskiej – zwiększających świadomość mieszkańców na temat roli środowiska i jego ochrony,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy miejskiej – poprzez promowanie dogęszczania i rozwoju w granicach zurbanizowanych, co ogranicza zajmowanie gleb oraz emisję z transportu indywidualnego,
- ustanowienie standardów nasadzeń przy nowych inwestycjach – np. min. 30% powierzchni biologicznie czynnej dla nowych osiedli mieszkaniowych,
- ochrona akustyczna terenów mieszkaniowych – poprzez zielone ekrany i ograniczenie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- przywrócenie rzek i kanałów jako elementów przestrzeni publicznej – np. bulwary nadrzeczne nad Kanałem Gliwickim, wspierające rekreację i mikroklimat,
- wprowadzenie kryteriów klimatycznych do oceny inwestycji – potencjał do zacieniania, wysoki współczynnik albedo nawierzchni, retencja,

- monitoring i plan działań na wypadek przekroczeń zanieczyszczeń – szczególnie dla benzenu i pyłów, z wyraźnie określonymi procedurami interwencyjnymi,
- prowadzenie działań poprawiających stan wód powierzchniowych i podziemnych poprzez: rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska, ograniczenie punktowych źródeł zanieczyszczeń (likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych), bierną ochronę wód powierzchniowych poprzez tworzenie sfer (obszar z roślinnością zawierającą organizmy charakterystyczne dla danego środowiska, której system korzeniowy stanowi filtr dla spływu zanieczyszczeń) i zbiorników buforowych wokół cieków, ochronę wód przez eutrofizację i retencję wody w ekosystemach, racjonalne gospodarowanie zasobami (m.in. ograniczenie wodochłonności, zatrzymanie wody w środowisku), optymalizację zużycia wody do celów bytowo-gospodarczych i przemysłowych.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (zakładającym w latach 2022-2028 budowę, przebudowę i modernizację wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od m. Dziergowice do m. Kędzierzyn-Koźle) i Planu przeciwdziałania skutkom suszy, wskazującym na potrzebę opracowania szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów zurbanizowanych (dla Kędzierzyna-Koźla, jak i Raciborza oraz Gliwic). Miasto Kędzierzyn-Koźle to obszar zagrożony suszą, na którym należy prowadzić działania przeciwdziałające zmianom klimatycznym.

Obszar miasta podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry ustanowiony rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 335).

Zgodnie z art. 4. ust. 1 Ramowej Dyrektywy Wodnej celem dla wód powierzchniowych jest:

- nie pogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 ustawy Prawo wodny, celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzenia do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- inwentaryzacja dziedzictwa materialnego i niematerialnego w granicach miasta – szczególnie ważna w kontekście nieudokumentowanych obiektów przemysłowych (np. zakładów chemicznych) oraz elementów krajobrazu kulturowego takich jak: dawne cmentarze, układy uliczne,
- ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej dla historycznych układów urbanistycznych – zagwarantuje utrzymanie spójności estetycznej i chronionego charakteru tych dzielnic, ograniczając destrukcyjne inwestycje,
- przeciwdziałanie degradacji architektury postindustrialnej – rewitalizacja i adaptacja obiektów z XIX i XX wieku (np. hale produkcyjne, magazyny kolejowe) do nowych funkcji, np. kultury, rekreacji, edukacji,
- kształtowanie nowej zabudowy z zachowaniem spójności z otoczeniem kulturowym – harmonia form, gabarytów i kolorystyki budynków sąsiadujących z obiektami chronionymi,
- edukacja mieszkańców i młodzieży o historii poszczególnych dzielnic – poprzez wystawy plenerowe, warsztaty, aplikacje mobilne, co buduje lokalną tożsamość i zwiększa akceptację ochrony,
- utworzenie „szlaku przemysłowego” i „szlaku fortecznego” – turystycznego i edukacyjnego, prowadzącego przez miejsca związane z historią miasta,
- stworzenie dwóch parków kulturowych – pierwszy związany z istnieniem na terenie miasta Twierdzy Koźle, drugi związany z funkcjonowaniem byłego niemieckiego podbozu KL Auschwitz III – Blechhammer,
- ochrona wartości niematerialnych: tradycji, rzemiosła lokalnego – poprzez wspieranie stowarzyszeń, organizację jarmarków, prezentację tradycji osadników z różnych regionów,
- zabezpieczenie i rewitalizacja obiektów małej architektury historycznej (krzyże, kapliczki, pomniki),
- włączenie dziedzictwa w politykę rewitalizacji i turystyki – poprzez zintegrowane działania promujące i tożsamość miejsca jako atut rozwojowy,
- utrzymanie tradycyjnej siatki ulic i historycznych placów – ich przekształcenie może skutkować utratą czytelności struktury miasta i dezorientacją przestrzenną,

- rozwój funkcji edukacyjno-kulturowych w zabytkach, które nadadzą rolę społeczną i wzmocnią więź mieszkańców z miejscem.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- zagęszczanie zabudowy w ramach istniejącej infrastruktury miejskiej, co oznacza efektywne wykorzystanie terenów już uzbrojonych, ograniczając rozlewanie się miasta i ekspansji na tereny niezurbanizowane,
- adaptacja pustostanów na cele mieszkaniowe – możliwość wykorzystania istniejących zasobów, ogranicza konieczność wyburzeń i zwiększa atrakcyjność zdegradowanych osiedli,
- wprowadzanie funkcji mieszkaniowej w sposób komplementarny do istniejących usług i transportu – nowa zabudowa powinna powstawać tam, gdzie dostępna jest już infrastruktura społeczna oraz komunikacja zbiorowa,
- uzupełnianie struktury urbanistycznej o przestrzenie publiczne, place i zieleń,
- zróżnicowanie oferty mieszkaniowej, by zapewnić dostępność mieszkań do różnych grup docelowych i wiekowych,
- ograniczenie gromadzenia osiedli oraz promowanie zabudowy otwartej – wspiera integrację społeczną i zwiększa dostępność przestrzeni publicznej,
- promowanie partycypacji społecznej w procesie planowania nowych osiedli – co zwiększa akceptację i dostosowanie do realnych potrzeb mieszkańców,
- wprowadzanie mieszkań wspomaganych i treningowych w strukturze miasta – dla osób wychodzących z kryzysów życiowych, z niepełnosprawnościami lub seniorów,
- powiązanie nowej zabudowy wielorodzinnej z miejską polityką transportową i środowiskową – minimalizacja konieczności posiadania auta i ograniczenie emisji komunikacyjnych poprzez bliskość przystanków, tras rowerowych, zieleni i usług,
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym,
- przygotowanie i realizacja infrastruktury technicznej zapewniającej odpowiednie standardy zasobów istniejących i projektowanych,
- wyznaczanie nowych terenów pod rozwój osadnictwa spójnych z analizami sporządzonymi do planu ogólnego, wynikających z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy określonych w tym dokumencie,
- dążenie do ponownego wykorzystania obszarów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje i/lub walory środowiskowe, a posiadają potencjał do rozwoju funkcji: mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych, usługowych, rekreacyjnych, a także związanych z zieloną infrastrukturą, z uwzględnieniem koniecznych do przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, rekultywacji oraz działań rewaloryzacyjnych,

remontowych czy modernizacyjnych – do terenów tych w szczególności należy zaliczyć tereny zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji, takie jak zabudowania po dawnej jednostce wojskowej w Koźlu (ul. Synów Pułku), teren dawnej fabryki celulozy i papieru w Kłodnicy przy ul. Portowej, teren dawnego tartaku zlokalizowanego na terenie osiedla Pogorzelec, w rejonie ul. Koszykowej i Tartacznej.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- ograniczanie lokalizowania obiektów handlu wielkopowierzchniowego do terenów przemysłowych i przy głównych trasach komunikacyjnych – takie podejście chroni dzielnice mieszkaniowe przed wzrostem natężenia ruchu i hałasu,
- zapewnienie dostępności pieszej i transportu zbiorowego – lokalizacja obiektów handlowych powinna zapewniać wygodny dostęp bez konieczności użycia samochodu, co wspiera zrównoważoną mobilność,
- obowiązek przygotowania analiz dotyczących zapotrzebowania i wpływu na istniejący lokalny handel oraz ruch drogowy – przeciwdziałanie negatywnym skutkom inwestycji,
- zalecenie lokalizowania obiektów handlu wielkopowierzchniowego w istniejących strukturach urbanistycznych (przebudowa/adaptacja danych hal, magazynów) zamiast zajmowania terenów zielonych czy rolnych,
- lokalizowanie obiektów handlu wielkopowierzchniowego w wyznaczonych do tego strefach w planie ogólnym i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – istniejące: na terenie osiedla Pogorzelec, pomiędzy ul. Aleja Armii Krajowej i ul. Kozielską oraz na terenie osiedla Koźle w rejonie ul. Głębczyckiej oraz planowane teren na południe od ul. Gliwickiej, w rejonie ronda Księdza Jana Opieli (osiedle Pogorzelec) oraz teren usług handlu wielkopowierzchniowego na terenie osiedla Pogorzelec przy ul. Braci Wolnych,
- uwzględnienie potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w projektowaniu dojazdów, wewnątrz i dostępności funkcjonalnej.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- zapewnienie rezerwy terenów pod infrastrukturę społeczną na rozwijających się osiedlach,
- priorytetowa lokalizacja inwestycji społecznych na obszarach zdegradowanych lub z niedoborem usług,
- integracja funkcji publicznych z zielenią i rekreacją – zwiększenie dostępności, komfortu użytkowania i trwałości inwestycji,
- uwzględnienie analiz demograficznych przy planowaniu lokalizacji, wraz z zastosowaniem zasady projektowania uniwersalnego, która umożliwi adaptację budynków użyteczności publicznej pod nowe funkcje uwzględniające zmieniające się uwarunkowania demograficzne i potrzeby społeczne,

- unikanie lokalizacji inwestycji publicznych w strefach zagrożenia powodziowego lub bez dostępu transportowego,
- planowanie rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej z niskim wskaźnikiem terenów aktywności,
- zabezpieczenie ciągłości funkcji publicznych przy przekształceniach terenów z zachowaniem bilansu dostępności,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami przy tworzeniu inicjatyw społecznych – taka współpraca zwiększa trwałość i akceptację inwestycji,
- ograniczenie lokalizacji kluczowych inwestycji w strefach intensywnie zabudowanych bez analizy obciążeń infrastruktury.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- rozbudowa transportu publicznego i regionalnego poprzez zwiększenie częstotliwości kursów, integrację taryfową, dostosowanie rozkładów do potrzeb pracowników zmianowych, co zwiększy atrakcyjność transportu zbiorowego,
- budowa i rozbudowa tras rowerowych łączących osiedla (zwłaszcza peryferyjne) z centrum oraz między sobą – m.in. kontynuacja trasy Sławęcice-Blachownia-Azoty-Śródmieście-Koźle, z bezpiecznymi przejazdami i parkingami rowerowymi,
- realizacja drogi rowerowej po śladzie dawnej kolei relacji Kędzierzyn-Koźle – Strzelce Opolskie. Zadanie umożliwi utworzenie trasy rowerowej i przebiegającej przez Kędzierzyn-Koźle, gminę Leśnica i Ujazd, aż do Strzelec Opolskich,
- modernizacja i budowa przystanków autobusowych (w tym zielonych przystanków/przystanków autonomicznych) z zadaszeniem, systemem dynamicznej informacji pasażerskiej oraz udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych – poprawa komfortu i dostępności,
- modernizacja głównych osi komunikacyjnych – wprowadzenie pasów zieleni, zatok autobusowych, priorytetów dla komunikacji zbiorowej,
- realizacja kluczowych inwestycji:
 - Kontynuacja drogi łączącej tereny przemysłowe zlokalizowane na terenie miasta (Azoty, Blachownia) z DK 40. W chwili obecnej zlokalizowany jest odcinek od DK 40 do ul. Przyjaźni (zakłady przemysłowe Blachownia). Kolejnymi etapami będzie realizacja odcinka od ul. Przyjaźni do ul. Spacerowej (po wschodniej stronie Zakładów Przemysłowych Blachownia), następnie ul. Spacerowa i ul. Naftowa i przez tereny Lasów Państwowych do ul. Dąbkowa Leśna w rejonie Zakładów Azotowych i dalej ul. Mostową do DW408,
 - Realizacja drogi zapewniającej obsługę komunikacyjną Portu Koźle. Od ul. Elewatorowej w kierunku północnym w kierunku osiedla Rogi (w rejonie stoczni Damen

Shipwards) i dalej w kierunku zachodniej granicy miasta, i włączenie do DK 45 już na terenie gminy Reńska Wieś,

- Przebudowa ronda Milenijnego z budową estakady w śladzie DK 40,
 - Budowa obejścia/bypassu Ronda Milenijnego w postaci realizacji drogi zbiorczej – ul. Karola Joncy, łączącej ul. Wyspiańskiego z rondem Witolda Pileckiego na DK 40 wraz z drogami umożliwiającymi skomunikowanie osiedla Kłodnica i Żabieniec z projektowaną ul. Joncy,
 - Budowa obwodnicy osiedla Rogi – budowa nowego odcinka ul. Stoczniowców, który przeniesie ruch z ul. Głównej przebiegającej przez centrum osiedla Rogi.
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej i poprawa jej stanu technicznego oraz modernizacja sieci wodociągowej,
- budowa miejskich zbiorników retencyjnych i modernizacja systemu odwodnienia ulicznego – ochrona przed podtopieniami, szczególnie w rejonach o zwartej zabudowie,
- zapewnienie rezerw terenów pod infrastrukturę techniczną i społeczną na rozwijających się osiedlach,
- zwiększenie dostępności usług zdrowotnych specjalizujących się w chorobach dzieci i młodzieży,
- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- stworzenie standardów dla „zielonych ulic” – wyznaczanie ciągów z intensywną zielenią, ograniczeniem prędkości, systemem retencji, stref woonerf / parkletów co poprawia mikroklimat,
- rozwój „miękkiej” infrastruktury społecznej – działalność klubu seniora, centra integracji społecznej, w tym młodzieży,
- mapowanie i analiza luk infrastrukturalnych w dostępie do kultury, rekreacji i sportu,
- eliminacja braków w zakresie tradycyjnych, podstawowych usług szerokopasmowych oraz usług e-administracji (cyfryzacja usług),
- budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego i światłowodowego dostępu do Internetu,
- dążenie do tworzenia właściwych warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym przez realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- prowadzenie zasad gospodarowania odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz ustalonymi przepisami lokalnymi.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Zakaz lokalizacji na terenie miasta elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 500 kW.

Dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych przewidywana jest lokalizacja obiektów budowlanych niezbędnych dla ich funkcjonowania.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływania tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- biogazowni wszędzie tam, gdzie brak jest przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji słonecznych, w tym energii z systemów fotowoltaicznych (farm) – w obrębie kompleksów najslabszych gruntów rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrekultywowanych na cele inne niż rolnicze i leśne, w tym na terenach zrekultywowanych osadników przemysłowych zlokalizowanych przy zakładach przemysłowych Blachownia i Azoty.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach produkcyjnych, magazynowych i składowych funkcjonujących w ramach terenów inwestycyjnych dla funkcji produkcyjno-usługowej, służących realizacji polityki aktywizacji gospodarczej miasta. Szczegółowy katalog dopuszczalnych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko do ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacja tego typu przedsięwzięć powinna odbywać się z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej na terenie miasta powinno odbywać się w sposób zapewniający zachowanie ich funkcji przyrodniczej, gospodarczej i klimatycznej:

- zachowanie ciągłości użytków rolnych i lasów jako zasobu strategicznego – pełniących funkcje produkcyjne, krajobrazowe i klimatyczne, w tym retencyjne oraz przeciwdziałające erozji gleb,

- unikanie rozpraszania zabudowy mieszkaniowej na terenach rolniczych – ochrona funkcji produkcyjnej i spójności krajobrazu (w szczególności, że na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle nie ma wielu gospodarstw rolnych),
- wspieranie lokalnych producentów rolnych, w tym pełniących funkcje produkcyjne, krajobrazowe i klimatyczne, w tym retencyjne oraz przeciwdziałające erozji gleb,
- ochrona lasów komunalnych i państwowych oraz wprowadzanie funkcji społecznych (ścieżki, edukacja leśna) – szczególnie wzdłuż doliny Odry,
- ochrona siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach rolnych i leśnych,
- zwiększenie udziału ogródków i upraw wieloletnich wokół osiedli miejskich – dla poprawy mikroklimatu i bezpieczeństwa żywnościowego,
- tworzenie buforów leśnych i rolnych wokół terenów zurbanizowanych – ograniczających hałas i zanieczyszczenia.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle obowiązuje Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2030 roku, w którym wyznaczony został obszar rewitalizacji, który obejmuje następujące podobszary:

- podobszar rewitalizacji Koźle (Stare Miasto, Kłodnica Zachód): przez obszar przepływa rzeka Odra, Kanał Kłodnicki, bieg kończy Kanał Gliwicki, który wraz z basenami portowymi, łączy się z Odrą. W południowej części podobszaru na Starym Mieście znajduje się rynek. Obszar charakteryzuje się zabytkową zabudową, w tym potwierdzoną oraz obecnością terenów przemysłowych (Port) o zasadniczym potencjale gospodarczym, a także koncentracją usług komercyjnych, kulturalno-rozrywkowych, administracyjnych,
- podobszar rewitalizacji Centrum (Pogorzelec Wschód, Śródmieście Południe): obszar charakteryzuje się rozbudowaną infrastrukturą drogową i kolejową, stanowi centrum gminy oraz istotny węzeł komunikacyjny w przestrzeni miejskiej. Na tym obszarze koncentruje się największa liczba mieszkańców miasta, a ze względu na swoje śródmiejskie położenie także szereg usług świadczonych na ich rzecz,
- podobszar rewitalizacji Koźle-Koszary (przy ul. Synów Pułku): jest to obiekt powojenny, zlokalizowany w zachodniej części miasta przy ul. Synów Pułku, obszar niezamieszkały. Obejmuje budynki pokoszarowe: pięć budynków mieszkalnych, kasyno, kantynę, budynki gospodarcze (m.in. stajnie, warsztat samochodowy) oraz dwa place apelowe. Zespół danych koszar ujęty jest w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Na obszarze rewitalizacji proponuje się realizację działań, które wpłyną na poprawę sytuacji podobszarów wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, zarówno w sferze społecznej, jak i pozaspółecznej:

- prowadzenie działań aktywizujących społeczność lokalną,
- dostosowanie istniejącej infrastruktury do potrzeb mieszkańców,
- budowa nowych miejsc aktywizacji społecznej,
- wsparcie inicjatyw oddolnych i lokalnych liderów,
- rekultywacja zdegradowanych przestrzeni publicznych,
- ułatwienie dostępu do usług publicznych,
- zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej,
- adaptacja pustostanów na cele mieszkaniowe i społeczne,
- stworzenie mechanizmów partycypacyjnego planowania przestrzennego,
- współpraca międzyinstytucjonalna,
- zwiększenie roli terenów zielonych i przestrzeni publicznych w obszarach zdegradowanych,
- promowanie inwestycji z wykorzystaniem funduszy unijnych i PPP,
- wspieranie procesu rewitalizacji z udziałem mieszkańców i organizacji społecznych.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

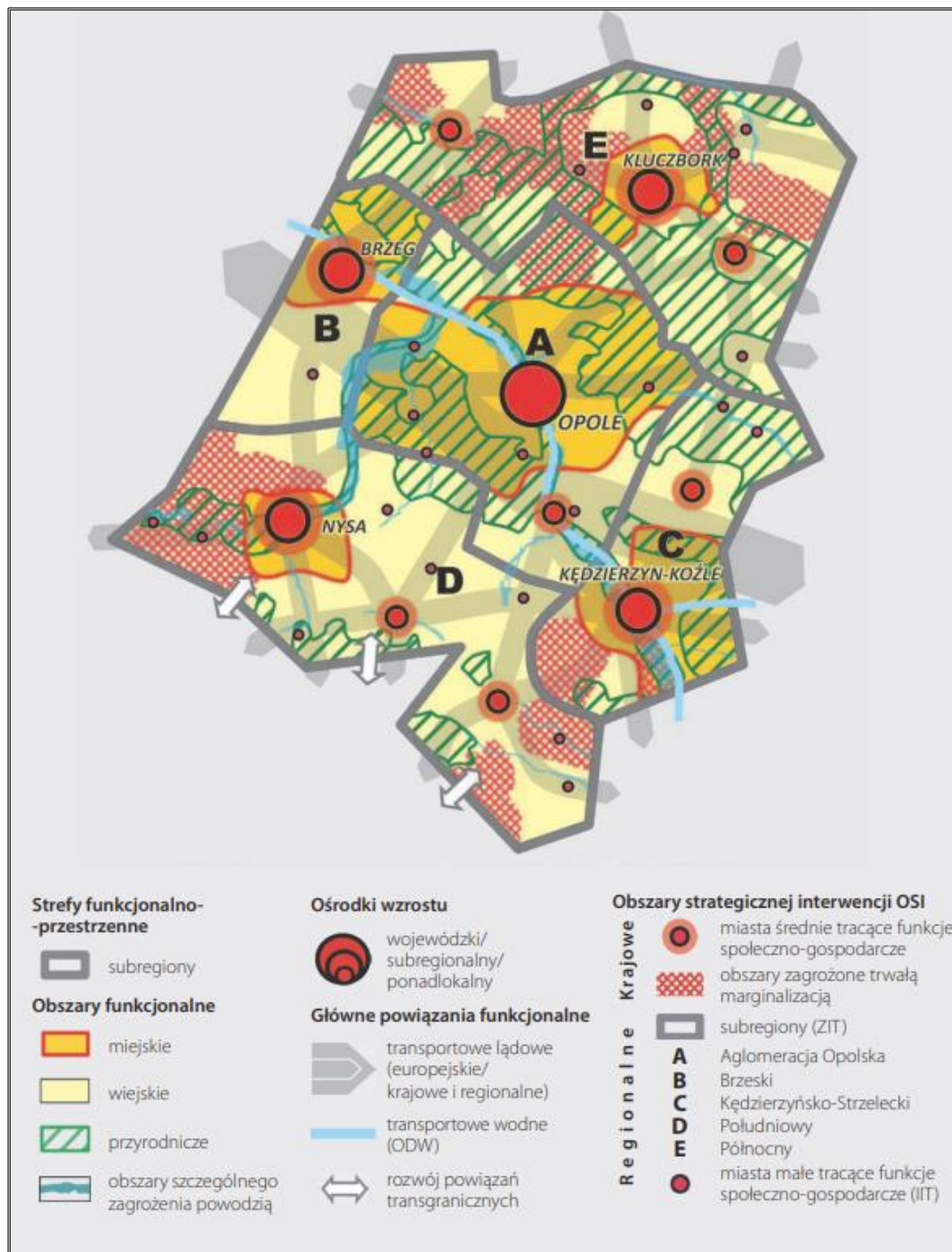
Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako: *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Miasto Kędzierzyn-Koźle zostało zakwalifikowane do **OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze**. W województwie opolskim do grupy miast dotkniętych skutkami transformacji politycznej i społeczno-gospodarczej (deindustrializacja, skurczenie się bazy ekonomicznej, depopulacja, a w konsekwencji wypłukiwanie funkcji) zaliczają się wszystkie miasta powyżej 20 tys. mieszkańców. KSRR 2030 wskazuje: Brzeg, Namysłów, Nysę, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork, Krapkowice, Strzelce Opolskie i Prudnik (należy podkreślić, że w tej klasyfikacji nie znalazły się dwa ważne ośrodki powiatowe, miasta Głubczyce i Olesno). W przypadku

Kędzierzyna-Koźla do głównych problemów należy zaliczyć kwestie depopulacji i starzenia się społeczeństwa. Zakres interwencji powinien być ukierunkowany na podnoszeniu atrakcyjności zamieszkania, jakości środowiska, wzmocnienia jakości usług publicznych, polityki społecznej, w tym senioralnej.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 wskazano obszary strategicznej interwencji, które obejmują swoim zasięgiem Kędzierzyn-Koźle. Miasto zostało zaklasyfikowane jako **OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki**. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego oraz cele polityki przestrzennej i rekomendacje dla OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki przedstawiono poniżej.

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego - synteza

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Dla zachowania funkcji społeczno-gospodarczych w mieście Kędzierzyn-Koźle rekomenduje się działania wskazane w tabeli poniżej.

Tabela 10. Cele polityki przestrzennej i rekomendacje dla OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki, do których należy Miasto Kędzierzyn-Koźle

CELE I REKOMENDACJE
Cel: Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego: — rozwój powiązań systemu przyrodniczego.
Cel: Ochrona i poprawa jakości środowiska oraz walorów krajobrazowych: — rozwój nowoczesnej gospodarki odpadami, — ochrona cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, — ograniczenie emisji hałasu i popraw klimatu akustycznego,   — poprawa jakości powietrza.
Cel: Ochrona wysokiego potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej: — przeciwdziałanie erozji gleb.
Cel: Wielofunkcyjny rozwój węzłowych ośrodków rozwoju: — kształtowanie przestrzeni dla rozwoju funkcji miejskich.
Cel: Wzmocnienie funkcji kulturowych: — ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych,   — stanowienie pomników historii, — tworzenie parków kulturowych.
Cel: Wzmocnienie konkurencyjności zagospodarowania: — budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, — tworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych, — zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej, — promowanie kompleksowych rozwiązań rewitalizacyjnych.
Cel: Wzmocnienie odporności przestrzeni na zagrożenia naturalne: — bieżące utrzymywanie infrastruktury przeciwpowodziowej, — prewencyjna ochrona obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i wystąpienia ryzyka powodziowego w planach zagospodarowania przestrzennego, — zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych i odporności na susze.
Cel: Wzmocnienie potencjału energetycznego: — proekologiczna modernizacja gospodarki.
Cel: Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych: — budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej), — kształtowanie systemów ścieżek i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,   — modernizacja i rozbudowa Odrzańskiej Drogi Wodnej, — tworzenie warunków dla rozwoju transportu publicznego.
Cel: Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa powodziowego: — realizacja działań technicznych związanych ze zbiornikami i ciekami wodnymi.
Cel: Poprawa ładu przestrzennego: — kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, — zwiększanie partycypacji społecznej w działaniach planistycznych,   — ograniczenie rozpraszania zabudowy, — wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo publiczne, — ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań

Na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle wyznacza się następujące obszary strategicznej interwencji na poziomie lokalnym:

1. Obszar rewitalizacji

2. Obszar aktywności gospodarczej

3. Obszar sportowo-rekreacyjny z dopuszczeniem terenów rekreacji indywidualnej

4. Obszar mieszkaniowo-usługowy

5. Obszar rozwoju układu drogowego o znaczeniu strategicznym

Obszar rewitalizacji

Na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2030 roku, wyznaczono obszar rewitalizacji, obejmujący trzy podobszary: Koźle (Stare Miasto, Kłodnica Zachód), Centrum (Pogorzelec Wschód, Śródmieście Południe) oraz Koźle-Koszary (ul. Synów Pułku).

- Podobszar Koźle obejmuje zabytkowe centrum dawnego miasta Koźle z rynkiem, portem, kanałami wodnymi oraz terenami przemysłowymi o wysokim potencjale gospodarczym. Dominują tu funkcje administracyjne, usługowe i kulturalne.
- Podobszar Centrum to najgęściej zaludniona część miasta z rozbudowaną infrastrukturą drogową i kolejową, skupiająca istotne węzły komunikacyjne oraz szeroki wachlarz usług publicznych i komercyjnych.
- Podobszar Koźle-Koszary stanowi dawny kompleks powojkowy wpisany do gminnej ewidencji zabytków, zlokalizowany w zachodniej części miasta. Ze względu na zły stan techniczny i brak funkcji mieszkaniowej obszar ten wymaga intensywnych działań przekształceniowych.

Dla całego obszaru rewitalizacji zaplanowano kompleksowe działania społeczne i infrastrukturalne. Celem jest aktywizacja mieszkańców, wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem, rozwój usług społecznych oraz modernizacja przestrzeni publicznych. Inwestycje w tym zakresie mają poprawić jakość życia, estetykę miasta oraz dostępność usług i infrastruktury.

Obszar aktywności gospodarczej

Obszar ten zlokalizowany jest wokół Portu Koźle oraz po północnej stronie Kanału Gliwickiego. Jest to teren o strategicznym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego miasta, w którym przewidziano rozwój działalności przemysłowej, magazynowej i usługowej.

Celem interwencji jest wykorzystanie potencjału portu jako multimodalnego węzła logistyczno-przeładunkowego oraz zapewnienie warunków do lokowania nowych inwestycji. Teren ten jest również objęty projektem planu ogólnego gminy jako obszar przewidziany pod funkcje produkcyjne. Przekształcenie tego obszaru ma służyć pobudzeniu rynku pracy, wzrostowi wpływów budżetowych i wzmocnieniu roli miasta w regionalnym układzie gospodarczym.

Obszar sportowo-rekreacyjny z dopuszczeniem terenów rekreacji indywidualnej

Trzeci OSI obejmuje trzy powiązane przestrzennie kierunki rozwoju infrastruktury rekreacyjnej:

- Obszar północnej części osiedla Rogi, na północ od ul. Stawowej aż po Lasoki i Marinę Lasoki, gdzie przewiduje się rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w oparciu o bliskość Odry i jej starorzeczy oraz tereny poeksploatacyjne. Planowane są tu m.in. łowiska wędkarskie, wypożyczalnie sprzętu wodnego i ścieżki edukacyjne.
- Szlak dawnej kolei relacji Kędzierzyn-Koźle – Strzelce Opolskie, który zostanie zaadaptowany na trasę rowerową o znaczeniu ponadlokalnym. Projekt ma charakter międzygminny i przewiduje rozwój usług towarzyszących infrastrukturze rowerowej.
- Nadrzeczny obszar ciągnący się od przystani w parku w Sławięcicach aż do przystani na Wyspie w Koźlu, który ma zostać zagospodarowany jako tzw. „kędzierzyńsko-kozielska droga wodna”, wzbogacony o infrastrukturę ścieżek spacerowych, zieleni i miejsc rekreacyjnych.

Wspólnym celem działań w tym OSI jest wykorzystanie potencjału naturalnego i krajobrazowego miasta dla rozwoju aktywności fizycznej, turystyki, rekreacji oraz zdrowego stylu życia mieszkańców.

Obszar mieszkaniowo-usługowy

Czwarty OSI obejmuje dwa zdegradowane tereny wewnątrzmijskie o dużym potencjale przekształceniowym:

- Teren dawnego tartaku na osiedlu Pogorzelec – zlokalizowany w rejonie ulic Tartacznej i Koszykowej, dotychczas objęty planem miejscowym przewidującym usługi handlu wielkopowierzchniowego. Obecnie planowana jest zmiana funkcji na mieszkaniowo-usługową, co zwiększy szanse na kompleksową rewitalizację i lepsze wykorzystanie przestrzeni.
- Teren po dawnych zakładach celulozowo-papierniczych w Koźlu Porcie (działki 2632/1 i 2633/5 obręb Kłodnica) – obecnie przeznaczony pod usługi, jednak jego lokalizacja i stan zagospodarowania sprzyjają przekształceniu na obszar o funkcji mieszkaniowo-usługowej.

Celem interwencji w obu przypadkach jest przywrócenie funkcjonalności przestrzeni miejskiej, rozwój tkanki mieszkaniowej i ożywienie zdegradowanych obszarów poprzez atrakcyjne zagospodarowanie urbanistyczne.

Obszar rozwoju układu drogowego o znaczeniu strategicznym

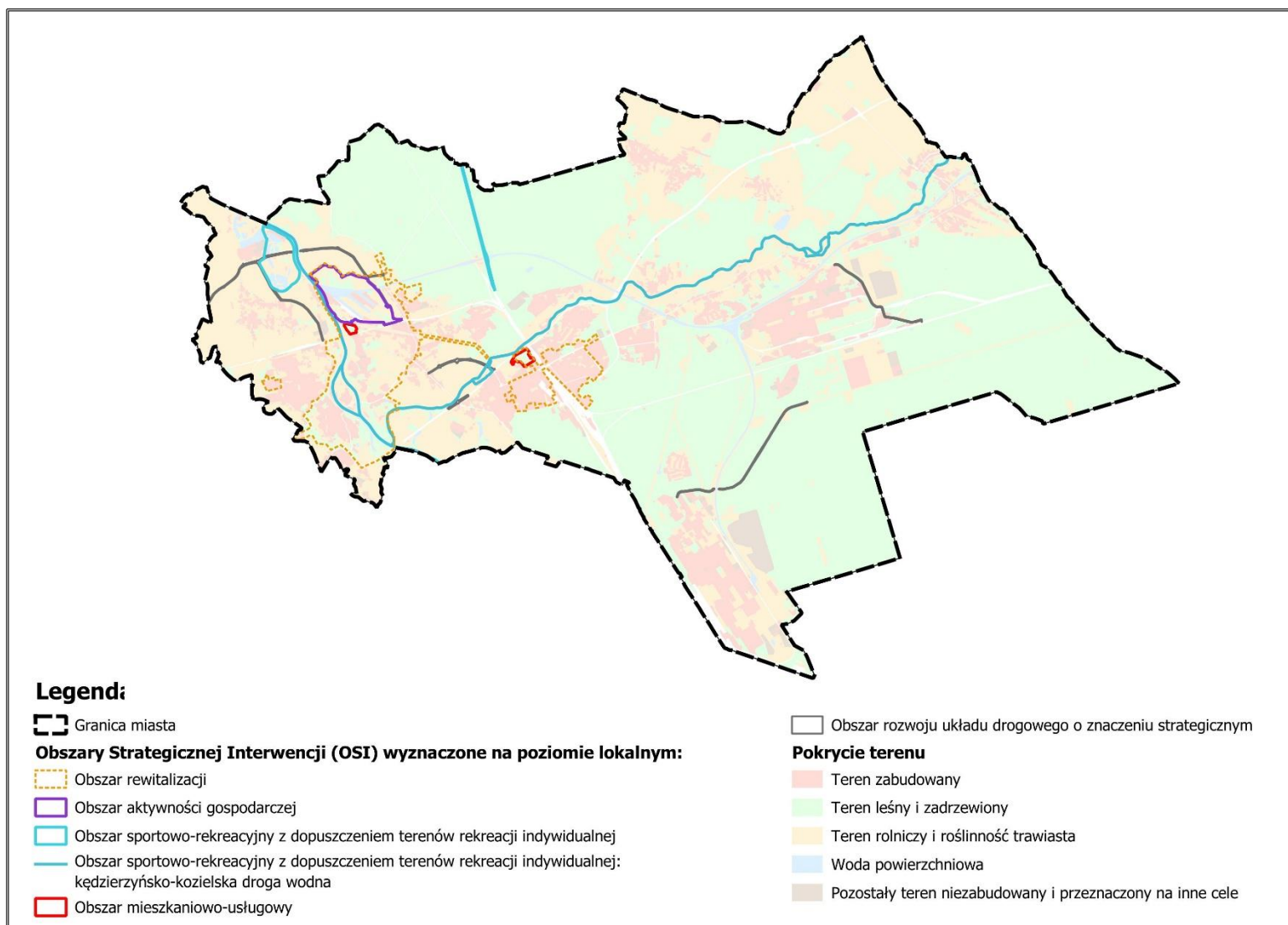
Ostatni OSI obejmuje inwestycje drogowe niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania i dalszego rozwoju miasta. Ich celem jest:

- wsparcie rozwoju gospodarczego (poprawa dostępności do stref przemysłowych),
- przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- zapewnienie płynności transportowej.

Planowane inwestycje obejmują:

- Kontynuację drogi łączącej tereny przemysłowe (Azoty, Blachownia) z DK 40. W chwili obecnej zrealizowany jest odcinek od DK 40 do ul. Przyjaźni (zakłady przemysłowe Blachownia). Kolejnymi etapami będzie realizacja odcinka od ul. Przyjaźni do ul. Spacerowej (po wschodniej stronie Zakładów Przemysłowych Blachownia), następnie ul. Spacerowa i ul. Naftowa i przez tereny Lasów Państwowych do ul. Dąbrowa Leśna w rejonie Zakładów Azotowych i dalej ul. Mostową do DW408.
- Realizację drogi zapewniającej obsługę komunikacyjną Portu Koźle. Od ul. Elewatorowej w kierunku północnym w kierunku osiedla Rogi (w rejon stoczni Damen Shipyards) i dalej w kierunku zachodniej granicy miasta i włączenie do DK 45 już na terenie gminy Reńska Wieś.
- Przebudowę ronda Milenijnego z budową estakady w śladzie DK 40.
- Budowę obejścia/bypassu Ronda Milenijnego w postaci realizacji drogi zbiorczej – ul. Karola Joncy, łączącej ul. Wyspiańskiego z rondem Witolda Pileckiego na DK 40 wraz z drogami umożliwiającymi skomunikowanie osiedla Kłodnica i Żabieniec z projektowaną ul. Joncy.
- Budowę obwodnicy osiedla Rogi – budowa nowego odcinka ul. Stoczniowców, który przeniesie ruch z ul. Głównej przebiegającej przez centrum osiedla Rogi.

Rysunek 8. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) wyznaczone na poziomie lokalnym

Źródło: Opracowanie własne

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r. będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Miasta oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej – Prezydenta Miasta.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności:

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu aktualizacji Strategii we współpracy z Radą Miasta Kędzierzyn-Koźle,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Prezydent Miasta będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne Wydziały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle oraz kierowników, dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miasta będzie wsparciem merytorycznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych, a także w sposób bezpośredni będzie przyczyniała się do realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Miastem i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Miastem Kędzierzyn-Koźle (liderem i koordynatorem).

Rysunek 9. System wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego. Będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Rekomendowane jest przyjęcie lub w miarę potrzeby aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych). Poniżej przedstawiono informację dot. aktualności dokumentów powiązanych.

Tabela 11. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Kędzierzyna-Koźla

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uwagi
1.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle	Aktualny	Dokument zachowuje ważność do 30.06.2026 r. Trwają prace nad przygotowaniem Planu Ogólnego, który go zastąpi.
2.	Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2030 r.	Aktualny	-
3.	Program Ochrony Zdrowia na lata 2026-2028	Aktualny	W sierpniu 2025 r. przyjęty został Program Ochrony Zdrowia na lata 2026-2028.

Strategia Rozwoju Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r.

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uwagi
4.	Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030	Aktualny	-
5.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025	Aktualny	Trwa przygotowanie nowego dokumentu.
6.	Polityka Senioralna na lata 2024-2029	Aktualny	-
7.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025	Aktualny	Trwa przygotowanie nowego dokumentu.
8.	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	Aktualny	-
9.	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025	Aktualny	-
10.	Gminny program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami miasta na lata 2021-2024	Nie aktualny	Wymagana aktualizacja
11.	Plan Wykorzystania Zasobu Nieruchomości Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2020-2022	Nie aktualny	Wymagana aktualizacja
12.	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r.	Aktualny	-
13.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 wraz z perspektywą na lata 2025-2028	Nie aktualny	Wymagana aktualizacja. W przygotowaniu Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2029-2032
14.	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2023-2032	Aktualny	-
15.	Strategia Rozwoju Elektromobilności Miasta Kędzierzyn-Koźle do roku 2035	Aktualny	-
16.	Plan Rozwoju Lokalnego Kędzierzyna-Koźla	Aktualny	Dokumenty opracowane w 2020 roku pod kierunkiem doradców Związku Miast Polskich w ramach Programu ROZWÓJ LOKALNY i pozytywnie ocenione przez ekspertów Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Pogłębiona diagnoza i szerokie konsultacje społeczne czynią oba dokumenty materiałem kierunkowym, pomocniczym, wspomagającym rozwój gminy
17.	Plan Rozwoju Instytucjonalnego Kędzierzyna-Koźla	Aktualny	

Źródło: Opracowanie własne

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Miasta oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Miasta.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i dalszej ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych², w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Prezydent Miasta, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Raport monitorujący wdrażanie strategii sporządzany będzie w terminie do dnia 31 maja każdego roku i załączany do opracowywanego rokrocznie Raportu o stanie gminy co wynika z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność

² Ewaluacja prowadzona będzie zasadniczo w połowie okresu wdrażania dokumentu (ewaluacja śródkresowa).

modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Miasta powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych gminy. Miasto Kędzierzyn-Koźle, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środków pochodzących z budżetu państwa,
- środków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego województwa czy powiatu,
- funduszy europejskich dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS +),
- funduszy celowych np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- funduszy Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- innych funduszy powiązanych z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Funduszy Norweskich i EOG, Szwajcarskiego Programu Współpracy
- środków sektora pozarządowego oraz środków prywatnych w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredytów bankowych, pożyczek oraz innych instrumentów finansowych rynku kapitałowego (np. obligacje komunalne).

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Miasta. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Miasta. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W okresie pomiędzy 2020 a 2024 rokiem korzystna sytuacja dochodowa budżetu miasta pozwoliła na osiągnięcie stabilności finansowej i podjęcie istotnego wysiłku inwestycyjnego. Wzrastający poziom dochodów – zarówno własnych, jak i pochodzących ze źródeł zewnętrznych, w tym dotacyjnych – umożliwił realizację szeregu inwestycji w przestrzeni

miejskiej. Jednocześnie, mimo spadającej liczby dzieci w wieku szkolnym, zauważalny był systematyczny wzrost nakładów na oświatę, co świadczy o utrzymaniu wysokiego standardu usług edukacyjnych i odpowiedzialnym podejściu do zadań publicznych.

Wieloletnia Prognoza Finansowa miasta została zbudowana w sposób zbilansowany i bezpieczny, opierając się na stabilnych źródłach dochodów generowanych przez aktywność ekonomiczną mieszkańców i lokalnych przedsiębiorstw. Uwzględniono w niej również konieczność obsługi zobowiązań kredytowych, zaciągniętych w celu realizacji inwestycji. Stabilna sytuacja lokalnych firm oraz zauważalny wzrost wynagrodzeń mieszkańców przekładają się na systematycznie rosnące wpływy z podatków PIT i CIT, co dodatkowo wzmacnia potencjał dochodowy budżetu.

Korzystna kondycja finansowa miasta widoczna jest w danych historycznych, szczególnie w relacji spłat kredytowych do nadwyżki operacyjnej. Wypracowywana i sukcesywnie powiększana w minionych latach nadwyżka operacyjna stworzyła solidną podstawę dla zwiększenia wydatków majątkowych, co potwierdzają również korzystne wskaźniki relacji nadwyżki operacyjnej (pomniejszonej o spłaty długu) do dochodów bieżących (pomniejszonych o dotacje i środki na zadania bieżące).

Kędzierzyn-Koźle wyróżniał się wyższymi od średniej dochodami ogółem na mieszkańca, większym udziałem dochodów własnych w strukturze budżetu oraz wyższym poziomem dochodów własnych per capita. Oznacza to, że miasto w większym stopniu niż przeciętne miasto subregionalne w kraju generuje swoje dochody dzięki aktywności ekonomicznej na poziomie lokalnym, co stanowi mocny fundament dla dalszego zrównoważonego rozwoju.

9. Konsultowanie, opiniowanie, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Rozdział zostanie uzupełniony po zakończeniu konsultacji społecznych, opiniowaniu dokumentu przez Zarząd Województwa oraz przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	30
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	31
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny	32
Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy	32
Tabela 5. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe miasta	37
Tabela 6. Cel strategiczny 1. Rozwinięta współpraca i partnerstwo na rzecz rozwoju miasta i wspólnot lokalnych	42
Tabela 7. Cel strategiczny 2. Rozwinięta innowacyjna gospodarka oraz usługi miasta oparte na nowoczesnych technologiach	57
Tabela 8. Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i spójna przestrzeń do życia z atrakcyjnymi warunkami zamieszkania	68
Tabela 9. Cel strategiczny 4. Zielone, odporne na zmiany klimatu miasto przyjazne mieszkańcom i środowisku	76
Tabela 10. Cele polityki przestrzennej i rekomendacje dla OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki, do których należy Miasto Kędzierzyn-Koźle	108
Tabela 11. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Kędzierzyna-Koźla	114
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Strefy funkcjonalno-przestrzenne	82
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Środowisko przyrodnicze	85
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Infrastruktura komunikacyjna	88
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Ścieżki rowerowe	89
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Infrastruktura techniczna	92
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kędzierzyn-Koźle - Infrastruktura społeczna i dziedzictwo kulturowe	95
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego - synteza	107
Rysunek 8. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) wyznaczone na poziomie lokalnym	112
Rysunek 9. System wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii	114